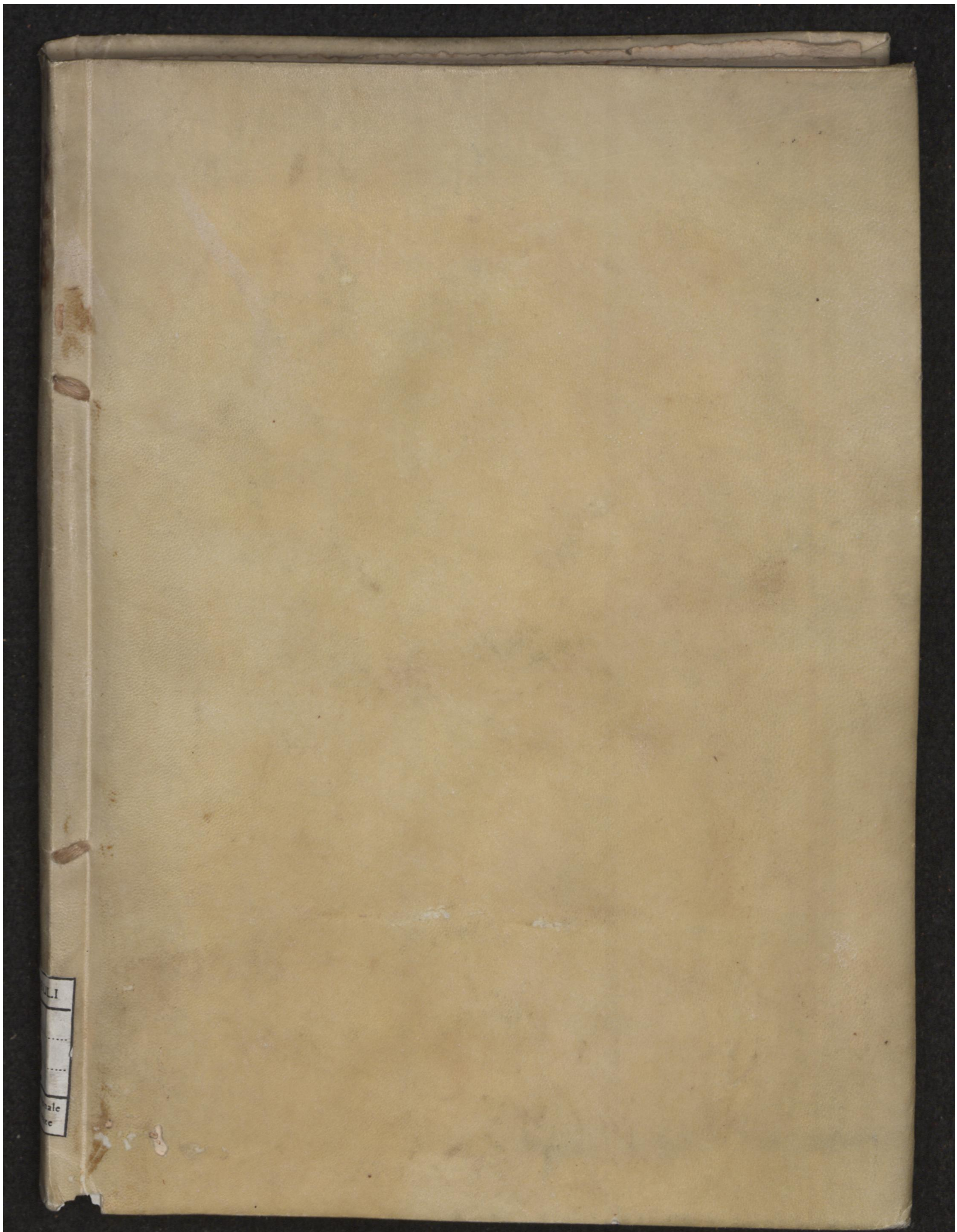
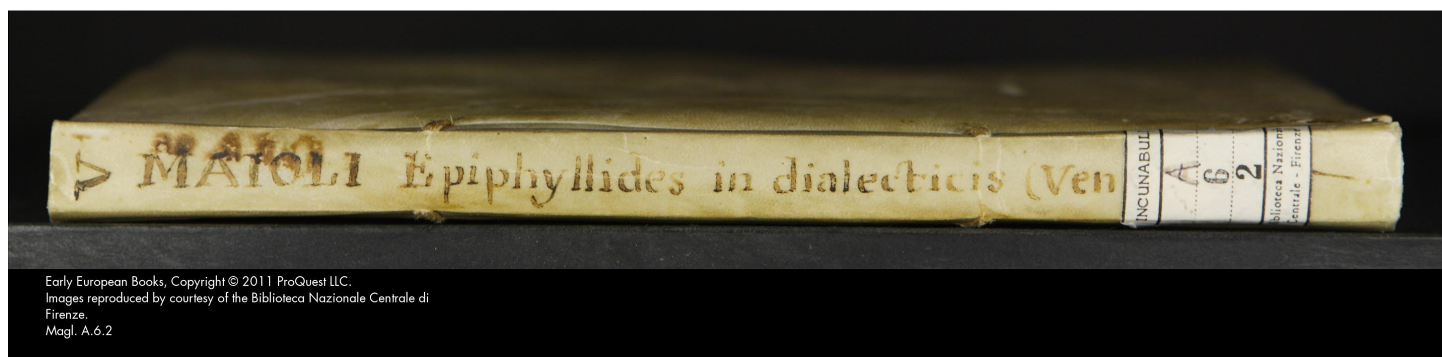
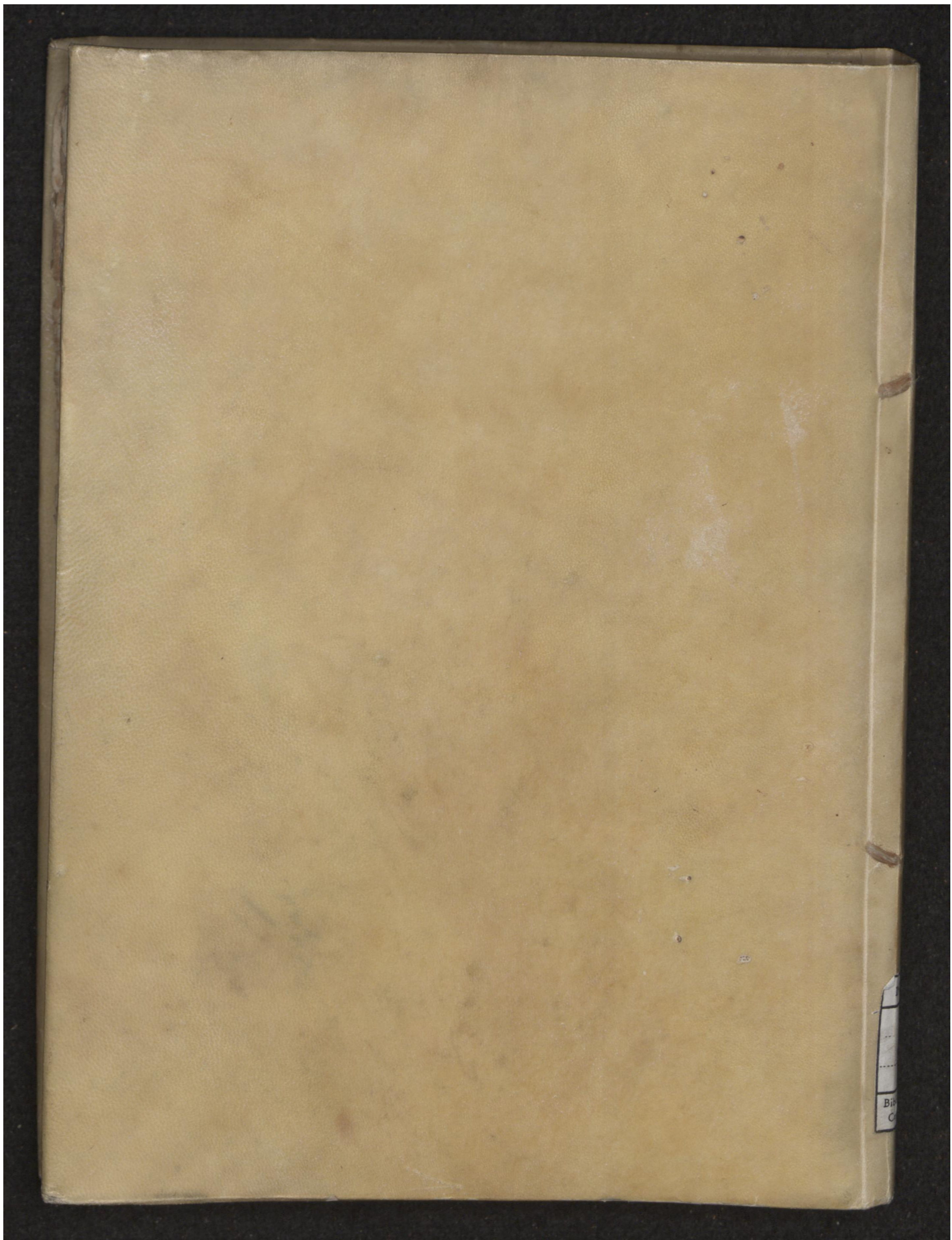
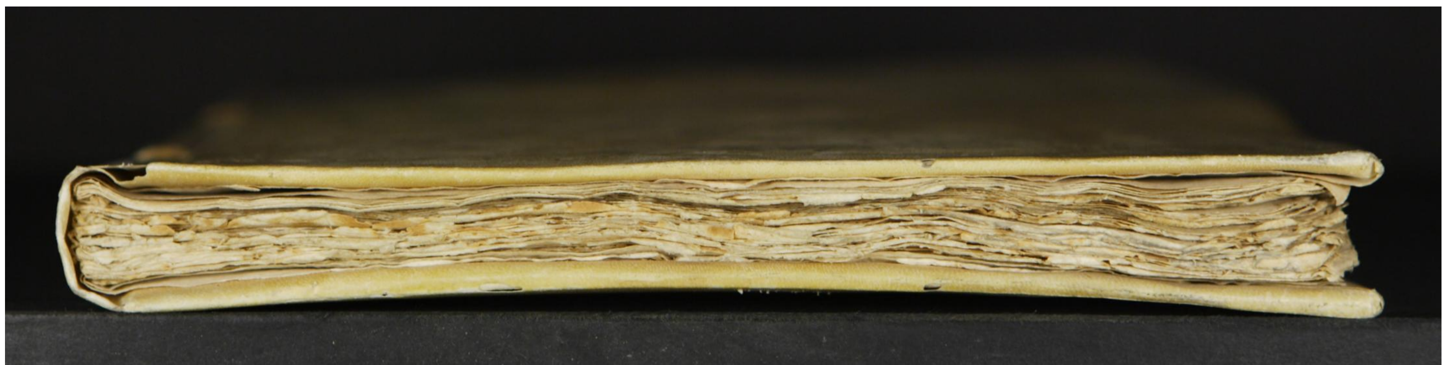

V MAIOLI Epiphyllides in dialecticis (Ven
INCUNABULI
A
6
2
Biblioteca Nazionale Centrale - Firenze

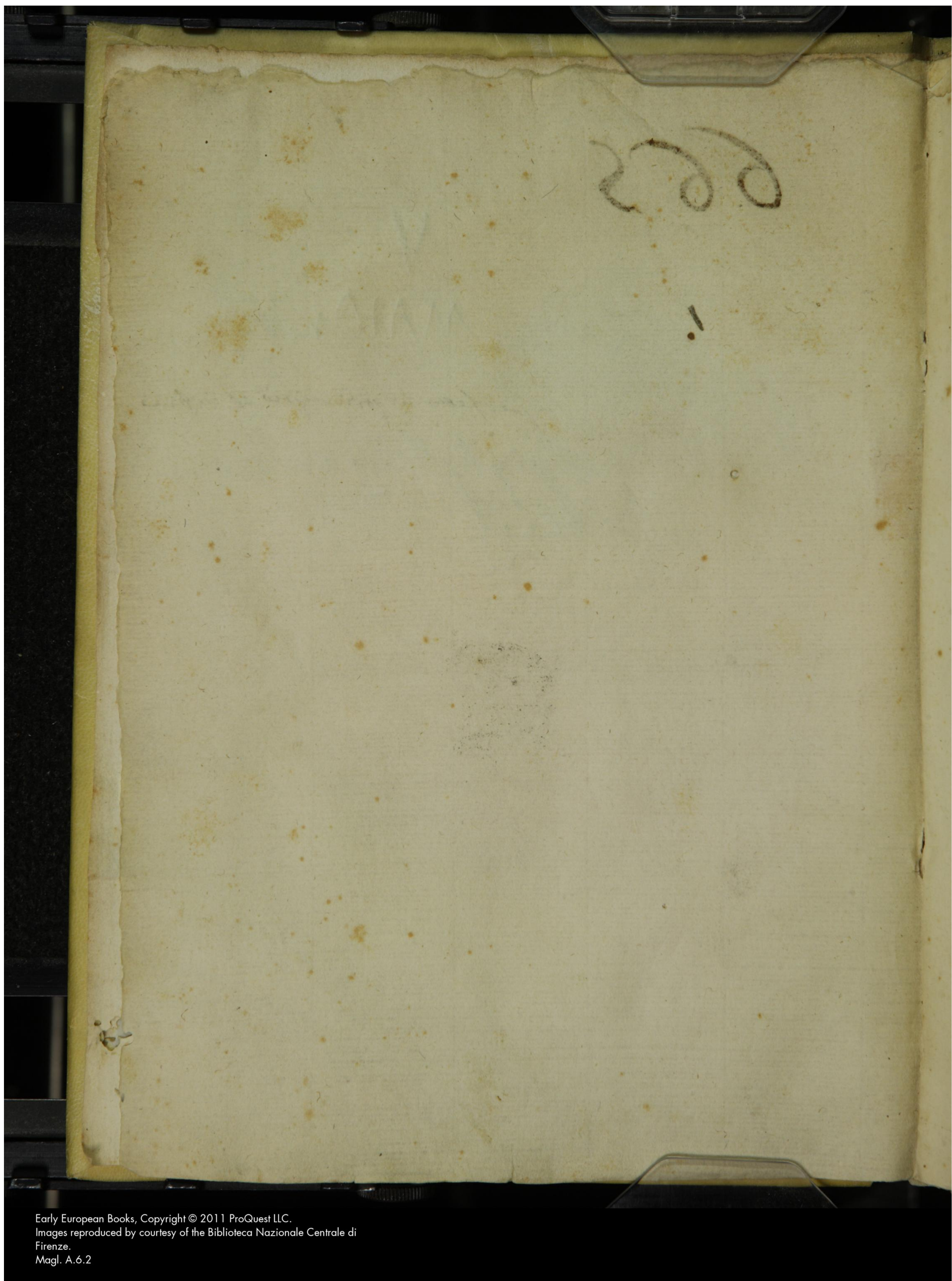
FRANCISCI
CAESARIS AVGVSTI
MVNIFICENTIA.

V

1. Laur. MAIOLVS.

imperfetto in principio et in fine

Epiphyllides in dia-
lecticis

Epiphyllides in dialecticis.

Aldus Manutius Adolescẽtibus studiosis. S. P. D.

Si, quod ait poeta, uerũ est, fœlix qui potuit rerꝶ cognosce-re causas, fœlices nimirꝶ ob tantam bonorum librorũ copiam, quanta nullo unq̃ tempore fuit, eritis Studiosi. Vndiq;. n. no-bis adsunt instrumenta ad liberales disciplinas comparandas. habetis iam à nobis plurima græca uolumina, tam in dialèctice q̃ in phía, ut, nisi uobis ipsi defueritis, facile in uiros doctíssi-mos possitis euadere, causásq; rerum cognoscere. non desunt præterea uobis excellentes magistri, quales prisca ætas tulit, qui uobis & docendo & scribendo plurimum prosint. In qui-bus est Laurentius Maiolus Genuensis, Vir apprime doctus, ac miro ingenio. Is. n. Ferrariæ publico conductus stipendio philosophiam summa cũ laude profitetur itáq; est ornatus mo ribus, ut omnibus ea in urbe sit carus. præcipuéq; diuo Hercu li Estensi, qui mirum in modum fauet ingeniis. Idémq; cũ sem per aliquid in liberalibus disciplinis, & medicina, cum exercen di ingenii gratia, tum præcipue ut uos erudiat, accurate conscri bat, hæc mihi misit ĩprimenda scitu quidem perdigna, sed, ut oportebat, elegãtia minime exornata. quãobrem recusaui ipse primum, rogauíq; ut expoliret, cum id ꝙ optime præstare pos-set (Est enim & græce, & latine saneq̃ doctus,) hinc ad me mitte ret. Sed cum instaret amice nunc coràm, nũc litteris, ut uel sic imprimerentur, ꝙ ea edere ut discipulis, & amicisꝫ efflagitãtibus morem gereret, cogeretur, recepi tandem facturꝶ me quod pe tebat, eó que studiosius ꝙ ea uobis magnopere profutura, nõ dubitabam, litteras uero eius quibus me rogauit, infra idcirco apposui, ut ex ipsis, cur minus eleganter hæc uobis edere pro-perauerit, cognoscatis. Vestrum est igitur tanti uiri lucubratio-nes assidua manu euoluere, donec uos quantum profeceritis, non pœniteat. Valete.

Laurentius Maiolus Genuensis Aldo suo. S. P. D.

Testarer, & iureiurando, si opus esset, affirmarem, magnos te diu labores pertulisse, & magnos sumptus fecisse, ut aliquando tibi ad imprimendas bonas artes instrumenta comparares, nõ spe lucri & auaricia, sed summa beniuolentia, ac potius pietate erga homines studiosos. Suppeditasti tandem tibi omnia necessaria ad utranque linguam. Sunt tibi organa tanta arte fabricata, ut unus merito possis pulcherrimorum characterum formas posteris, ut imitentur, relinquere. omnis enim artifices tam Romanis quam græcis figuris litterarum facile uincis. & alteris quidem tuo ingenio iam reuiuiscẽs græcia bonarum omniũ artium dulcissima nutrix, quæ sophistica garrulitate penè interierat, tua cura & diligentia pristinum imperium obtinebit. Alteris uero siqua nõdum impressa fuerint hominibus latinis profutura dabuntur, & ea quæ iam ab aliis sunt impressa fient meliora. utrunque certe præstabitur tua arte. pro qua perpetuo tibi studiosi omnes debebunt, & se debere (nisi prorsus sint igrati) fatebũtur. Ego uero me tibi debere igenue palàm fateor. Sum enim abs te maxime adiutus. essem itaque nisi gratias agerem, ingratissimus. Sed tibi in posterum magis debebo. Si dederis operam, ut quamprimum tuo admirabili artificio, quædam nostra in dialectice & philosophia publicentur. nec recusaueris, etiam si minus tibi exornata uidebuntur, & minore dicendi diligẽtia elaborata, quam ut digna sint tuis typis excudi. nec duxeris esse turpe nudam ab eloquentia tradere sapientiam, ꝙ minime tibi in eloquentia satisfecero. non. n. tanti est hæc ratio, ut tantopere commouearis, & tibi omnium amicissimo tuam operam deneges, cum idem ambos uere a calumnia liberet. ea enim in qbus præcipue ueritas inqritur, minus sunt reprehendenda (ut in rhetoricis Aristotéles scribit) si minore arte fuerint pronunciata, cum non tam luculentæ oratõis lepos inspiciendus, quam incorrupta ueritas attendenda sit. Nõ her

cle tantum natura eloquentiā a sapientia, sicut officio disiun-
ctam ab altera alteram puto. non sum tamen eius sententiæ, ut
pulchrum existimem bonas artes barbarica elocutione macu
lare. Sed potius diuini Platonis mihi sententia placet, ꝙ nō
sit fas purum impuro attingere. Attamen non tantum exornā-
dæ orationis ratio habenda est, ut eos desinamus iuuare senten
tiis, quibus etiam stilo deberemus prodesse, Sed si nequeo in
præsentia amicis scripta nostra efflagitantibus præstare eloquē-
tiam, nō propterea debeo meam sententiam denegare. quanq̄
mecum ipse decreuissem quamprimū eēm aliquid nactus ocii
exornare. Ne igitur falsi hominis nomen subeam, aut plurimis
uidear promittendo dissimulasse. & amicis quibus iandudum
promiseram illusisse, quibusque liberaliter daturus erā meliora,
statui cōi stilo & penè uulgari hæc nostra oli dictata, nūc edere,
q̄bus me q̄ plegerint magis rōnes q̄ uerba perq̄siuisse cogno-
scant. quapropter scripsi ad te has litteras rogās obsecrānsque,
ut ex nostris lucubrationibus has tantū nūc cōmunes faceres,
& me apud Romanos uiros, ꝙ nō elegāter scripseri, excusares
illis que pollicereris tuis litteris post hac me nihil in lucē datu-
rum nisi prius Romana ligua loqueretur. Scis quo iure potes
in hoc mihi apud studiosos patrocinari. Vale.

Ad Illustrissimum, & Reuerẽdissimum. D. Dominũ Hippolytum Estẽsem diaconum Cardinalem Sanctæ Luciæ in silice Laurentii Maioli Genuensis, Epistola.

c Vm tuas ex pãnonia iucũdissimas mihi litteras accepi, qbus me inter familiares tuos pro tua humanitate & libẽtissime suscepisti, & cũ in Italiam aduẽtasses re etiã cõprobatuꝶ significasti, mecũ statui pro uiribus tibi aliqd offerre quo essem gratior corã, qui tantũ ꝑ litteras gratus tibi fuisse uideor. Nõ me hercle ꝙ bonis fortunæ aut corporis putarẽ tecũ id me cõsecutuꝶ, alteris.n. hac tẽpestate philosophi penẽ oẽs qre ct e philosophãtur ĩdigẽt, uel potius miseri sunt & calamitosi, & qđ ipsis durius ẽferme oĩbus & uulgo ridiculi obuulgatam oĩbus rationẽ qđ plurimi eoꝶ qui dominãtur & regũt & philosophos & philosophiã despiciũt. sæpius uero despecti á philosophia deuiantes omnium scelestissimi fiunt. Aduersus deum omnino impii, aduersus homines suum genus insæuientes ĩmanes & feræ, utpote qui ad optima pro eorum ingenii magnitudine per philosophiã proueherẽtur, ea derelicta in pessima penitus dilabũtur. Alteris uero in pluribus á natura mortales donẽtur, quæ sicut priora eatenus illi curãt q̃tenus aĩo inseruiunt. Vtraq; hæc mihi uel ex natura uel ex fortuna nõ cõtigerũt. De bonis uero animi si qcq̃, id mihi multis uigiliis. magnis laboribus lõgo studio iure cũ modestia uindicabo. His tãtũ me tibi quãtũ potero gratificabor, his tuã nũc mihi gratiã ĩpetrare spero ꝙ oĩum maxime ĩter paucos studiosis faueas, & etiã absentes recipias, nec unã hãc tibi ex oĩbus pateris uirtutẽ deesse. Epiphyllidas igitur nostras (ita.n. libet dicere) q̃si sublatĩtates ambiguitates nostra cura & diligẽtia (ut arbitror) bene discussas in ea parte artis disserẽdi, q̃ de iudicio formæ syllogisticæ ꝑtractat, tibi dicaui pro meo officio tuo nomini maiora grauioráq; elaboraturus, cũ hæc tibi prius nõ ĩgrata fuisse ꝑspexero.

Bene & fœliciter Vale Illustrissime Princeps & Reuerendissime Domine, Et me cõmendatum habe.

In superiori figura habitudinẽ propositionũ adinuicẽ faciliter unusquisq; ex seipso ispicere põt, quæ cõtrariæ, quæ cõtraiacentes, quæ sub cõtrariæ, & quæ subalternæ. natura quoq; earum figurarũ in libro περὶ ἑρμηνείας ab Aristotele explicata est, unum dũtaxat in præsentia repetendum duco, ꝙ satis proposito nostro cõducere uidetur, & ẽ, ꝙ si uniuersalis uera fuerit, uera erit, & particularis siue i affirmatione dicamus, siue negatione. Isto fũdamẽto stãte dicimus primo ex cõtraiacentibus, siue cõtradictoriis duas. s. uniuersalem negationem, & particularẽ affirmationem sibi ipsis in terminis conuerti simpliciter in materia de inesse, & in materia de necessario. Reliquas uero duas cõtraiacentes uniuersalẽ affirmationem, ac particularẽ negationem, minime sibi simpliciter cõuerti. per accidẽs ãt uniuersalis affirmatio particulari affirmationi cõuertetur. particularis etiã negatio uniuersali negationi per accidẽs quoquo modo cõuertetur, ut infra declarabitur ad mentẽ Boetii. declaremus itaq; primo, quo pacto simplicem fieri cõuersionem secundũ Boetium intelligamus, definiẽtes primo uel describẽtes, quid noĩe hoc intelligimus quo dicitur cõuersio simplex. Conuersio itaq; simplex est cõmutatus ordo terminorum determinatione nõ mutata. ut si dicamus nullus homo lapis est, ex subiecto termino prædicatum faciamus, & ex prædicato subiectum, hoc modo nullus lapis homo est determinatione nõ mutata, sicut hic factum conspicimus. nullus enim uniuersale signum in utraq; subiecti determinatio fit, & cũ dicitur nullus homo lapis est, & quũ cõuertitur nullus lapis homo est,. Cõuerti autem simpliciter propositiones dicũtur, quæ & recto ordine, & trãsposito similiter ueræ uel falsæ sũt, ut cum dicimus. Nullus homo lapis est, quæ uera est, transposito ordine quoq; uerum dicimus, nullus lapis homo est. Eodẽq; modo si falsum in primo ordine dixeris cõmutato ordine, non effugies, ut nullus homo animal est, falsa ẽ, falsa quoq; erit, & quæ trãspositi ordinis erit, nullum animal homo est. Consimili modo dicas de particulari affirmatione, &

c

hoc quidē siue in materia de inesse, siue necessaria sumatur. Siuē in possibili, semper hoc reperies, ut. s. uniuersalis negatio, ac particularis affirmatio sibi ipsis hoc est uniuersalis uniuersali, & particularis particulari simpliciter cōuertatur, & ut quæ trāspositi ordinis est, illi quæ est recti ordinis, in ueritate ac falsitate respondeat. Quæ aūt uniuersalis affirmatio est, uel particularis negatio, nō in omni materia habēt, ut sibi in ueritate ac falsitate respondeāt, quæ recti ordinis, ac transpositi ordinis sunt. ut si dixero oīs homo animal est, nō huic in ueritate, respondet omne aīal homo est, quo fit, ut nō simpliciter sibi uniuersalis conuerti dicatur affirmatiua, eodēq; modo & particularis negatio, non sibi in trāsposito ordine ac recto. In ueritate ac falsitate reperitur cōformis, ut si dicas, aliquis hō grāmaticus nō ē, uerū dices, ut constat in hoc recto ordine, nō aūt simpliciter in transposito, aliquod grāmaticum hō non est, quū hæc falsa sit. Sed solū in duabus materiebus, simpliciter sibi hæ conuerti dicūtur uniuersalis. s. affirmatio, & particularis negatio, hoc est i materia cōuertibili, & in materia prorsus impossibili. uniuersalis quidē, in materia cōuertibili, ut sibi uera sit simpliciter conuertendo, ut omnis hō risibilis est, omne risibile hō est, utraq; simpliciter uera, hæc simplex cōuersio est sic, ex definitione superius posita, patet & sibi, prædicta uniuersalis simpliciter cōuertitur, particularis aūt negatio sibi in hac materia simpliciter cōuertitur, ut falsa similiter sit, & quæ recti ordinis ē, & quæ trāspositi, ut aliquis homo risibilis nō est, falsa est, eodem modo falsa. aliquod risibile homo nō est, opposito aūt modo habēt respectu materiæ ipossibilis. nā uniuersalis affirmatō sibi ipsi simpliciter cōuertitur, ut falsa sit i utroq; ordie, ut oīs hō asinꝰ ē, oīs asinꝰ, hō ē utraq; falsa est in particulari aūt negatiua, utraq; similiter uera, aliqs hō asinus nō est. aliqs asinus hō non est. Ex quo patet quomō se mō oppositæ hēant in his duabus materiebus, & uniuersalis affirmatio, & particularis negatio in simpliciter cōuertendo. Ex qbus patet error pauli ueneti qui arbitratus est uniuersalem affirmati

uam, si in se conuerteretur per accidens, & non simplicem esse conuersionem. ex eo quod suppositio terminorum mutetur, ut si dixerim omnis homo est risibilis, dicam postmodum omne risibile homo est, nó eodem modo li. risibile in utraq; supponit, sed in prima confuse tantum, in reliqua uero distributiue mobiliter, & error quidem eius inde processit, quia simplices conuersiones definitionem ignorauit, & secundum ipsum dicere habemus nullam uniuersalem affirmatiuam simpliciter posse cóuerti. nam semper prædicatus terminus diuersimode supponeret, nec rursus aliqua particularis negatiua posset simpliciter cóuerti in aliqua materia propter eandem causam, cum tamé oppositum dicat Boetius in tractatu, quem facit de propositione categorica, & hyppothetica. Rursus auté propositiones de necessario non conuerterentur simpliciter sicut illæ de inesse qd est contrã Aristotelem in prioribus. in his enim quæ sunt de necessario non seruatur eadem suppositio facta conuersione, non dicuntur autem uniuersalis affirmatio. uel particularis negatio simpliciter conuerti, quia non in omni materia conuertútur, & ut summatim dicam quemadmodum Aristoteles primo priorum reprobat syllogismorum formas quibus aliquando uerum habetur, aliquando non, secundum materiæ diuersibilem, ita simpliciter propositiones conuerti dicemus, quibus in omni materia talis conuersio competit, non autem simpliciter, quibus in aliqua competit, in aliqua non competit. & hoc quidem satis rationabiliter dictum existimo, quum tota intentio conuertendarum propositionum ad syllogismos reducatur, quare conueniétur utrobique erit eadem ratio. Ex prædictis patet hanc consequétiam non ualere istarum duarum propositionum hidem termini sunt, & transpositi, & eodem modo. supponunt igitur una i aliam conuerti, simpliciter dicitur, sicut si dicamus, omnis homo animal é, tantũ animal est homo, quáuis termini tráspositi sint, & eodem mó supponentes nó tamé una i alterá cóuerti dicitur, ex hoc quod nó eadé é determiatio

patet etiam quod prædictũ est, quia nulla syllogistica forma ad aliã reducitur transponẽdo uniuersalem in exclusiuã: ad hoc autẽ inuẽta fuit cõuersio simplex, & per accidens ut una syllogistica forma, in aliã reducatur. prædictã tamẽ cõsequentiã cogitur cõcedere paulus propter malã definitionem. Conuersio propositionis indefinitæ affirmatiue eodem modo intelligitur eẽ simpliciter in oĩ materia, sicut de particulari dictum est, indefinita uero negatiua, nõ simpliciter, sed in duabus etiã prædictis materiebus. De singulari autẽ affirmatiua uel negatiua, dico ꝙ apud Aristotelẽ primo priorũ, & apud Boetiũ in loco præallegato nulla fit mentio, qua cõuersione conuertatur. Sed dicere possumus singularẽ affirmatiuã nõ simpliciter conuerti, ueluti determinatio semp subiecto apponatur. non. n. si dixero aliqđ animal est, socrates cõuertẽdo dicam, aliquis socrates ẽ animal. sed socrates est aliquod aĩal, sicut patet reducẽdo dabitis ad darii minori accepta singulari. põt autem cõuersio simpliciter dici pro quãto nullus terminorũ abiicitur, nec etiã ipsa determinatio. Sed de hoc amplius a nobis uidendũ erit. in primi priorũ expositione. singularis quoq; negatiua simpliciter cõuerti dicitur, quũ in omni materia consimiliter se habeat, quæ de recto ordine, & quæ de trãsposito in ueritate uidelicet & falsitate, ut socrates nõ est albus, albũ nõ est socrates, & in aliis similiter materiebus propter quod aũt Aristoteles omisserit, dicemus primo priorum. Hæc in præsentia satis sint de conuersione simplici. de conuersione aũt quã Boetius appellat per accidẽs nũc dicendum pro qua suppositũ est ꝙ ab initio sumpsimus. s. si uniuersalis uera fuerit & particularis necessario uera erit. ut itaq; huius perfecta habeatur noticia, ita ordiendũ uidetur. Quẽadmodum uniuersales negationẽ sibi ipsi simpliciter conuerti necesse est, ac particularem affirmationẽ, ut in primo priorũ demonstrãtur. Ita dicamus uniuersalem affirmationem sibi nõ necessario, in terminis conuerti, quia aliquãdo conuertitur, ut monstratum est, aliquando non, ut etiam est ostensum. similiter de par-

ticulari negatõe dicẽdũ ẽ, ꝙ nõ necesse est sibi cõuerti, quũ ali-
quãdo cõuertatur, aliquãdo nõ. Sed tamẽ utraq; p accidẽs alicui
p se prius cõuersæ necessario cõuertetur, q̃uo ãt hoc sit nũc liq-
bit. diximus uniuersalẽ negatiuã sibi ipsi cõuerti simpliciter. di
camus & nũc hãc p accidẽs pticulari negatiuæ conuerti ex præ-
supposito, ꝙ si uniuersalis uera ẽ, uera est ẽt pticularis, agẽ igitur
cõuertamus hãc, nullus hõ ẽ lapis dicẽtes, nullus lapis ẽ hõ, q̃a ad
hãc seq̃tur, aliqs lapis nõ ẽ hõ, dicimus primã negationẽ i hãc p-
ticularẽ per accidẽs cõuerti i hac figura, nullus lapis ẽ hõ, nullus
hõ ẽ lapis, aliqs hõ nõ ẽ lapis, uides ne q̃uo per accidẽs hic itelli-
gatur cõuersio, ut uidelicet prio simplex fiat. secũdo ãt accepta
sb cõuertẽte particulari sbalterna seq̃tur p accidẽs cõuersio, nõ
ãt cõuerti per accidẽs particularis dicitur negatiua, i hoc sensu,
ut ad ipsam ũniuersalis conseq̃tur, nõ. n. si qs proponat & dicat
hãc cõuertas aliqs hõ grãmaticus nõ ẽ, cõuertẽs dicemus, nullũ
grãmaticũ hõ ẽ per accidẽs cõuersionẽ faciẽtes, uel aliquod grã
maticũ hõ nõ ẽ, q̃rẽtes simpliciter cõuertere. Sed eatenus cõuer
ti per accidẽs dicitur q̃tenus i trãsposito ordine ad uniuersalem
negatiuã necessario cõseq̃tur, nõ tamẽ ut eadẽ i ueritate & falsi-
tate uniuersalis sit & particularis, ita ut ad falsam uniuersalẽ ne-
gationẽ falsa cõseq̃tur particularis negatio. q̃uo supradiximus i
cõuersiõe simplici semper reperiri, nõ ita iquã in his est, põt eni
particularis negatio uera necessario uniuersalẽ falsam per acci-
dens cõuertẽdo seq sicut hõ maxie exẽplo patet. Nullus hõ est
aĩal, & aliquod aĩal nõ est hõ, ubi sicut diximus antecedens fal-
sũ est cõsequens uerũ, & per hæc patere põt error iuniorũ & pau
li q dicũt i cõuersiõe per accidens, aliquãdo cõuersam uerã cõ-
uertentem falsã, & aliquãdo ecõtrario, cõuertentẽ uerã & cõuer
sam falsam, quod dictũ pro secũda parte cõcedi põt pro pria ãt
habendum est erroneum. non. n. dicimus hanc aliquod animal
non est homo,, hanc habere per accidens conuertentem. nul
lus hõ est aĩal, ad particularẽ eni nõ cõseq̃tur uniuersalis, ad hũc
igitur intelligẽdũ dicimus particularem negatiuã per accidens

cõuerti,qa ad uniuersalẽ negatiuã p accidẽs cõseqtur, sicut prius exẽplificatũ est, de uniuersali uero affirmatiua, quis dicatur p accidẽs cõuerti nõ tamẽ i sensu, quo diximus pticularẽ negatiuã p accidẽs cõuerti, sed magis eo sensu, quo supra reprobauimus pticularẽ & negatiuã p accidẽs posse ɔuerti hoc mõ uidelicet ut ad ipsam pticularis affirmatio p accidẽs cõseqtur q̃ simpliciter sibi cõuerti põt in hac figura, oĩs hõ aĩal est per accidẽs. aliquod aĩal hõ ẽ, aliqs hõ aĩal ẽ p se. Rõ ãt diuersitatis ea ẽ q̃ dicta est, ꝗ.s. i priori ex pticulari negatiua, uniuersalis nõ seqtur, & propterea pticularis nõ dicitur eẽ cõuersa p accidẽs i uniuersalẽ, sed p accidẽs ad illã seq. In hac aũt, qa ex uniuersali particularis sequitur, recte dicimus uniuersalẽ, quæ sibi nõ conuertitur simpliciter in particularẽ, per accidẽs cõuerti, particularẽ aũt affirmatiuã nõ dicimus in uniuersalẽ per accidẽs cõuerti eo mõ, q̃uo uniuersalẽ negatiuã in particularẽ negatiuã prius cõuertendã esse diximus quãuis utraq; simpliciter cõuertatur uniuersalis.s. negatiua & pticularis affirmatiua. & hoc propterea, quia ad uniuersalẽ negatiuã particularis cõseqtur, ad particularẽ uero affirmatiuã uniuersalis affirmatiua minime cõsequi põt, definiamus itaq; & hãc cõuersionẽ quæ p accidẽs est dicẽtes cõuersio per accidẽs ẽ trãspositõ terminoꝝ uniuersali determiatiõe mutata i particularẽ. nã ut in prædictis patet, semp uniuersalis signi mutatio fit in particulare in hac q accidẽs cõuersione. Ex qua definitõe patet, quod etiã superius dictũ est nunq̃ particularẽ siue affirmatiuã, siue negatiuã p accidẽs i uniuersalẽ cõuerti ad itellectũ iunioꝝ ut uniuersalis haꝝ cõuertẽs sit, sed solũ ad itellectũ Boetii ut.s. pticulares sẽ per ad uniuersales p accidẽs, & quare, secũdario cõsequãtur, sicut in prioribus figurationibus faciliter uidere possumus. Ex prædictis ẽt patet quõ aliter cõuerti p accidẽs, dicitur particularis negatio ad mẽtẽ solũ Boetii, quũ Aristoteles absolute dicit nõ cõuerti, & aliter uniuersalis affirmatio quæ quũ ambæ hac cõuersiõe p accidẽs cõuerti dicãtur, uniuersalis qdẽ ut ad ipsam particularis p accidẽs conseq̃tur, particularis uero negatio ut ad

uniuersalem negationē sequatur necessario, sicut particularis af/
firmatio ad uniuersalē necessario cōsequitur. Differētia tamē est
(ut prædiximus) iter cōuersionē simplicem & per accidēs. qa in
simplici cōuertēs & cōuersa & ecōtrario cōuersa & cōuertes in
ueritate ac falsitate respōdent. In hac āt si cōuertēs uera ē, nō ne
cessario seqtur ut cōuersa uera sit, ecōtrario tamē dicimus eē ne/
cessariam, ut .s. si conuersa uera fuerit & cōuertēs uera sit. Cōpa
rantur ēt in pfectione hæ cōuersiōes a iunioribus & dicitur cō/
uersionē simplicē omni cōuersione esse perfectiorē, ex eo ꝙ si
altera uera sit, & altera, non autem in conuersione per accidens
uel per contrapositionem. quod & si recte respondeant, non
tamen arbitror eos recte causam inducere, propter quam perfe
ctior sit. sicut enim aliquando equalis est perfectionis syllogisti
ca forma, quæ uerū ex falsis formaliter deducit, sicut ea, quæ ue
rum ex ueris, quum eadem forma sit, qua uerum ex ueris, & qua
uerū ex falsis formaliter deduci potest, sicut patet ex libro prio
rum. ita arbitror conuersionem per accidens non ob hanc cau
sam esse imperfectiorem conuersionem, quàm sit simplex pro
pterea quod conuersa falsa sit, conuertens uera, sicuti ipsi arbi/
trantur, nam ita formaliter sequitur uerum ex falso in conuersio
ne per accidens, sicut uerum ex ueris in conuersione simplici.
uel falsum ex falsis sicut in omnibus figuris patet, quod autem
dicunt, aliquando per conuersionem, per accidens ad uerum
falsum sequi supra sufficienter reprobauimus declarantes quo/
modo conuersio per accidens secundum Boetium ītelligatur.
quod autem hic dicimus de conuersione, per accidens intelli/
gas & de cōuersiōe per cōtrapositionē, semp. n. cōsequēs ī hac
formaliter seqtur ad accidēs, ut īfra ēt clarius patebit. Alia igitur
à nob assignāda cā ē. ex sentētia Aristotelis hētur in prio prioꝝ
ðmōstratōnē uniuersalē pticulari pfectiorē eē, eodē mō & eadē
rōne dicimus & syllogismū. uniuersalē pticulari eē pfectiorē, quo
niā ad uniuersales syllogismos figuræ priæ cæteri reducātur. cū
āt cōuersio scđm se ad syllogismos ordiatur, pfectio āt diuersoꝝ

ordinatorum in finem ex fine sumitur, dicemus quod conuersio simplex ex hoc ipse quod aliquid uniuersalis, ita conuertitur, ut cōsequens sit, utputa uniuersalis negatiua, cōuersione per accidens perfectior eē dicetur. uel clarius ex eo quod per cōuersionē simplicē aliqs syllogismus ad aliū reducitur q oī per accidēs reducto dicitur eē perfectior q̄tū ad uniuersalē eē uel particularē. nullus. n. syllogismus ad alterum reducitur per cōuersionē per accidēs, i quo uniuersale permāeat, licet aliqs per conuersionē simpliciter uniuersalis. prio sit dein de reductus uniuersalis permaneat, sicut patet de prio, & de scdo figuræ secū dæ q uniuersales sunt, & ad secundum primæ reducuntur, q uniuersalis modus ē. fapesmo āt ad ferio q particularis est. & breuiter conuertētes per accidēs, uel ab uniuersalibus ad singularia procedimus cōmutātes. nunq̄ a[illegible]t uniuersalis fit ad uniuersalē sicut in simplici fieri prædiximus. & pp hoc consequenter dicimus conuersionē simplicē perfectiorē esse, q̄a per hāc aliqd, si non magis perficitur. saltē non à sua perfectiōe minuitur. sicut patet de modis reducibilibus, accelarent, quorum nulla propō mutatur, ut ex uniuersali particularis fiat. In conuersiōe āt per accidens sp syllogismus reducēdus per talē cōuersionē, aliquā uniuersalē in particularē permutat queādmodū patet de darapti felapton. Conuersione ēt per cōtra positionē perfectior dicitur, ppea quod hæc minie ad syllogismū conducit. nō. n. hac ꝯuersiōe aliqs syllogisinus ad aliū reducitur, ut īfra probabitur. Sed dices oppositū seq uideretur, nō. n. arbitrādū ē id, qđ i alterum ordiatur, eo qđ in alterum non ordiatur perfectius esse, ueluti ex se hoc perfectionē hēat. Illud uero ex eo ad qđ ordinatur. Sed ad hoc dicere possumus quod cōuersio simplex. ēt si in syllogismum nō ordinetur, perfectior est, q̄ conuersio percontra positionē ratiōe suarum partiū, uidelicet noium finitorum, q perfectiora sunt, quā noīa īfinita, quū aliqd determinatū significēt. & consequenter dicimus, quod aliqd ordinatū in aliquē finē perfectionē maiorē adipiscitur, quā ex se hēat, sicut diceremus aliquē perfectius & honorabilius uiuere, ex eo quod regis orator est, quā si ex se uiueret. Eodēmodo

concluditur cõuersionẽ simplicẽ conuersione p cõtra positio nem pfectiorẽ eẽ. qa in syllogismũ ordinetur, nã maior est perfectio conuersioni simplici. ex tali ordine, quã ex se ipsa hẽat, q̃uis ea quã ex se ipsa hẽt, nõ infra sit ad illã quã conuersio p cõtra positionẽ ex se hẽt. Si igitur æqualẽ pfectionẽ hẽret conuersio simplex ex ordie ad syllogismũ. Illa quã habet conuersio p contra positionẽ ex se, bene seq̃retur ꝙ cõuersio p cõtrapositionẽ pfectior eẽt, non ex perfectiõe hita, qa ex casu ponitur æquales ex mõ hẽndi, perfectius. n. ẽ qđ ex se aliqd hẽt eo qđ tantũ dẽ ab altero accipit. Sed nõ est sic de conuersione simplici, uel magis de pfectione conuersionis simplicis i ordie ad cõuersionẽ per contrapositionẽ, sicut satis explicatũ est. Sed de prædictis una oritur difficultas ppea ꝙ nõ uidetur ueꝝ dictũ nostrum de cõuersione simplici, & per accidẽs. s. nullã cõuersionẽ per accidẽs fieri in syllogismis, per quã ab uniuersali ad uniuersale fiat transpositio, qđ coiter conceditur. nõ. n. aliq̃ uniuersalis põt per accidẽs in uniuersalẽ conuerti, q̃uis hoc existimarint iuniores, dices tamen ab aliq̃ particulari ad uniuersalẽ fieri transmutationẽ per accidẽs qđ maiorẽ pfectiorẽ uidetur arguere quã uniuersalẽ i uniuersalẽ trãsponere. per cõuersionẽ simplicẽ. Nã in reductõe Baralipton ad Barbara cõclusio particularis i uniuersalem uidetur reduci per conuersionẽ per accidens, & hæc qdẽ instantia nõ solũ uidetur difficultatẽ facere, quo ad rationẽ perfectionis assignãdã in conuersionibus, sed ẽt quo ad cõuersionẽ per accidens. dictũ. n. est nullã particularẽ in uniuersalẽ per accidens cõuerti, sed ecõtrario uniuersalẽ i pticularẽ. sed ad hæc dicimꝰ primo modũ hunc, nõ ab Aristotele fuisse positũ i ordie syllogismoꝝ alicuiꝰ figuræ, sicut nec per hũc sequuntur q̃tuor cælãtes dabitis fapesmo frisesomorum queãdmodum patet exercitato super libro prioꝝ, quia tamen sicut. inquit Boetius i tractatu de syllogismo categorico theophrastus, & Eudemus addiderunt, qui graues uiri sũt. quibus etiã grauissimus cõsensit Porphyrius ideo saltem iuxta hoꝝ sententiam respondẽdum esse censeo.

dicemus igitur hos modos qnq; apud græcos dici factos κατὰ ἀνάκλασιν.i.per refractionē,uel conuersionē quandā ex aliis directe procedentibus,hoc aūt quod dicitur in hoc modo, qui Baralipton est,monstrabimus.In aliis uero,uel in materia syllogismo℞,uel ī libro prio℞ amplius explicabimus,ex duabus itaq; affirmatiuis constat hic modus,ex quibus directe tertia uniuersalis concludi posset,quæ tertia uniuersalis in particularem per accidens conuertitur,& sic modus primæ figuræ constituitur hoc modo,omne iustum bonū est,omnis uirtus iusta est,ad has in quam uniuersalis directe sequeretur,oīs uirtus bonum ē, hanc conuerto & dico aliquod bonū uirtus est,& sic ex primo modo per cōuersionē syllogismum efficio quinti modi,quem quidem ad primū modum reducere possum,nō ratione conuersiōis particularis,sed rōne præmissa℞ uniuersalium,ad quas diximus directe,primo uniuersalē conclusionē debuisse consequi.quæ post modū in particularē per accidēs conuerteretur. Sed de cōuersione simplici etiā per accidēs hactenus dictum sit. Restat nunc dicere de couersione per contra positionem, quam Aristoteles omissit.in qua etiā iuniores iudicio meo nō minus quam in prioribus errauere.Conuertuntur,itaq; aliquæ propositiones simpliciter & aliquæ per accidens,quæ sint hæ, & quomodo in prioribus a nobis explicatum est,nunc autem sciendum,ꝙ contraiacentes,quæ simpliciter sibi conuerti nequeunt,hoc est uniuersalis affirmatio,& particularis negatio sibi ipsis per cōtrapositionem conuerti possunt,contraiacentes uero illæ,quæ sibi simpliciter cōuertuntur,hoc est uniuersalis negatio,& particularis affirmatio,minime hac per contra positionem conuersione sibi ipsis couuerti possunt,quēadmodū testatur Boetius in tractatu de propositiōe categorica & hypothetica,& hoc propter nihil aliud est,nisi quia priores contraiacentes,hoc est uniuersalis affirmatio,& particularis negatio sibi ipsis conuertuntur per contrapositiōem,ut ueræ simul.uel falsæ sint uniuersalis quidē uniuersali,particularis uero particu-

lari in omni materia dicuntur conuerti, ut si conuersa uera sit, uera quoq; de necessitate dicatur esse conuertens. Sicut exemplis his tibi cõstare potest. In eẽntialibꝫ. prĩo sic oĩs homo aĩal ẽ omne non animal, est nõ homo, utraq; per se uera est, & de prima quidem constat. de secũda ẽt similiter apparet, significat. n. ꝙ omnis res quæ animal non est. eadem & homo nõ est, quod uerum est. Eodemq; modo. si essentialiter conuertibiliter prædicationem feceris. idem reperies, ut dicẽdo omnis homo animal rationale est, omne non est animal, rationale non homo ẽ, ueritas in utraq; apparet. Constat etiam hoc, ꝙ dicimus & ĩ prædicatione accidentali conuertibili, ut si dixero omnis homo risibilis est, omne non risibile non homo est, quæ etiam similiter ueræ sunt. Sed dices nõnne prædicatum est, hãc simpliciter cõuerti posse? quomodo igitur etiam per contrapositionem conuertitur? Sed ad hoc dicimus non dictum eẽ propositionem, quæ simpliciter cõuertitur aliqua in materia nõ posse p contra positionẽ cõuertitur. Sed nõ posse cõuerti ĩ oĩ materia, nã & infra cõcedemus uniuersalẽ, ẽt ipsam negatiuã in se ipsã posse per cõtra positionẽ cõuerti. Sed solũ indeterminata materia. Et idẽ de pticulari affirmatiua cõcedemus, uniuersalis uero affirmatiua, sibi ipsi p cõtra positionẽ cõuertitur ĩ oĩ materia, sed prosequ mur ostẽdentes quo pacto in materia nõ cõuertibili, & accidẽtali sibi cõuertitur, & dicamus, omnis hõ coloratus est, conuertentes dicemus, oẽ non coloratũ non hõ est, & utraq; similiter uera est. Eodem, & consimili modo dicendũ est, si cõuersa falsa fuerit, falsa quoq; erit & cõuertens, ut si dixero, omnis homo æquus est, quæ falsa est, cõsimiliter cõuertendo, dicã, falsum oĩs non æquus est, non homo. significo enim ꝙ oĩs res, quæ æquus nõ est eadem quoq; nõ sit hõ, quod falsum est pariformiter dici debet, & de particulari negatiua, ꝙ si uera fuerit, uera etiã erit eius cõuertens p cõtrapositionem, & si falsa consimili mõ falsa, unum autem mirabile uelim aduertas habere hanc conuersionem, nã primũ earum propositionũ esse dicitur hæc cõuersio,

quarum etiã est conuersio per accidẽs, hoc est æedẽ propõnes & p accidẽs cõuerti possũt, & p cõtrapõnẽ, nõ tamẽ idẽ modus cõpetit cõsecutõis, si p accidẽs cõuertãtur, & si cõuertãtur p contrapõnẽ, nã si cõuertãtur p accidẽs nõ necessario ĩ ueritate ac falsitate respondẽt cõuertẽs & cõuersa, põt.n. ex falso formaliter p cõuersionẽ p accidẽs ueꝶ seq, nõ ãt sic, si p cõuersionẽ per cõtrapõnẽ cõuertãtur, sed aut sp cõsimiliter ueræ, aut sp cõsimiliter falsæ, p quã ẽt proprietatẽ cũ cõuersiõe simplici cõuenire dicimus hãc cõuersionẽ p cõtrapõnẽ. Ibi.n. sp propõnes q̃ cõuertũtur ĩ ueritate ac falsitate cõsentiũt. Ex quo patet cõuersionẽ hãc cum cõuersiõe p accidẽs cõuenire pro q̃to de eisdẽ propõnibꝫ fiũt. cũ cõuersiõe uero simplici cõuenit quatenus in cõuertẽdo eãdem ĩ ueritate ac falsitate legem seruat, quã facit conuersio simplex. Conueniunt præterea, & in alio, quæ simplex conuersio est, & quæ per contrapositionem in eo, quod propositiones, quæ his couersiõibus cõuerti dicũtur sibi ipsis cõuertũtur p tales cõuersiões exẽpli gratia uniuersalis negatio sibi ipsi cõuertitur cõuersione simplici & pticularis affirmatio sibi ipsi eadem conuertitur. Consimiliter uniuersalis affirmatio sibi ipsi conuertitur conuersiõe per cõtrapositionem & ẽt pticularis negatio sibi ipsi eadẽ hac cõuersiõe hoc ẽ uniuersalis uniuersali pticularis pticulari, nõ aũt sic uniuersalis affirmatio sibi ipsi cõuertitur cõuersiõe p accidẽs uel pticularis negatio sibi ipsi. Sed prĩa q̃dẽ pticulari ut dictũ ẽ. scđa aũt uniuersali, licet alio mõ sicut supra declarauimus. Ex q̃bꝫ oĩbꝫ patet nõ recte ĩduci carmẽ illud quo ad oĩa ibi ꝯtẽta, dicitur.n. feci simpliciter denotãdo, ꝙ uniuersalis negatio & pticularis affirmatio simpliciter conuertãtur, ꝙ ueꝶ dicimus eẽ & necessariũ sicut mõstratur prĩo prioꝶ, & aristoteles de his utitur, hoc termĩo ꝙ necesse ẽ cõuerti & probat, deinde dicitur cõuertitur eua p acci mõstrãdo ꝙ uniuersalis negatio & uniuersalis affirmatio p accidẽs cõuertãtur qđ scđm nõ puto ad ĩtellectũ Aristotelis dici uel Boetii, licet quoq̃uo ueꝶ sit đ uniuersali q̃dẽ affirmatõe nõ ẽ dubiũ. đ uniuersali ãt negatõe

hoc modo monstratur. cóuertamus enim hanc, nullus homo lapis est, hoc modo per accidens conuertemus aliquis lapis homo non est, sed sicut ex superioribus patet uniuersalis affirmatio & particularis negatio per accidens conuerti dicuntur. licet alio mó una, alio mó. reliq̃ sicut prædictũ ẽ, q̃re arbitror, ita debere habere. conuertitur oua per acci ut móstremus particularem negationem & uniuersalem affirmationem per accidẽs conuerti & ut aliqua cóuersio ipsi particulari negatiuæ assignetur. Sed de his iam satis, postremo, plura, quæ de cóuersione ꝑ cótrapositionem dicta sunt uidẽtur infirmari ratóibus pauli ueneti quæ conãtur ostendere ꝙ in cóuersione per cótrapositionẽ aliquãdo est cóuersa uera cóuertens aũt falsa quæ ratióes hæ sunt. Ista est particularis negatiua & uera aliqua rosa non est substãtia, rosa nó existẽte, & tamẽ cóuertens est falsa. Aliqua nó substãtia. non est nó rosa. & cóuertitur in hãc cóuersionẽ per cótrapositionẽ quũ sit particularis negatiua, ergo ruit totum id, quod prædiximus, quod aũt conuertens dicatur esse falsa, utputa hæc aliqua nó substãtia nó est nó rosa nititur probare paulus ex hoc, ꝙ sua cótradictoria est uera, hæc. s. omnis non substantia est non rosa quam ipse paulus tanq̃ manifestam relinquit. secundo instat sic, chimæra nó est animal, hæc uera est, & tamẽ hæc ẽ falsa aliquod non animal non est nó chimæra. quod etiã probat ex suo cótradictorio uero, hoc. s. oẽ non aĩal est non chimæra, quod autem sit uerum patet ĩquit ipse ꝑ suas exponentes. tertio ĩstat idẽ paulus sic. Ista est falsa. omnis chimæra est animal, & tamẽ sua cóuertens est uera. s. omne non animal est nó chimæra, & hæc patet eẽ uera per suas exponentes, sic aliquod nó animal est nó chimæra & nihil est nó animal, quin illud sit nó chimæra, ergo oẽ non animal est nó chimæra. Ad quæ quidẽ argumẽta diligẽter aduerte ut inspicias in illis falsitatẽ latere nó minimã & ut cognoscas, quæ tanti erroris cã fuerit ipsi paulo. Et quãuis aliquã apparentiã habeant eius argumẽta, tamen nihil concludunt ut audies, primum quidem a quibusdã ita solueretur negando scilicet ante-

cedens esse uerum quo dicitur aliqua rosa nõ ẽ substãtia & rosa nõ existente quẽadmodũ facit Ioãnes Scotus, & ẽt aliq thomistarum & ipsemet Paulus prio posteriorum capitulo illo, uerum qdẽ igitur oportet eẽ &c. & scdm hoc si cõsequẽs est falsũ ẽt antecedẽs est falsũ. Sed hãc respõsionẽ qdẽ nõ approbo nec puto eẽ uerum iuxta Aristotelẽ & Auerroĩ hãc esse uerã rosa est substãtia rosa non existẽte sicut mõstrabimus in cõsequẽtibus nõ esse hoc pipateticis cõsentaneũ, qũuis Albertus expresse id asserat, unde puto aliter respõderi debere casu posito, antecedẽs esse uerum. s. aliqua rosa nõ est substãtia. & quũ dicitur cõuertens est falsa, hæc. s. aliq̃ nõ substãtia non est nõ rosa negatur hoc, imo uera, significat. n. hoc q̄ aliqd qd non est substãtia est rosa, & hoc est uerum. nã rosa ipsa nõ existẽs nõ est substãtia. & est rosa sicut cæcitas est cæcitas non ens est non ens, ita rosa quæ non existit est rosa & breuiter, ita de hac fit prædicatio sicut prædicatur negatio de negatione & priuatio de priuatione & quũ probatur esse falsam ex eo qd sua cõtradictoria est uera negatur q̄ sua contradictoria sit uera, & quum ulterius dicitur hæc est uera, omnis non substantia est non rosa, & hæc est sua contradictoria, conceditur quidẽ quod contradictoria sit, negatur aũt quod sit uera, non enĩ uera est casu posito, quod rosa non sit hæc, omnis non substãtia ẽ non rosa, & si probetur p exponentes sic, aliqua non substãtia est non rosa, hæc conceditur, quia albedo non substãtia existẽs est non rosa, sed negatur reliquã ex positiones hæc, uidelicet & nihil ẽ non substãtia, quũ illud sit non rosa, quia suũ contradictorium est uerum, uidelicet aliquid est non substãtia, & tamẽ illud non ẽ non rosa. i. est rosa sicut de rosa non existẽte prius dictũ est, q̄ est non substãtia, & tamen ẽ rosa, & si dicitur, rosa non existens ẽ nõ substãtia, ergo rosa nõ existẽs ẽ, dicitur negãdo consequentiam, & hæc fuit cã quæ paulũ decepit. Arbitratus est enĩ eam ualere à tertio adiacente, ad secundũ adiacens, sed nos dicimus terminũ ĩfinitũ prædicari tã de ente q̃ de nõ ente, ut patet prio περὶ ἑρμηνείας capitulo de noie, & pp hoc nõ ualet consequẽtia à ter

tio adiacēte ad scđm adiacēs cū termino infinito, & p hæc patet respōsio ad primū argumētū, ad scđm aūt argumētū dicitur cō-cedēdo, ꝙ hæc ē uera, chimæra nō est aíal, & negatur, ꝙ conuer-tens sit falsa, hæc aliquod non aíal non ē non chimæra, imo etiā hæc ē uera, significat.n. ꝙ aliqd, ꝙ nō ē aíal, est chimæra, qđ ueꝝ est, nam chimæra est nō aíal, & est chimæra, quum aūt dicitur suum contradictorinm uerum, negatur quod sit ueꝝ suum cō-tradictorium, hoc uidelicet omne non aíal est nō chimera, nec huius exponētes omnes sunt uere, exponitur enim sic aliquod non animal est nō chimæra & hæc uera est, quia lapis non ani-mal existens est non chimæra. Sed secunda est falsa hæc uideli-cet quæ dicit & nihil est nō animal quin illud sit nō chimæra, qa suum contradictoriū est ueꝝ.s. aliquod est non aíal & illud non est non chimæra, quia chimæra ē non animal & chimæra non est non chimæra, hoc est chimæra est chimæra. Sed eadē ratio-ne qua prius Paulus deceptus est, putauit enim hanc non eē ue ram chimæra est non animal, ex quo chimæra non est, & sic cō cessit exponentes illius uniuersalis esse ueras uidelicet illius, om ne non animal, est non chimæra, tu āt habes quo modo illa sit uera chimæra, est non animal, & sic patet responsio ad secūdū argumētū. Ad tertiū qdem similiter patere potest responsio, nā quū dicitur hæc ē falsa, oís chimæra ē aíal conceditur. Sed nega gatur ꝙ hæc sit uera oē nō aíal. ē nō chimæra, nec hoc patet p su as exponētes cū scđa falsa sit ut mōstrauimus ī priori respōsione q̄re & antecedēs & cōsequēs cōsimiliter falsa sūt, nā hæc falsa est oís chimæra ē aíal, & hæc rursus ē falsa. oē nō aíal est nō chimæra, sicut mōstrauimus, & sic patet responsio ad obiecta. patet etiā quod sit conuersio per contrapositionē, quia est trāspositio ter minorum finitoꝝ in infinitos quantitate non mutata uel deter minatiōe. patet ēt q̄ hac cōuersiōe propōnes cōuerti habeāt, qa uniuersalis affirmatio & pticularis negatio unū. postremo non ignorādū est ab Aristotele hanc non fuisse positam conuersio nem, nam nullus syllogismus ad aliud per hanc conuersionem

reducitur. Boetius autē hanc posuit ueluti uolens omnem modum conuersionis in terminis existentem ponere uel melius: quia uoluit modum conuersionis omnem ponere, quæ est inter propositiones, quæ eodem ordine participant, & sic cum dei adiutorio habes q̄uo in propōnibus de inesse cōuersio fiat

An conuersio sit instrumentum aliquod faciēs fidē.

Quia eo modo quo per syllogismos probamus intentum quod prius fuerat dubium per conuersionem uero de quibus dubitari potest an sit ueri syllogismi, probamus ueros esse. conuenienter quærere conuenit de conuersione, quum per ipsam certificemur de quæsito, an sit instrumentum aliquod ad scientiam. Et iuniores quidem ferè omnes dare plerisque distinctionibus dicunt conuersionem aliquam esse consequentiam formalē, neq; ulterius determināt qualis sit, an syllogismus, an ēthymema, an īductio uel exemplū, neq; determinat quo pacto distincta consequentia ab istis sit si concesserint conuersionē esse consequentiam distinctam à quauis prædictarum. quod autem non sit syllogismus patet, quia ex duabus propositionibus cōstat syllogismus & conclusione per illas illata, non etiam inductio, quæ processus est à singularibus ad uniuersalem, neq; exēplum quod ab uno singulari ad aliud procedit, nam cōuersio nō à solis singularibꝰ est ad singularia uel ad uniuersalia. Sed etiam ab uniuersali ad uniuersale & ab uniuersali ad pticulare, nō etiā enthymema uidetur esse, quia quemadmodum scribit Albertus. Si cōuersio esset enthymema, oporteret ipsū reducere ī syllogismum imperfectum, non quidem, quod necessario omnē enthymema reducatur in syllogismum imperfectum, aliqđ enim reducere in syllogismum perfectum, sicut dicendo, omnis homo currit, igitur omnis homo mouetur maiori accepta, hoc omne currens mouetur, & accepto antecedente enthymematis pro minori, omnis homo currit. ergo omnis homo mouetur ubi factus est syllogismus pfectus, sed quia conuersio hæc

nullum.B.est.A.ergo nullum.a.est.b. accepit mediũ terminũ uel.a.uel.b.& si quidem acceperit ipsum.b.impossibile erit cõcludere in uirtute enthymematis ꝙ nullum.a.est.b.quia in tertia figura non cõcluditur uniuersalis,nec negatiua,nec affirmatiua. Si uero accipitur medium,ipsum.a.ut dicamus nullũ.b est.a.omne.a.est.a.ergo nullum.a.est.b. secundum syllogizationem syllogismi,qui fit ex oppositis,in hoc ꝙ idẽ terminus hẽt duplicem rationem. In prima figura fieri nõ potest, sicut neq; syllogismus ex oppositis. Erit igitur solum conuersio enthymema tale.i.qđ ẽ reducibile ad syllogismũ secũdæ figuræ et prio quidem loquendo de conuersione uniuersalis negatiuæ, in cuius uirtute est alia ois conuersio propositionum de inesse,et de necessario,quia igitur accepto tali syllogismo,nullũ.b.est.a.oẽ.a.ẽ a,nullum.a.est.b.non possumus uere hunc syllogismum perficere reducendo ipsum per conuersionem maioris,in prima figurarũ hoc modo,nullum.a.est.b.omne.a.est.a.nullum.a.ẽ.b. hic enim syllogismus uere non est,quia idem sumitur in ostensione sui ipsius,& conuersio perficeretur per se ipsam. dicẽdũ ꝙ conuersio aliqua,est enthymema,quod probatum est non posse perfici,nisi p syllogismum imperfectũ secundæ, qui ut pficiatur accipit conclusionem probandã aliqua uniuersali præmissarum conuersa,utputa negatiuam. Eodem modo dicẽdũ de conuersione uniuersalis affirmatiuæ,ipsa.n. est enthymema in syllogismum imperfectum tertiæ figuræ,ut addendo,omnis homo est animal,ergo aliquod animal est homo,medium sumi debet homo,ut fiat syllogismus in tertia figura, hoc modo, oĩs homo est homo,omnis homo est animal,ergo aliquod animal est homo,ubi conuersa minore quod concluditur, assumitur ĩ reductione ad primam figuram. De particulari autem affirmatiua,dico consequens in conuersione ipsius non posse syllogistice concludi,nec possibile esse, ut conuersio talis reducatur, in formã syllogisticam antecedẽte conuersionis accepto pro maiori. Si enim posset,aut esset in prima figura,aut in tertia,i se

cunda enim non concluditur affirmatiue, in prima at̄ concludi non pōt, aliqđ aial est homo, accepta hac aliquis hō est aial pro maiori. in pria. n. figura maior non potest esse pticularis, nec etiā pro minori accipi potest, ad concludendā hāc, aliquod aial est homo, oporteret. n. mediū terminū eē aial, qui sumeretur ī uniuersali affirmatiua pro subiecto, ex quo prædicatur in minori, & de ipso oporteret prædicari hoīem, ex quo est prædicatū conclusionis, sic dicēdo oē aial est homo, aliquis homo est aial, ergo aliquod aial est homo, sed maior est falsa, & syllogismus non est in tribus terminis tantū. In tertia aūt figura, ubi particularis affirmatiua concluditur, & aliqua præmissa℞ est particularis, si particularis est maior. dicemus reducentes, si possibile est hanc conuersionem, aliquis homo est aial. ergo aliqđ aial est hō, faciētes hāc aliqs hō est aial, esse maiorem, cuius medius terminus est hō. deīde sumemus uniuersalē affirmatiuā, oīs hō est, hō pro minori, ex qbus nihil aliud concluditur, q̄ aliqs homo est aial. si uero uniuersalis sumatur pro maiori, & particularis pro minori, cōcludetur cōsequens cōuersionis in tribus terminis, sicut ī prioribus. Ex quibus patet conuersionē uere dici non posse enthymema, qa non pōt reduci in ue℞ syllogismū, prædicti at̄ qui uidentur fuisse syllogismi, non sunt syllogismi, sicut nec, syllogismi, ex oppositis, ad cuius simliitudinem termīum alterum, sub duplici ratione accipiūt, de syllogismis qdem ex ꝓpositis aliqd diximus in definitione syllogismi, prio prio℞. Dicamus igitur nos conuersionē, cōsequentiā esse necessariā ī eisdē terminis ordine trāsposito, neq; syllogismū esse, uel enthymema, uel inductionem, uel exemplum, nā ho℞ unūqdq; fidem faceret dē consequente. Conuersio at̄ ipsa nullam fidem facit de eo ꝙ cōsequenter locum obtiet. Si. n. dixero nullum. a. esse. b. quia nullum. b. est. a. statim mentiar. non, n. possibile est utraq; existente; ex eisdem terminis præcise unam de altera fidem facere, propter transmutationem termino℞ uel ordinis diuersitatem, ordo quidem in terminis, qui fit ī distinctis propositionibus, aliquid

ad fidem producendā facit. sed ubi iidem fuerint termini prorsus nullo supaddito qđ uim obtineat medii, dicendum ex talibus nihil probabilitatis apud in intellectum causari. æqͥliter enī in cōuersiōe uniuersalis negatiuæ. una potest antecedēs esse, uel altera, quod non contingit in speciebus argumentationum in quibus fides fit. Non enim sicut in ui enthymematum probabilis est, ꝙ si aliquid currat, quod moueatur, eodem modo probabile est, quod si aliquid mouetur, quod currat & eodem modo dicatur de aliis speciebus argumentationis. Sed esto etiam ꝙ propositio ipsa conuertenda magis nota sit, quam illa in quā conuertitur. non propterea sequitur, ut de illa in quam conuertitur. fidem faciat, propositiones tamen inter quas fit cōuersio. etiam si inter se non causent fidem altera, respectu alterius. una tamē illaꝝ adiuncta cū tertia facit de aliquo latissimā euidentiā. quæ ab altera cum eadem non fieret, sicut patet in reductione Syllogismorum imperfectorum ad perfectos. Est autem necessaria consequētia á conuertenda ad conuertentē, quia una nō potest esse uera sine alia, & sunt de eisdem terminis, & per hæc patet responsio ad obiecta.

Quæstio prima de conuersione propositionum de inesse in qua continetur reprobatio iuniorum de Ampliatione.

IN conuersione propositionum de inesse, tria principaliter faciunt dubitationem. primū argumentū Auicenæ quod est de uniuersali negatiua. nō. n. uidetur cōuerti, nullus hō est scribens, nullū scribens est hō. Est. n. uerum in aliqua hora, ꝙ nullus homo est scribēs, & pro eadem hora non est ueꝝ nullū scribens est hō, secundum propositiones de prædicato obliquo non uidentur conuerti. non enim conuertitur. nullus murus est in clauo, nullus clauus est in muro, & aliæ consimiles. Tertium propositiones de uerbo, uel participio, de præterito, uel de uerbo & participio, de futuro. non enim

uidetur sequi, ꝙ si nullum album, fuit socrates, ꝙ Socrates nõ fuerit albus. posito enim ꝙ socrates nunc nõ sit albus, fuerit tamen aliquando albus, manifestũ, est ꝙ nullum albũ ex iis, quæ nunc sunt, fuit socrates, & tamen socrates fuit albus. Et eodẽ modo aliquis homo est mortuus, non cõuertitur aliquod mortuũ est homo. de uerbo quoq;, de futuro non uidentur cõuerti. nõ enim sequitur, ꝙ si uirgo erit prægnãs, ꝙ similiter prægnans erit uirgo. nec si uirgo est futura meretrix, et meretrix est futura uirgo, pro prio sciendũ est, quod argumẽtũ auicennæ de uniuersali negatiua accipit prædicatũ scribens in actu, & non in potentia. nã si accipet, ut dicit potentiã, propositio cõuerteretur, & tã antecedens q̃ consequẽs esset falsum, nã falsum est, ꝙ nullus hõ sit scribens in potentia, & eodẽ mõ falsum est, nullũ scribens in potentia est hõ, quũ igitur ipse accipiat li. scribens actu, tunc petit sibi hanc difficultatem dissolui, an prædicatũ, quod necessario inest alicui subiecto posito inesse, insit eidem, esto ꝙ nõ sit, exẽpli gratia, an sicut scribens quãdo est, necessario est hõ, similiter quãdo nullus est actu scribens, necessario scribẽs sit hõ. uel quare sicut hõi posito inesse, non inest scribere. non tamẽ scribenti in actu non potest nõ inesse hõ, dicamus secundũ sñiam Aristotelis, Auerrois, themistii, & alioꝝ peripateticoꝝ, ꝙ posito, ꝙ nullus actu scribat, hæc propositio non est uera, scribens est hõ, Et posito, ꝙ hoc sit ueꝝ, nullus hõ scribit, ueꝝ est etiã, ꝙ nullũ scribens est hõ, quod si ita est, solutũ erit argumentũ Auicennæ, antecedente. n. existente uero, & id q̃d loco consequentis assumitur, erit ueꝝ, nã si ueꝝ est, ꝙ nullus hõ sit scribens, ueꝝ erit, ꝙ nullum scribens est homo. Hi ãt qui tenent sine constantia subiecti posse prædicatum essẽtiale subiecto inesse, imo necessario inesse, necesse est tale argumentũ dissoluãt. Videamus nunc, an uerum sit quod diximus secundũ Aristotelem Auerroim, & cæteros. Et dicamus ꝙ Aristoteles in prædicamento substãtiæ inqt, si aĩal prædicatur de hoĩe, ergo & de aliquo homine, nã si de nullo aliquoꝝ hominũ, nec omnino de homĩe.

Ex qbus uerbis Aristotelis uidetur haberi, ꝙ si aliquod prædicatũ prædicatur de uniuersali aliquo necessario etiã prædicatur de aliquo inferiori sub illo uniuersali. In opposito igitur si hõ prædicatur describente prædicabitur ẽt de aliquo scribẽte. Sed positũ est, ꝙ nullus hõ sit scribens & cõsequẽter, ꝙ nullũ scribẽs sit, ergo uerꝝ ꝙ nullũ scribẽs sit hõ. Sed forte cõcedetur, ꝙ nullo hoie scribente, nullus scribẽs est, & negabitur cõsequẽtia nullũ scribẽs ẽ, ergo nullũ scribẽs est hõ. q̃re cõceditur aliquod scribẽs est hõ. Esto ꝙ aliqd scribẽs non sit, cõtra hoc qa destruitur alia regula cõuersiõis particularis propõnis, si. n. ẽ uerũ, ꝙ aliqd scribens est homo, uerum erit ꝙ aliquis homo est scribens, positum autem erat, ꝙ nullus homo est scribens, igitur falsum est, ꝙ aliquis homo sit scribens. aliter enim & contradictoria essent simul uera, patet etiam secundum sententiam Aristotelis in secũdo periermenias, ubi inqt quod a prædicatis coniũctis ad prædicata diuisa (ubi non sit oppositio in adiecto, uel non prædicetur esse secundum accidens) tenet consequẽtia. Si igitur ista est uera, omne scribens est homo, esto quod nullus homo scribat, tunc ualebit consequentia, ergo omne scribens est, uel aliquod scribens est, consequens autem est falsum, posito, ꝙ nullus homo scribat, igitur & antecedẽs, omne uel aliquod scribẽs est homo. consequentia patet, quia quum dicitur scribens est homo, non est oppositio in adiecto, ut constat, nec prædicatur esse secundum accidens ex quo prædicatum est de essentia subiecti si subiectum est, prædicari autem secundum accidens nihil aliud intellexit Aristoteles quã quãdo copulæ additur prædicatum accidẽtale, quod potest dici de re esse si non sit, sicut dicimus, Homerum esse poetam, quia remanet Homerus secũdum poesim, esto quod substãtialiter sit corruptus, & similiter dicimus chimærã esse opinabilem uel imaginabilem, talia enim etiã remanent ĩcorrupta sũbaliter, & propterea non seqtur, uel Homerꝝ esse, uel chimerã esse, nec dicatur, ꝙ ĩ propositiõibus, ĩn qbus prædicatũ est essentiale subiecto, ꝙ esse prædicatur se-

cũdum accidens, tum qa tale prædicatũ est extraneũ ipsi esse, secũdũ ꝙ prædicatur non aliud adiacẽs, quũ.n. dicitur, hõ est aĩal li. aĩal extraneũ efficit li. eẽ ab eo qđ significat, q̃ndo prædicatur p se nihil tertiũ adiacens, tũ ẽt qa tale prædicatũ ĩ suo eẽ nõ põit eẽ simpliciter hoc ẽ hoĩem eẽ aĩal, nõ dicit hoiem eẽ, & pp hoc appellesſ scđm adiacens, nã scđm hoc seq̃retur, ꝙ oẽ prædicatũ eẽt scđm adiacẽs, ipsi.n. eẽ qđcũq; prædicatũ addatur, erit secũdũ adiacẽs tali mõ. i. ĩ extraneitate ad eẽ ĩ scđo adiacẽte. Si.n. dixero socrates ẽ albↄ li. albↄ facit li. eẽ extraneũ, nõ.n. quũ dicitur, socrates ẽ albↄ ĩtelligimus socratẽ eẽ, sed eẽ talẽ, & eodẽ mõ ĩ q̃libet propõne đ li. ẽ adiacẽte tertiũ, nec ualet dicere, ꝙ tale prædicatum secundum suum esse non ponit esse simpliciter, qa possemus hoc dicere de quocunq; prædicato. Diceret enim quis, ꝙ oĩs propositio de uerbo est adiacente tertium. ipsi tertio adiecto accidit esse simpliciter, ex quo enim li. est, dicit solam unionem prædicati cum subiecto, nõ ãt per se & solitarie prædicatur sicut quãdo nõ adiacet tertium accidit sibi dicere existentiã, unde dicendum est, ꝙ q̃uis uerum sit ꝙ hoc uerbum est quãdoq; prædicetur secundum se, sicut cum dicimus socrates est quãdoque, aut nõ prædicatur p se sed quasi alteri adiacet, ut apprædicatum. Et ut græci dicũt προς κατηγορουμενον. & quãdo prædicatur p se per ipsum nihil aliud intelligimus q̃ existentiã subiecti de quo prædicatur, quum uero prædicatur ut adiectum, tertio licet per ipsum nõ intendat, qui loquitur dicere subiectum esse in rerum natura, sed attribuere prædicatum subiecto mediante hoc uerbo est, non tamen potest tale prædicatum attributum inesse, nisi ipsum subiectum sit, ut cum dico. homo est animal, licet non intendam dicere. quod homo sit, tamen homo non potest esse animal nisi homo sit. Et dicere, quod hoc est uerum in propositionibus, in q̃bus prædicatur antecedens de subiecto, nõ ãt in q̃bus prædicatur prædicatum essentiale sꝫ iecti de subiecto. accidentia.n. nõ possũt ĩesse subiecta, nisi ipsa subiecta existãt, ĩ substãtialibus ãt nõ req̃ritur existentia extremo

rũ sed ẽ sufficiẽs unio extremorum quæ est necessaria. esto qđ subiectũ nõ existat, ñ ẽ bene dictũ, qa si hæc propõ ẽ uera hõ ẽ aĩal, nullo homine existente sicut uera est ipso existente, nõ autem modo quo dicimus negatio est negatio, cæcitas est priuatio, & de aliis similibus, in quibus ueritas solum propositionis est, nullam autem essentiã ponit subiectum, uel prædicatum, tunc necesse erit. φ homine non existente homo dicat essentiam aliquam, aliter uerificaretur hoc prædicatum animal de homine sic priuatio de cæcitate, in quo ĩtellectu consideremus aĩal de homine prædicari, & tunc animal esset nomen æquocum respectu hominis non existentis & ex terminorum animalium existentium. Sed ipsi concedunt esse ueram ĩn eo ĩtellectu, in quo uera est, si homo existeret, & tunc oportet φ homo & aĩal dicãt essentiã aliquã, tunc si cã necessaria & ĩmediate ipsius est existere est essentia particularis, sed in prædicta uerba Aristotelis homo non potest esse aĩal, nisi aliqs homo sit aĩal, si essentiã concomitatur esse necessario, sequitur φ, prædicta propositio non poterit esse uera secundum φ li. est dicit naturã rei. Sed solum secundum ueritatem propositionis. Et forte esse consequitur quãlibet naturã sicut propria passio subiectum & est eius effectus necessarius, Auerrois quoque, sicut præinductum est in alia quæstione propositio composita ex subiecto disposito a parte subiecti, & ex alio essentiali pro prædicato, est propositio partim necessaria, & partim de inesse, necessaria quidem secundum subiectum dispositionis. quod enim supponitur scriptioni est quod est homo necessario, secundum autem quod scribens signat super hominem ĩ hora solum ĩ qua est scribens, tunc secundum Auerroim ista propositio, scribens est homo, est uera solũ in hora in qua est scribens. Et similiter prio priorum aliq̃ propositiones dicũtur absolutæ necessariæ, quia sũt de termĩs necessariis & semper se habentĩ eadem dispõne, aliq̃ãt dicũtur necessariæ quoniã q̃tenus subiectũ est prædicatũ illi ĩsit, & iste non necessariæ sunt, sed ĩesse. Si igitur ponatur secundum Auerroi, φ

nullus homo existit, non admitterẽ casum, admisso autem casu ita responderẽ de ueritate propositionis, hõ est aĩal, sicut prædictum est. Themestius quoq; in prĩo posteriorũ capitulo.xix inquit, quæ enim cõfirmatio esse põt conclusionis. ĩ cuius subiectum dissolubile sub cisiuũq; hẽatur, & cui prædicatũ neque semper neq; simpliciter, sed mõ insit, modo non ĩsit, uerbi gratia, inest socrati, uel aĩal sit, sed nũc, nec quia Socrates est, sed qa homo est. Ex quibus uerbis themistii liquet socrati, & aliis indiuiduis non inesse posse prædicata essentialia, nisi existãt, nec dico ꝙ causa, quare socrates sit hõ, uel aĩal sit, esse socratis. Sed ꝙ Socrates nõ põt esse homo nisi sit, sicut terra non põt ĩterponi inter solem & lunã. nisi Eclypsis sit, quamuis Eclypsis nõ sit causa interpositionis terræ inter solẽ & lunã, sed magis ecõtrario Sed de hac materia alibi plenius dicetur, & iã multa scripsimꝰ in primo physicoꝝ contra Burleũ. hæc tamen quæ dicta sunt, sufficiãt pro solutione argumenti Auicennæ, ad qđ Auerrois talẽ solutionẽ inuit qualẽ prædiximus.

De secũdo ãt dubio. Intelligendũ ẽst ꝙ in proposi õtibus ĩ qbus prædicatũ ẽ, adiacet tertiũ siue illud tertiũ sit ĩ recto. Siue ĩ obliquo, semp est. prædicatũ est cũ illo tertio. Sed differẽtia ẽ, quia si tertium est in recto. idem denotatur per li est, prædicato quod denotaretur, si resolueretur in participium remanẽte eodem prædicato, ut si dixero, Socrates est homo, Socrates ẽ existens homo, & similiter quoad conuersionem non refert dicere. existens homo est Socrates, & homo est socrates, ubi autem prædicatum fuerit in obliquo. Idem quidem significat propositio resoluto uerbo in participium, & non resoluto, ut Socrates uidet platonem, & socrates est uidens platonem, non tamẽ fit conuersio sine resolutione uerbi in participium, ut dicamus Platonem uidet Socrates, hæc enim non est conuertens illius, Socrates uidet platonem, ex quo idem subiectum ac prædicatum utriusq; remanet, nec si dicatur. plene uidet socratem eius erit conuersio, potest enim una esse uera, & non altera. Eodem

modo de hac, clauus est in muro, non conuertitur in hanc: in muro est clauus, propter eandem causam. Sed oportet accipere id, i quod resoluitur uerbum cū eo, quod adicitur, ut uidens Platonem est Socrates. Et existens in muro est clauus, ratio āt ē quia termini in obliquo nō possunt reddere suppositū uerbū sum es est. quod includitur in oi uerbo adiectiuo. Et quis sēper uerbum sit pars prædicati, ubi prædicatur. tertium adiacens, ni hilo minus non oportet ipsum in conuersione fieri subiectum itelligitur. n. semper cōuersio i termīs mediāte nota copulatōis, quæ semper adiacet prædicato, qualitercunq; i terminis fiat mutatio. Et per hæc patet responsio. ad secundū dubium. Ad id autem, quod tertio obiicitur, dicendum, quod subiectū cuiuscunq; propositiōis de uerbo, de præterito, uel de eius participio semper stat pro eo quod fuit, nisi addatur aliqua determiatio, siue in præsenti sit, siue non sit. utrunq; enim horum potest sibi accidere, ut si dixero Socrates fuit albus, siue modo Socrates sit, siue non sit, modo fuerit aliquando sub albedine, dico hanc propositionem esse ueram, Socrates fuit albus. Et necesse est in præterito aliquando socrati inhæsisse albedinem, non aūt necesse est semper pro quocunq; tempore præterito. Si autem propositio sit negatiua, ut Socrates nō fuit albus, necesse ꝙ nullo tempore præterito fuerit albedo in socrate, nisi in ipsa negatiua, tempus præteritum determinetur. Ad propositum igitur dico esse necesse, ꝙ nullum album fuit socrates, ꝙ Socrates nō fuerit albus, nam si album stat pro albis de præterito, non autem pro albis de præsenti, nihil autem prohibet etiam uerificari pro albis de præsenti. Sed hoc accidit prædictæ propositioni, non enim hoc erat de intellectu eius, nec accipimus singularia ī propositiōe de præterito, quæ sunt existentia in quantū existentia, Sed quæ fuerint, siue nunc sint, siue non, maxime autem hoc ē in propositionibus quarum subiecta non sunt, denominatiua sicut concreta substantialia, ut homo fuit rex. In denomīatiuis uero & accidentalibus, possumus distinguere tales propositio

nes, aut enim eorum subiecta accipiuntur penes id, quod significatur, aut penes id quod denoīant, & si uno mō sumātur ī cōuertenda. Eodem modo sumantur in conuertente. Sicut quū dicimus, nullū album fuit Socrates aut sumitur li albū, pro eo quod denominat, aut pro eo quod significat. Si pro eo quod denominat, tunc quidem necesse est denoīatum accipi pro eo quod fuit, si propositio sit de uerbo uel participio præteriti tēporis, cui potest nunc talis denoīatio inhærere. Et in hoc etiam sensu talis propositio conuertitur. si enim nihil, quod nunc est album fuit Socrates neq; socrates unquā aliquod tale fuit, cui albedo nunc inest, unde talis propositio accepto subiecto in tali intellectu. s. pro denominato, cui talis modus nunc inest. ē quasi propositio partim de præsenti, & partim de præterito, & pro quāto accipitur hoc modo conuertitur, eo modo quo dictum est. Si autem accipiatur, li album pro eo ꝙ significat principaliter, tunc necesse est, sumatur pro suppositis de præterito, & in hoc sensu cōuertitur, & est uerum, quod si nullum album fuerit Socrates, quod Socrates non fuerit albus. siue alba de præsenti sint, Socrates siue non, utrunq; enim potest contingere. Et eodem modo dicatur de participio de præterito. ut homo est mortuus, li homo supponit pro homine præterito, siue sit, siue nō, accidit aūt in tali propositione, ꝙ nō sit. sicut in alia quod sit. sicut dicēdo, homo deambulauit posito ꝙ is qui deambulauit, etiam nūc sit, uel si dicatur hō est uulneratus, stat li homo pro hoīe qui fuit, esto ꝙ nunc etiam sit. Et per hæc patet responsio ad oīa similia. Si enim cōceditur, ꝙ nullum uidēs fuerit cæcus. etiā conceditur ꝙ nullus cæcus fuerit uidens, distinguendo tamen prius de li cæcus, quia si accipitur pro subiecto denominationis, uerum est, ꝙ nullum subiectum cæcitatis fuerit uidens, id est subiectum uisionis. Si uerum est quod nullum uidens uel subiectum uisionis fuerit, id quod est subiectū cæcitatis. Et si aliquod quod nunc est subiectum cæcitatis fuerit uidens, etiam aliquod quod fuerit uidens, fuit id quod nūc

est subiectum cæcitatis. pro his autem quæ significant ista noīa cæcus & uidens, si nullus uidens fuit cæcus, nec ullus cæcus fuit uidens. esset enim uera aliquando de præsenti, cæcus est uidēs, si esset uera de præterito. non enim est imaginādum, quod sum ptis terminis, pro his quæ significant, li cæcus accipiatur pro cæco. de præsenti, & li uidens prouidēte de præterito. quū dicitur nullus cæcus fuit uidens, & propter hoc appareat propositio falsa. Sed uterque accipitur pro præterito, & cæcus pro cæco de præterito, & uidens pro uidente de præterito. Si autem forte ratione termini subiectum supponat pro præsenti, prædicatum autem pro præterito in conuersione prædicatum fieri debet subiectum cum uerbo de præterito, ut quum dico nullum uidens fuit cæcus, ex quo li uidens est participium præsentis tēporis intellectus fertur in ipsum, ut præsens licet, non repugnet quod feratur in ipsum, ut in præteritum. Sed prædicatum semper stat pro præterito, unde in conuertendo debet dici, nihil quod fuit cæcum est uidens. Et in rei ueritate tales propositiones de subiecto, quod est notandum de nominatiuum ex quo subiectum dicit, duo, semper dicunt naturam substractam denominationi pro tempore præterito, ipsum uero modum indifferēter pro præterito, & pro præsēti. Et in talibus propositionibus intelligit intellectus secundas habitudines seu inhærētias, unam quidem modi, uel qualitatis ad subiectum, alteram autem uerbi. & præteriti ad subiectum. Et secūdum quidem habitudinem modi ad subiectum potest accipi secundū inhærentiam temporis præsentis, & respectu suppositorum de præsenti secundum autem habitudinem uerbi ad subiectum semper accipiuntur, supposita in ordine ad tale tempus quale dicit uerbum quod in propositione assumitur. Et forte non est malum addere tertiam habitudiem, quam dicat uerbum in ordine, ad q̄litatē denoīantē subiectū, & hæc sēper est, secūdū cōdictionē uerbi. Si.n. uerbū fuerit de præterito, uel de participio de præterito, tūc pōt subiectū, quod est denoīatiuū & accidētale scdm

modum denominationis denotati ratione uerbi de præterito,
& secundum supposita de præterito. Et propter hoc in talibus
propositionibus, nullum album fuit socrates, li. album, ex quo
duo dicit. s. subiectũ & albedinem, potest accipi pro subiecto
albedinis & uere, sic semper sumatur respectu suppositorum de
præterito, scilicet pro suppositis, quæ fuerũt. siue modo sint, si-
ue non sint. Et tale subiectum denominatum ab albedine po-
test esse denominatũ non in præterito sed solum in præsenti. Et
sic denominatur habitudo qualitatis ad subiectum non mediã
te uerbo, quod assumptũ in propositiõe. Sed solũ per tempus
præsens & hoc est ut arbitror propter potentiã apprehenden-
tem prius subiectũ tale cõplexũ aliquo modo, ex subiecto &
dispositione. anteq̃ apprehendat copulam uerbalẽ, & talis co-
pulatio ex subiecto & accidente q̃ denotatur uno noĩe concre
to significatur ut præsens, licet non existimem hãc cõplexionẽ
debere dici adhuc ueram uel falsam, nam sola complexio uer-
balis est illa, quæ necessario est uera uel falsa. Esto etiam, quod ta
lis complexio accidentis & subiecti habeat aliquid, quod con-
notet tempus, propter hoc dicetur semper complexio tempo
ralis, uel uera, uel falsa. Exempli gratia, nullo homine scribente.
si dixero, nullus ẽ homo scribens. Sicut uisũ est i responsiõe ad
primum argumentum, conuertitur, nullum scribens est homo.
& est tam conuertens q̃ conuersa similiter uera. Nec licet reso-
luto participio in ferre aliquid scribere, sic dicendo nulla res q̃
scribit est homo ergo aliqua res scribit, & nulla talis est hõ, nam
si hoc esset, tunc sequeretur conuersionem non fuisse ueram.
consequens enim esset una copulatiua, cuius una pars esset fal-
sa repugnans posito hæc. s. aliqua res scribit, in affirmatiuis tamẽ
propositionibus liceret, ut aliquod scribens est homo, ergo ali-
qua res scribit. & illa est hõ, nõ tamẽ propter hoc seq̃tur ut sp & ĩ
quibuscũq; denoĩationibus sic liceat resoluere. Sed in his tan-
tũ quæ a uerbis deductæ sunt quales sunt hæ quæ participiorum
sunt sine negatione uel signo negatiuo, quemadmodum non

apparet de uniuersali negatiua, quæ est cū signo, ut diximus. Et rursus si denominationes participiorum ponantur a parte prædicati, non est necesse resoluantur in tempus, quod consignificat tale participium. nam dicendo ego uidi platonem, & postmodum ad hoc traxero uerbū de præterito cum pticipio de præsenti, ego fui uidens platonem, non licet sic resoluere, ego fui id quod nunc est uidens platonē, sicut manifeste apparet. in propositionibus autem de uerbo uel participio de futuro consimiliter dicatur, aut enim eorum subiecta sunt denominatiua aliquo modo. s. significantia subiectū & dispositionem, aut nō, si nō, semper supponūt respectu suppositoꝝ de futuro, nō dico autem de futuro ita, ꝙ necessario non sint uel non fuerit. Sed ꝙ necessario erūt, siue sint & fuerint, siue nec sint nec fuerint. Vt si dixero, aliquis homo erit papa. li. homo supponit pro homine qui erit, siue sit & fuerit siue non modo erit in futurū. si autem subiecta propositionum de futuro significant subiecta & dispositiones, tales propositiones tūc possunt esse quodāmodo compositæ ex duplici uerbo secundum ꝙ dispositō potest significari in subiecto ut præsens sicut in superioribus dictum est respectu uerbi de præterito, ut dicendo uirgo erit prægnans li. uirgo significat intentionem subiecti & intentionē uirginitatis, & si quidem sumatur pro subiecto, uera est propositio, uerum enim est, quod subiectum uirginitatis erit aliquādo subiectum prægnationis. Si autem sumatur pro dispositione ē falsa, nullum enim tempus erit in quo uirgo sit pregnās, quod necessario requireretur, si hæc futura esset uera uirgo erit prægnans & aduertendum est, ꝙ propositiōes siue de præterito, siue de futuro, quæ respectu subiecti denominationis sunt ueræ, respectu autem qualitatis denominatiuæ sūt falsæ, magis debent dici falsæ quam ueræ, ut album fuit nigrum, uirgo erit prægnās, & cōsimiles, nam omnis propositio, quæ de futuro ē uera, est de præsenti possibilis, ut si homo erit papa, & homo potest esse papa, & similiter de præterito, si homo, fuit homo potest esse, si enim

aliquando fuit uera, in præsenti non repugnat sibi tempus præsens secundum se, licet secundum aliquam specialem rationem possit sibi repugnare. Istæ autem nunquam possunt esse ueræ, uirgo potest esse prægnans, hæc enim, si ponatur in actu, sequitur inconueniens. quod s. uirgo sit prægnans, & similiter album possibile est esse nigrum, non potest poni in esse, quia secundum denominationem est falsa, licet secundum subiecta sit uera. Quod autem dicitur a iunioribus, quod itelligitur de possibili de sensu composito & non de sensu diuiso, hoc reprobabimus efficaciter in sequenti quæstione, nam non puto iuniores intellexisse Aristotelem aut peripateticos in hac materia, sed maxime aberrasse. Ad propositũ igitur tales propositões per accidẽs sunt ueræ, scilicet ratione subiectorum. Dico autem per accidens propterea quod denominatũ nomẽ principaliter significat dispositionem denominantem, subiectum autem non principaliter significat sed quodãmodo ipsum dicitur circuncernere. magis igitur censcenda erit propositio talis uel talis penes id, quod principaliter significant suæ partes, scilicet subiecta & prædicata, quam penes id, quod accidentaliter indicant, per hæc, quæ dicta sunt, puto patere posse responsionem ad omne argumẽtum, quod factum est, & quod fieri potest in hac materia. Et patere etiã potest error omnium iuniorum qui putarunt ampliationem dari, & concesserunt propões, in quas non fertur intellectus secundum naturam. Arbitrati enim sunt quod in omni propositione de uerbo, uel pticipio de præterito, subiectum supponat pro eo, quod est, uel fuit, modo habeat supposita correspõdentia pro tempore præsenti, & pro tempore præterito, nam dicẽdo, adã fuit, non ampliatur adam pro eo, quod est, uel fuit, ex quo non habet supposita pro his duobus temporibus, & non impediatur, & restringitur, quia dicendo, quod fuit homo ẽ mortuum, li. homo supponit precise pro supposito de præterito, & eodem modo dicunt de subiecto supponente respectu uerbi, uel participii temporis futuri cum eisdem conditionibus, hoc

autem totum falſum eſt in propoſitionibus, in quibus ſubiectũ non ſignificat duo eo modo quo ſupra diximus, ſemper enim accipitur ſecundum ſuppoſita temporis, quod in propoſitio- ne aſſumitur. in propoſitionibus uero ĩ quibus ſubiectũ ſignifi- cat. illa duo, dicimus accipi poſſe ſubiectum diſpoſitionis ſecũ dum tempus præſens, & ſecundum ſuppoſita tẽporis præſen- tis, non autem hoc eſt in ordine ad uerbum. ſed in ordine ſub- iecti ad diſpoſitionem. in ordine autem ad uerbum ſemper ac cipitur ſecundum exigentiam uerbi appoſiti, & ſui temporis. ſi cut in ſuperioribus dictum eſt. non dico etiam ſolum in ordĩe ad uerbum, ſed aliquando in ordine ad participium ſi fuerit participium. quod .n. dicitur de uerbo, intelligo etiam de parti cipio. Si enim dico, homo eſt futurus li. homo pro homine, q erit ſolum ſupponit, ſiue ſit, ſiue non ſit. utrunque enim poteſt ſi bi accidere, ut in ſuperioribus dictum eſt. Sed una dubitatio oc currit ſi ſubiectum propoſitionis de futuro ſupponit pro eo, ꝙ erit. ſiue ſit, ſiue non ſit, tunc ſequitur, quod iſta erit uera, ſenex erit puer, quia li. ſenex ſupponit pro eo, qui erit non ſemper, ſed aliquando. non enim requiritur, quod propoſitio uera de fu- turo ſit uera pro omni tẽpore futuro, diceretur forte, quod hæc eſt per accidens uera ſenex erit puer, ſicut hæc eſt uera per acci- dens, puer erit ſenex. ſicut enim ſubiectum pueritiæ eſt aliquan do ſubiectum ſenectutis, ita ſubiectum ſenectutis eſt ſubiectũ pueritiæ non quod eo tempore, quo ẽ ſubiectum unius ſit ſub- iectum alterius, ueruntamen hæc eſt uera, ſenex erit puer, ma- gis per accidens, quam hæc, puer erit ſenex, nam hæc, puer erit ſenex eſt uera intelligendo pro ſubiecto de futuro & diſpoſi- tione ſibi inhærente in præſenti. quod enim pro nunc denomi natur, puer erit ſenex, non tamen quod nunc eſt ſenex, aliquãdo erit puer, ſed accipiẽdo ſubiectũ ſub diſpõne nõ ſibi ĩhærẽte de præſenti. Sed de futuro propoſitio redditur uera, uel forte po- tius hæc ẽ falſa abſolute. Senex erit puer qa ĩpoſſibile ẽ pro eo- dem tẽpore futuro uerificari ſubiectũ & prædicatum de aliquo

eodem, Ista autem per accidens est uera, puer erit senex, quia accipitur subiectum sub pueritia tanq̃ sub dispositione de præsenti ad seipsum sub senectute tanq̃ sub dispositiõe de futuro, non autem potest dici, quod ĩ ista, senex erit puer, accipatur subiectum sub dispositione de præsenti ad seipsum sub dispositione de futuro, nam quod nunc est sub senectute, nunq̃ in futuro erit sub pueritia. Hæc igitur propositio, puer erit senex, quum per accidens uera sit, & per se falsa (ut monstrauimus) conuertitur hoc modo, quod erit senex ẽ subiectũ pueritiæ, & hoc modo eam conuertunt. &. Io. grãmaticus & Albertus & in eo sensu est uerum antecedens & consequens, uel quod se habet per modum antecedentis uel consequentis, nam hæc, puer erit senex, non est uera nisi subiectum, intelligatur sub dispositiõe de præsenti scilicet sub pueritia, nã si intelligeretur sub hac dispositione, ut futura quum non possit pro eodem tempore esse subiectum sub dispositione, quæ signatur per subiectum, & quæ signatur per prædicatum, necessario propositio redderetur falsa. dicimus igitur, ꝙ propositio uera de prædicato uel ď futuro si sit affirmatiua, necessario exigit, ut subiectum & prædicatum simul & semel uerificentur pro eodem tempore præterito, uel futuro per se. per accidens autem subiectum potest esse sub dispositione præsenti, tamen in ordine ad uerbum accipitur, ut præteritum uel ut futurum.

Et ex hoc patet falsas esse propositiones multas, quas iuniores concedunt uiuum est mortuum, ꝙ enim formaliter sit falsa patet. nam oppositum de opposito prædicatur. Et pro eodem tẽpore præsenti uel præterito uel futuro, non possunt eidem inesse. non enim idem est simul, uiuum & mortuum aut simul fuit uiuum & mortuum, aut erit simul uiuum & mortuum, nec ualet si dicatur, ergo hæc non erit uera, homo est mortuus, quia nihil simul est homo & mortuum, aut fuit homo & mortuum, aut erit homo & mortuum, nam in ista homo est mortuus supponit li. homo pro eo quod fuit. Verũ enĩ est dicere, ꝙ id qď fuit hõ

est mortuus, non potest autem similiter dici, ꝙ i ista uiuum est mortuum, supponat li uiuum pro eo, quod fuit uiuum. nam ex quo li uiuum duo dicit. s. subiectum & denominationem, uel igitur diceret subiectum de præterito, & denoiationem de præsenti, & tunc patet ꝙ propositio est falsa, nihil enim fuit, ꝙ nūc sit subiectum uitæ, quod sit mortuum. Si dicatur tam subiectum q̃ denominatio sumūtur pro præterito, ut sit sensus, quod fuit subiectum uitæ, est mortuum, in quo sensu uidetur propositio uera. instabitur ꝙ talis propositio nō cōstituit talem intellectum. ppea ꝙ li uiuum non potest distrahi a li mortuū, qđ est sibi oppositum. sicut nec unū oppositum pōt esse distractiuū alterius unde non habet ita li mortuum ad li uiuum. sicut habet ad hominē, uel ad aliud aliquid respectu cuius est participium præteriti temporis, ad uiuum autem nō se habet, ut participium, sed ut oppositum, sicut nigrum, ad album, uel sicut uita & mors, uel sicut cæcus & uidens, unde quum respectu uiui sumatur nominaliter, & ut, oppositum, & non, ut distractum, non potest unum prædicari de altero, affirmatiue, & uere, quum uero de præsenti. sicut enim non dicimus. bonū est malū. ita non debemus dicere. uiuum est mortuum. respectu autem aliorum respectu quorum li mortuū non est oppositum. directe nō est inconueniens eē distractiuum. Concludamus igitur ꝙ cuiuslibet propositionis de uerbo uel participio de præterito, uel de uerbo uel de præterito de futuro cuius subiectū duo signat eo modo, quo supra explicauimus necessario dispositio significat uel ut præsens i subiecto. de præterito uel de futuro, uel ut præterita uel futura, & si significat, ut præterita uel futura necesse ē, ꝙ si prædicatum accipitur pro tēpore præterito, uel futuro. similiter talis dispositio in subiecto accipiatur. Exēpli gratia, si dico album erit, papa. Si dispositio subiecti accipit, ut futura in subiecto, qa ēt prædicatū accipitur. ut futurū necesse est, ꝙ pro eodem tpe futuro subiectum denoīetur a dispositione, i quo præteritum de illo prædicabitur. Si uero subiectū nō significet

duo prædicto modo, uel prædicatū, licet sit participiū præteri ti uel futuri tp̄is, non tamen accipiatur pro præterito uel pro futuro, sicut quum dico homo est mortuus, ex quo li mortuū accipitur pro præsenti siue pticipiū sit, siue non, tamen distrahit subiectum ad præterita, ut patet, non est necesse, ꝙ subiectum, & prædicatum simul pro eodē tempore uerificentur. Alias etiā propositiones concedunt esse ueras, quas iudicio meo iudicaret doctus mediocriter esse īpossibiles, ut decapitatus cantabit, & per ea q̄dem. quæ dicta sunt patet, ꝙ uel li decapitatus accipitur, pro eo qui nunc est decapitatus, uel pro eo. qui erit decapitatus, & si quidem accipitur pro eo qui fuit decapitatus, manifestum est, ꝙ propositio est falsa, & similiter, si pro eo, q̄ nunc primū est decapitatus, pro eo autē qui erit decapitatus, propterea est falsa, quia non eodem tempore erit decapitatus, quo cantabit, ut manifestum est, non est etiam uerum, ꝙ aliqui eo℞ dicunt, ꝙ ubi uerbum sit de futuro prædicatum de præterito, subiectum supponit pro eo quod est, uel fuit. uel erit, ut homo erit mortuus ratione uerbi, de futuro pro eo, quod est uel erit, ratione autem participii pro eo quod fuit, puto enim eos deceptos fuisse, propterea ꝙ propositio est uera, esto ꝙ homines fuerint, & non sint, uel non erunt, uel esto ꝙ homines non fuerint, sed sint, uel non erunt, uel esto ꝙ homines erunt, non sint uel non fuerint. nos autem dicimus, ꝙ prædicta propositio uerificatur pro non esse hominis post esse in futuro, propter prædicatum, quod dicit priuationem, siue modo tale etiam sit de præterito, siue de præsenti, siue futurum, unū quodq;.n. horum pōt sibi accidere. Ex quo igitur propositio, nō uerificatur, quā do supposita sunt, nec quādo fuerunt, nec quādo erunt, & esse, & fuisse, & futu℞ esse, se habēt per accidens, & quasi sicut causa, sine qua non, ex quo nō posset talis propositio eē uera, nisi esse præcessisset nō esse, ideo determinate quodlibet eo℞ tempo℞ potest sibi accidere, ubi autē prædicatū sit, participiū de præterito, & uerbū de futuro, & participiū non sit priuatū, semp dici

mus subiectũ supponere, pro his qui erunt, ut dicendo hõ erit uulneratus, ibi hõ supponit pro hoie. q erit siue sit, & fuerit, siue nõ. utrũq; .n. põt sibi accidere, multæ aliæ propositiões ab ipsis conceduntur, q ab oi ueritate dissonãt, sed de his hactenus. Satis. n. sit attigisse fundaméta p quæ uiã in reliqs possimus hére iudicari tales propositiões. dicetur ppea ét aliqd in qõibus sequétibus de conuersione propositionis possibilis, quod ét secundum ipsos ampliat quod etiam confutabimus suo loco.

Quæstio secũda de uniuersali negatiua. de necessario cõtra iuniores, & contra materiã de sensu cõposito & diuisio eorũ dé

Irca conuersiões propositionũ modaliũ, prio mouetur qõ de uniuersali negatiua, de necessario, an cõuertatur. Et prio qdé uidetur φ nõ, nã nõ uidetur cõuerti, si nullus nasus necessario é simus, φ nullum simum necessario sit nasus, antecedens enim uerum est, consequens aũt falsum, utrũ oé. n. simũ necessario est nasus, φ aũt antecedés sit uerũ, patet. nã hæc contingentis, nullus nasus est simus, falsa est. sua igitur cõtradictoria est uera, necessario nullus nasus est simus, quæ est antecedens, uel sic, hæc necessario omnis nasus est simus falsa é, quæ est contraria illius, necessario nullus nasus est simus, & cum impossibile sit duo contraria esse simul uera, hæc erit uera, necessario, nullus nasus est simus. patet etiam ueritas prædictæ propositionis, quæ é antecedés sic, nec iste nasus necessario é simus, nec iste nasus necessario é simus. & sic de singulis, ergo prædicta uniuersalis est uera, quæ ex singularibus uerbis colligitur, φ aũt qlibet illarũ singulariũ uera sit, patet, quia earũ contradictoriæ sunt falsæ. hæc. n. falsa est, necessario iste nasus est simus, cum potius contingenter quilibet nasus sit simus, & pp hoc contingéter iste nasus est simus, & propterea nõ necessario est simus, & similiter de cæteris singularibus, secũdo arguitur ad idem sic nullũ impossible eé uerũ, est necessarium. ergo nullũ uerũ esse, ĩpossibile est necessariũ, antecedés é uerũ, & cõsequés falsum, nullũ. n. ĩpossibile põt eé uerũ, & tamé aliquod uerũ põt eé ĩpossibile hæc. n. mõ é

uera, ego nõ fui romæ, quæ erit impossibilis, postquã ego fuero Romæ. in hac qõe primo dicetur mens iuniorum. Secũdo re probato eoꝝ modo dicendi, aliter respondebitur ad quæstionem. dicũt igitur aliqui eoꝝ, ꝙ propositio modalis est duplex. scilicet de sensu cõposito, & de sensu diuiso. propositio autem modalis de sensu cõposito est secundum ipsos, quãdo modus ponitur a parte subiecti uel prædicati ipsius dicti & natus ẽ uerificari de tota propositione. inquantũ propositio, ut necesse ẽ omnem hominẽ esse animal. nam li necesse uerificari potest de toto dicto sic, omnẽ hoiem esse animal ẽ necesse, propositio ãt modalis de sensu diuiso est in qua modus ponitur ad copulã, ut nullum hominẽ necesse est scribere. Alii autem ipsorum dicunt propositionem distingui penes sensum cõpositum, uel diuisum esto, ꝙ modus a parte subiecti ponatur, uel prædicati, omnes tamen conueniunt in hoc ꝙ conuersionem fieri, quo ad totam propositionẽ modalem acceptam in sensu composito, est possibile, ut si dico necesse est nullum hoiem scribere, bene potest conuerti nullũ hominẽ scribere est necesse, & de tali conuersione idem habebitur indiciũ, quod de propositionibus de inesse, sed hoc quidem puto in primis esse falsum, nam iuxta sñiam Aristotelis, & in libro priorum. ĩ secũdo periermenias, modus siue dictum antecedat siue cõsequatur semper est prædicatum. Et Boetius dixit in eo loco hanc esse prærogantiã modoꝝ cum uerbo substantiuo, quẽadmodum aũt cum aliis uerbis non uariatione facta non dicitur fieri conuersio, ita nec in modalibus. Si enim dico, ego uideo socratẽ, non propterea conuertitur, si dixero socratem uideo ego, ex quo li socratem, adhuc prædicatum remanet. Similiter dicendum, est in modalibus, in quibus modus semp existit prædicatũ, si notabiliter accipiatur, patet igitur ex hoc falsum eẽ primũ dictum eorum. secundum uero dictũ eoꝝ est, ꝙ si propositio accipiatur ĩ sensu diuiso nulla mutatiõe facta ex parte uocis, ĩpossibile est fieri uniuersaliter in oĩ materia cõuersionẽ exẽpli. gratia, nõ seqtur secũ

dum ipsos creans de necessitate est deus. ergo deus de necessitate est creãs, & ĩ hoc quos uidi oẽs cõueniũt, antecedẽs. n. uerũ est, ut patet, cõsequẽs aũt falsũ, ex quo cõtingẽter deus creat, mutatiõe uero facta ĩ uoce diuersimode faciũt cõuersionẽ. O chã enĩ prædictã propositionẽ sic cõuertit. creãs de necessitate ẽ deus, qđ est de necessitate creãs ẽ deus, in q̃ propõne nõ uideo, ꝙ prædicatũ factũ sit subm, uidelicet li. deus, q̃uis ĩ aliis propõnibꝫ, q̃s cõuertit expresse cõuertẽdo faciat đ prædicato sbm. Sed forte uoluit dicere ochã, ꝙ deus est id qđ est de necessitate creãs. sed adhuc ĩ hoc sensu talis respõsio nõ ualet, nõ. n. sequtur p cõsimilẽ argumẽtãdi modũ. oẽ lucens in sphæra lunæ necessario est luna. ergo qđ est necessario luna est lucens ĩ sphæra lunæ, tẽpore enĩ eclypsis aliq̃d est necessario luna qđ nõ lucet ĩ sphæra lunæ, nõ tamẽ aliquãdo est accipe, ꝙ id sit lucẽs in sphæra lunæ, ꝙ nõ sit luna. Marsilius aũt aliter hmõi propõnes cõuertit facta transmutatiõe sic, oẽ lucẽs ĩ sphæra lunæ, necesse est esse lunã, qđ necesse est esse lunã põt eẽ lucẽ ĩ sphæra lunæ. Sed nec iste modus cõuersiõis est bonus, propterea ꝙ assumit relatum. de quo prædicat prædicatũ dicti, & nõ facit lunã esse subiectũ eiusdẽ dicti in quo fuerat prædicatũ ultra hoc apponit hoc uerbũ põt. qđ in propõne cõuertẽda non fuerat assumptũ. Quum igitur nec modus ochã, nec modus Marsilii approbetur quõ fiat cõuersio in propõnibus prædictis à nobis dicẽdũ esset. Sed qa q̃õnẽ proposuimus solũ de uniuersali negatiua, exẽpla aũt sũt de propositionibus affirmatiuis, de q̃bus singulariter quo ad earũ spẽs infra ptractabitur, iõ prætermisso mõ cõuersiõis prædictarũ propositionũ, redeo ad materiã propositã & dico, ꝙ iuniores se expediũt de propositiõibus modalibus dicẽtes Aristotelem ptractasse de cõuersiõe modaliũ propõnũ in sensu cõposito, & nõ in sensu diuiso, nõ quo ad totã propõnẽ. sed quo ad ptes dicti, licet quo ad totã propõnẽ ipsi cõcesserint, quod nos reprobauimus. uniuersalis igitur negatiua modalis necessaria in sensu com

posito secundum ipsos conuertitur, quo ad ptes dicti, & simili ter, aliæ modales conuertuntur eo modo quo Aristoteles de ipsis dixit, non autem declarant se quem sensũ efficiat una propositio in sensu composito, & quẽ faciat in sensu diuiso. O chã tamen uidetur accipere propositiones modales de sensu composito non principaliter per appositionem modi aliquo speciali modo ad terminos scilicet antecedendo. uel consequendo, uel alio modo se habendo. Sed ex natura terminorum acceptorum cum modo in ipsa propositione. Ita ut omnis propositio uniuersalis negatiua, de necessario esset in sensu composito, quæ si haberet aliquam affirmatiuam sibi repugnantem de inesse haberet eadem repugnantem de possibili. Exempli gratia (inqt ipse). Si istæ duæ repugnant, necesse est nullum animal currere, & aliquis homo currit, necesse est quod similiter repugnent hæ duæ, necesse est nullum animal currere, & possibile ẽ hominem currere, & eodem modo est in omni propositione modali in sensu composito. Appositio autem uel situs modi aliquid facit ad hoc, quum accipitur propositio possibilis, quæ illi de necessario debet repugnare, non enim sequitur in sensu diuiso secundum ipsum per naturam conuersionis, nullus homo de necessitate est asinus, ergo nullus asinus de necessitate ẽ homo, nam non sequitur in sensu diuiso. Nullum impossibile esse uerum & necessarium, ergo nullum uerum esse impossibile est necessarium, quod patet per hoc, quia antecedens est uerum & consequens falsum, de antecedente patet, de consequẽte probatur, quia illa propositio de possibili quæ deberet repugnare prædicti consequenti de necessario est uera, hæc enim aliquod uerum potest esse impossibile, ergo illud consequens in prædicto sensu composito, dicitur esse uera. in sensu autem diuiso, falsa. quomodo autem, si accipiatur in sensu composito dicatur esse uera, patet quia illa de possibili affirmatiua sibi repugnat. hæc enim possibile ẽ uerum esse impossibile illi repugnat

& est falsa, quia oporteret ipsam poni i actu, ex quo sequeretur, quod uerum esset impossibile. In sensu autem diuiso non ẽ necesse, quod ponatur in actu. ex quo enim li. uerum in ista propositione uerum possibile est esse impossibile ampliatur pro eo, ꝙ est uel potest esse, nõ accipitur formaliter pro eo, quod significat uerum, sed pro eo quod denominatur uerum per actum, uel per potentiam. Hec puto esse secundum mentem ocham licet uerba quæ diximus nõ sint formaliter ipsius, tamen ex suis etiam mihi posse elici ad omne quod apposui. Secundum igitur mẽtem ipsius ocham propositio necessaria negatiua in sensu composito potest conuerti, quia & ea, quæ est de inesse affirmatiua sibi repugnat, & ea quæ est de possibili in sensu composito similiter repugnat, accipitur autem ea, quæ est de possibili in sensu composito secundum ipsam, cuius modus præcedit & quæ non habet subiectum dicti ampliatum pro eo, quod est uel potest esse. in sensu autem diuiso uniuersalis negatiua de necessario non conuertitur, quia scilicet propositio de possibili in sensu diuiso nõ illi repugnat. est autem de sensu diuiso per modum mediantem inter partes dicti, qui modus dat ampliationem subiecto pro eo, quod est uel possibile est esse, unde secundum ipsum ocham facile est dignoscere, quæ sit propositio de sensu composito, & quæ sit de sensu diuiso in modalibus de possibili. In modalibus autem de necessario non, nam ipse aliquando explicat propositionem de sensu diuiso per modum ultimo loco positum sicut in prioribus exemplis, nullum impossibile esse uerum est necessarium, quam dixit non cõuerti si accipiatur in sensu diuiso. nisi uelimus dicere secũdum ipsum quod propositio modalis in sensu diuiso est, ut modus mediet, & nunquam fallit. si autem modum procedat, uel sequatur propositio est distinguenda penes sensum compositum uel diuisum. Hæc sunt quæ potui elicere ex dictis iuniorum, quantum ad diuersitatem de sensu composito, & diuiso.

Nunc autem uideamus quid ab ipsis dictum sit, quod intentioni Aristotelis, & peripateticorum non conueniat, procedamus igitur hoc ordine, & dicamus in uia Aristotelis, non differre has duas propositiones, uerũ possibile est eẽ impossibile, & possibile est uerum esse impossibile, & si una est uera, & reliqua. & si una est falsa, & reliqua. & si subiectum unius ampliatur ad supponendũ pro eo quod est, & possibile est esse, & subiectum alterius. Sed dices non dabitur igitur fallacia compositionis, & diuisionis penes hos modos. si similiter se habeant, in ueritate & falsitate prædictæ propositiones, quæ assumptæ sũt. dicendum ꝙ talis fallacia datur quidẽ, sed non eo modo, quo Iuniores arbitrati sunt. Sed de hoc uidebitur, quũ alio modo respondebitur ad qõnes. tertio dicendum, igitur ĩpossibilis est, ꝙ prædictæ propositiões sint falsæ uerꝝ possibile, ẽ esse ĩpossibile, & possibile est uerꝝ esse ĩpossibile. Et dicitur scđm sñiam Aristotelis ꝙ ĩ utraq; li uerꝝ nõ ampliatur pro eo, qđ est uel possibile est eẽ uerꝝ. Sicut ipsi imaginãtur, sed supponit li uerꝝ pro eo, qđ est possibile, siue sit. siue nõ sit. utrũq;. n. põt sibi accidere, ut. s. id, qđ est, dicatur possibile, & id qđ nõ est, nec pp hoc sequitur, utranq; esse uerã ex quo subiectũ in utraq; supponit pro eo, qđ põt esse. Quod si arguatur li uerꝝ accipitur pro ente uero in potẽtia in hac propositione, uerꝝ possibile est esse ĩpossibile, uel in ista possibile est uerꝝ esse ĩpossibile. Et in eo qđ nõ est uerꝝ, ẽ potentia ad esse uerꝝ, & ad eẽ ĩpossibile, licet in uero formaliter nõ sit potẽtia ad esse ĩpossibile, prædictæ propositiones erũt ueræ, nã nihil aliud denotabitur per ipsas, nisi ꝙ in eo, in quo est potẽtia ad esse uerꝝ, est potẽtia ad esse ĩpossibile, & hoc uidetur eẽ uerum. Nisi esset, ꝙ ĩ propositionibus de possibili, distincto a necessario, & ab eo, quod in esse est, denotatur duplex potẽtia, altera quidẽ, quæ est subiecti ad prædicatũ, altera aũt, quæ ẽ ad subiectum, ut quũ dico, socrates põt currere, denotatur potẽtia socratis ad cursum. Et denotatur potẽtia ad Socratem. nam esto

ꝙ socrates nó sit,& possit esse, dicimus socraté posse currere, pe nes uero primá potentiá.s. subiecti ad prædicatum, attenditur propositio possibilis. talis.n. potétia uel possibilitas distíguitur á necessitate, & ab actualí inhærétia prædicati ad subiectum, potentia autem ad subiectum, aliquádo est se habens ad opposita, ut in prædicto exéplo tactū est, & Aristotéles, in prioribus meminit. aliquádo aūt nó. Sed accidit sibi conuerti cū eo, quod é uel cum necessario, sicut quū dicimus, deus pót creare. nó ení detur potentia ad deum, ut deus possit non esse, uel aliquando sit, aliquádo non sit. Sed potétia ad ipsum est necessitas determinata, & tamen prædicta propositio dicitur de possibili. propterea quod prædicatum inest subiecto per potentiá ad utrumlibet, licet subiectum nó se habeat potétialiter ad esse, uel adnó esse, propositiones possibiles per potentiá ad subiectum in se, & per potétiá subiecti ad prædicatum (per potentiam inquá ad utrumlibet) non possunt esse ueræ, nisi quia potentia subiecti, ad prædicatum denotatur posse poni in esse, potentia subiecti prius determinata per actum, ut dicendo Socrates potest currere potentia Socratis ad cursum denotatur posse poni in esse ꝑ potentiá ad socraté iam positá in actu, ná prior est potentia q̄ est ad actum primū, q̄ ea, quæ est ad actū secundū, & una nó repugnat alteri. ad propositū igitur, licet í his propositióibus possibile est ueꝝ esse ípossibile, uel ueꝝ possibile est esse impossibile, si uerum suppóit pro eo, qđ pót eé ueꝝ, & id quod pót esse uerum, pót esse ípossibile, non tamen propositóes sunt ueræ, propterea ꝙ potétia ad ueꝝ nó pót stare sub uero, si potétía ad ípossibile stet sub ípossibilitate, sicut potétia socratis ad cursum stat sub cursu, si potentia ad socraté sit sub socrate, ímo potentia ad cursum, nó pót poni in actu, si potentia ad socratem non sit posita in actu. denotatur autem in prædictis propositióibus, ꝙ inter ueꝝ & ípossibile, sicut de ipsis unus modus potétiæ dicitur, qui scilicet sit per indifferentiá ad esse, uel non esse) ita intelligitur unus ordo potentiæ ad actum, uidelicet potentiæ subie

ctia ad actum existendi, & potentiæ subiecti ad prædicatum. Si autem dicatur. quod potest esse uerum, potest esse impossibile Sicut hæc propositio, ego non fui Romæ, potest esse uera, & eadem potest eẽ ipossibilis, sicut patet ex casu assumpto in secũdo argumento principali. Et hæc propositio uerum pót esse ĩpossibile. Idem significat cum illa, ergo hæc etiam similiter erit uera. Respondetur concedendo, ꝙ hæc est uera. quod potest esse uerum potest esse ipossibile, non tamen hæc est uera, uerum potest esse impossibile, quia in prima actu explicatur potentia una ad subiectum. quũ dicitur, quod potest esse uerum, pót eẽ impossibile, in secunda autem non, sed solum subiecti ad prædicatum. & in pría denotatur potentia ad subiectũ, nó ut habẽs ordinem ad potẽtiam q̃ ẽ subiecti ad prædicatum, qua propter non requiritur, quod si una potest poni in esse, & reliqua. Et sic negetur absolute. ꝙ idem significent. Et si diceretur. nonne cócediur, ꝙ uidens potest esse cæcus, cur nó eodem modo, & prædictæ propositiones conceduntur, dicendum ꝙ hæc per se est falsa, sicut & illæ, per accidens autem conceditur, sicut & illæ concederentur pro subiecto. s. denominationis, qualiter cũq; modus in ipsis situetur. ponunt enim termini in propositionibus formaliter suum significatum in ordine ad copulam propositionis, & prædicatum uel modum. Quod autem per accidens est uerum potest per aliquam solutionem fieri per se, ue℞ ut hæc propositio uerum potest esse impossibile, quæ est per accidẽs uera, scilicet pro subiecto denominationis fit per se uera: si aliquid addatur, per quod significetur sum pro subiecto denominationis, ut dicendo, quod potest esse uerum, potest esse impossibile. Illud enim relatiuum quod demonstrat subiectũ, quum autem dicitur uerum potest esse impossibile, significat uerum formaliter esse in potentia ad impossibile. per hæc igitur patet fundamẽtum ocham esse uanum, quod totum fundabatur in propositione de possibili propter quod multa fuit opus apponere de hac materia ad propositum, licet inferius proce

dendo etiam locus futurus sit. Nam iuniores omnem mistura͂ syllogisticam Aristotelis saluare credunt per hunc modum dicendi de sensu composito, & diuiso. Quod autẽ dicitur, ꝙ propositio de sensu cõposito. Si uera est modus ẽ uerificabilis de tota propositione, puto eẽ ue℞, & de ea quam appellant de sensu cõposito, & de ea quam appellãt de sensu diuiso. sicut enim Si hæc eẽt uera, possibile est ue℞ esse impossibile, opporteret ꝙ hæc propositio esset possibilis, uerum est ipossibile. Similiter arbitror de hac, uerum possibile est esse impossibile, ꝙ oporteret hanc eandem propositionem esse ueram, hæc uidelicet uerum est impossibile, est propositio posibilis modo, & priores, duæ sunt per se falsæ, & etiam duæ posteriores, & sicut duæ posteriores sunt per accidens ueræ, ita & duæ priores. Quia igitur, sunt possibiles per accidens, non admittitur de ipsis, quod possint poni inesse. secundum terminos, in quibus sumebatur, ut impossibiles per se, non enim si concedo hanc esse possibilem per accidens possibile est uerum esse impossibile, debeo admittere quod ponatur inesse. Quia igitur Aristotẽs loquitur, est de possibilibus per se, omnes tales admittit ponendas esse in actu, de his enim, quæ sunt per accidens non habet pertractare ars, neque scientia. non facit etiam differentiam Aristoteles iter propositiones, quas isti dicunt de sensu diuiso, & inter eas, quas appellant de sensu composito. fuisset enim diminutus, nisi pertractasset, qualiter concluditur diuersimode in mixturis. Si accipiantur propositiones de sensu composito modo istorum, & de sensu diuiso. Rursus Aristoteles aliquãdo in libro priorum loquens in modalibus de possibili proponit modum, aliquando interponit aliquãdo postponit. & similiter Auerrois, & alii, ex quo secundum ipsos modales semper habent modum pro prædicato qualitercunq; situetur. Quomodo autem per hos modos causatur fallacia compositionis & diuisionis, intelligendum est, ꝙ aliquando sumuntur nominaliter, ut necesse possibile, impossibile, aliquãdo aduerbialiter, necessario, possibliter,

ſeu cõtingẽtis impoſſibiliter. ſi ſumatur prio modo ſemp dicũtur eſſe prædicata. & totum dictum dicitur eſſe ſubiectũ. Si autẽ ſecundo modo nõ, & rurſus primo mõ determinant totã propoſitionẽ, & ſemp ſumuntur in ſenſu cõpoſito. Dico aũt in ſenſu cõpoſito, quia totã cõpoſitionẽ determinant per hoc, ꝙ determinant copulam. Secũdo aũt modo dico ipſos cõſtituere diuerſum intellectũ, & poſſũt accipi in ſenſu cõpoſito, & in ſenſu diuiſo, ex eo enĩ, ꝙ poſſunt determinare ipſam cõpoſitionẽ. ſi ipſam determinauerint, cõſtituũt ſenſũ compoſitũ, licet ipſã nõ determinẽt ueluti prædicata. Sed ueluti modi, primo enĩ modo determinãt ueluti prædicata reſpectu uerbi principalis, ueluti modi aũt, reſpectu dicti, quũ dicitur ſocratẽ neceſſe ẽ currere li. neceſſe determinat ueluti prædicatũ, reſpectu huius uerbi eſt, & ueluti modus reſpectu eſſe. Cũ autẽ dico, neceſſario ſocrates currit, li. neceſſario poteſt determinare currit, & tũc determinat ut modus. ſignatur enĩ curſus tali modo. Eodẽ autẽ modo ſi ſumãtur noĩaliter p propoſitionẽ determinãtem, ſicut cũ dico ſocrates ex neceſſitate currit, uel aliquo alio modo p aliam propoſitionẽ. Sed tamẽ quãdo ſumũtur modi aduerbialiter, uel per propoſitionẽ determinantem, non ſolũ ſumuntur ĩ ſenſu compoſito, ſed etiam in ſenſu diuiſo. ut quum dico neceſſario ſocrates currit, ſi li. neceſſario determinat ſocratem, eo modo, quo in priori dixi determinare currere, propoſitio eſt in ſenſu diuiſo. determinat enim tũc modus ſubiectum, & non compoſitionem ſubiecti cum prædicato, & ſignificat propoſitio quod, id quod eſt, neceſſario ſocrates eſt currens, & quia aliqua propoſitio eſt uera, ubi modus determinat ſubiectum, quæ nõ eſt uera ubi modus determinet compoſitionẽ, Ideo modi tales cauſant fallaciã compoſitionis & diuiſionis, eo ꝙ poſſunt determinare compoſitionem, & poſſunt determinare ſubiectum, ſi ponãtur aparte ſubiecti, Eodem mõ ſi ponantur aparte prædicati, poſſunt determinare compoſitionem prædicati ad ſubiectum, & poſſunt determinare prædicatum in ſe, & quidẽ ſi

determinat cõpositionem, cõstituunt sensũ cõpositũ, ubi autẽ determinãt prædicatũ ĩ se cõstituũt sensũ diuisũ, & magna ẽt differẽtia est quãdo sic, uel sic determinãt, aliqua enĩ propõ ẽ uera quando modus determinat prædicatum in se, quæ non est uera, qnando determinat cõpositiõem prædicati cũ subiecto. uel prædicatum in ordine ad subiectũ, exẽpli gratia, si dixero, nullus homo est currens necessario, in sensu quidẽ composito significat cursũ impossibile esse alicui homini inesse, quæ propositio manifestissime falsa est, in sensu aũt diuisio uera, significat enĩ, ꝙ nullus homo est id, ꝙ necessario est currens, & manifestũ est, ꝙ nõ necessario cursus inest homini, quia põt non ĩesse. nullus igitur hõ est id, quod necessario currit, tales autẽ propositiones, in qbus fit sensus diuisus ꝑ modum determinantem subiectum, uel prædicatũ nõ sunt propositiones modales, sed sunt propositiones de inesse, nã Aristotẽles distinguit propositiones modales ꝑ significare, uel necessario in esse, uel cõtingenti inesse, ubi manifestissime oportet, ꝙ modus determinet cõpositionem ipsam. Sicut ut plurimũ cõtingit. quãdo modus medi at inter ꝑtes ipsius dicti, ut quũ dicimus, nullus homo necessario est equus, licet ex probatione posset contingere ipsũ determinare subiectũ, sicut si fiat interpolatio, in li. necessario, tamen ubi nulla interpolatio fiat determinat compositionem, ut plurimũ, licet etiã possit determinare prædicatum inherens, & non ipsam inhærentiã. Quãdo igitur accipiũtur in sensu composito æquiualẽt propositiones, in qbus ponitur necessario, uel ex necessitate propositionibus, in qbus ponitur necesse, quæ ad ueritatem & falsitatẽ, & sunt omnes similiter propositiones modales, de qbus Aristotẽles intendit, alio aũt modo acceptæ computãtur inter propositiones de ĩesse & conuertũtur, sicut propositiones de inesse, ut nullus homo necessario currit, nullum currens est homo necessario, quemadmodum ĩ antecedenti determinabat subiectum, ita ĩ consequenti determinat prædicatũ, & tã antecedens, q̃ consequens est ueꝝ, posito ꝙ nullus homo

currat. In figuris ēt syllogisticis, quum tales propositionēs assu-
muntur, necesse est, quod, si medio termino in una præmissarū
apponitur modus, quod similiter in reliqua. exemplum in pri-
ma figura, omnis homo necessario currit, socrates est homo ne-
cessario, ergo socrates currit, aliter enī plus subiiceretur in maio-
ri, q̄ prædicaretur in minori. Eodémq; mō, quū solū determi-
nat prædicatū in prima præmissa debet mihi secūda figura assu-
mitur ut determinat prædicatū in præmissa, secūda ut dicēdo.
nullus hō est motū necessario, oē currens est motū necessario.
nullū currēs est hō necessario. Et nō licet in minori solū accipe-
re, oē currens est motum, ut postmodū īferamus, nullus currēs
est hō necessario, sicut clarius patet mihi alio exēplo, nullus ho-
mo est cōgrue scribēs necessario, omnis actu grāmaticus est cō-
grue scribens, patet ꝙ nō inferri pōt, nullus actu grāmaticus est
homo necessario, talis igitur præmissis patere pōt responsio ad
argumentū primū, Quum enī dicitur, nullus nasus necessario ē
simus, dicitur distinguēdo hanc propositionē penes sentētiam
cōpositū & diuisum, in sensu enī cōposito falsa est, quia signifi-
cat īpossibile esse simitatē alicuī naso inesse, determinat enī com
positionē simitatis ad nullū hoīem sub necessitate, quare & ī eo
dem sensu similiter est sua cōuertens falsa, nullū simū necessa-
rio est nasus. Si aūt accipiatur in sensu diuiso uera est, & sic de-
terminat hoc prædicatū inhærēs. s. li. simus, nullus. n. nasus ē cui
necessario insit simitas. & in hoc eodē sensu cōuertitur, nullum
simū necessario est nasus, lī, necessario tātū determinante subie-
ctū, ex quo fuerat determinatio prædicati tātū. Sed dices nōne
hæc est uera, oē simum necessario est nasus, quō igitur hæc po-
test esse uera, nullū simū necessario ē nasus, dicēdū, ꝙ licet duo
contraria non possint esse simul uera per se, sed simul falsa, pos-
sunt tamen esse simul uera per accidens, hæc enim per accidēs
est uera, omne simum necessario est nasus, si aliquod sit simum
necessario, ubi autē aliqd nō sit simum necessario, dicitur eē fal
sa, est igitur quasi ex suppositione uera, hæc autem nullum simū

necessario est nasus, est per se uera, nihil enī est simum necessario, cui nasus insit, hanc responsionem esse ad mentem Aristotelis, & cōmētatoris, patet ex duabus qōibus ante hanc, patebit etiam ex quæstionibus cōsequentibus. Quod autem arguēdo addebatur hanc esse falsam, cōtingenter, nullus nasus est simus, dicitur ꝙ cōtingenter idem significat. quod possibiliter, sicut infra patebit. Si igitur possibiliter sumatur pro eo qđ est non ad utrūlibet, sed ut commune ad esse & ad necessarium si sumatur pro necessario, sicut sumi pōt, quum sit uox multiplex & determinet solum prædicatū inhærens & nō in hærentiā, propositio est uera, & non est contradictoria illius, nullus nasus necessario est simus, sed ad ipsam consequitur, contradictoria autem illius nullus nasus necessario est simus, inquantum accipitur in sensu diuiso scilicet modo determinate prædicatum, non est danda penes uariationem modorum, ex quo non sunt ueræ modales Sed est assignanda eo modo quo assignatur in propositionibus de inesse. contradictoria igitur illius est hæc, aliquis nasus necessario est simus. & similiter conuertentes harum sunt, nullū simum necessario est nasus, aliquod simum necessario est nasus. Quum autem ueritas huius propositionis, nullus nasus necessario est simus, probatur inducēdo singulares, dicimus quod singulares eodem modo sunt distinguendæ penes sensum compositum & diuisum, Si quidem sumantur in sensu composito, falsæ sunt, sicut & uniuersalem diximus esse falsam, significat enī hæc singularis, nec iste nasus necessario est simus, simitatem nō inesse huic naso, & taliter non inesse, ut impossibile sit inesse. Et quum dicitur sua contradictoria est falsa, hæc scilicet iste nasus necessario est simus, dicitur concedendo quidem, qnod est falsa, negatur autem, quod sit sua contradictoria. Sed eius contradictoria est hæc possibiliter uel contigenter iste nasus est simus. Cum enim contradictio in modalibus singularibus, in quibus non refert præponere, uel postponere negationē detur ꝑ negationem modi, & non per negationem uerbi ipsius dicti, hæc

propositio iste nasus necessario non est simus, non habet pro sua contradictoria hanc, iste nasus necessario est simus. Sed istæ propositiones sunt simul falsæ. Si accipiantur in sensu composito, & dicuntur se habere per modum propositionum contrariarum, hæc eni iste nasus necessario nō est simus, æqualet huic, iste nasus impossibiliter ē simus, quæ opponitur huic. iste nasus necessario ē simus contrarie & non contradictorie. quare non est mirum. Si utraq; simul dicatur esse falsa. Nec decipiaris quū accipis singulares huius uniuersalis, nullus nasus necessario ē simus credendo negationem etiā cadere supra modum, & propterea accipias non necessario iste nasus est simus, & sic de singulis, quæ in rei ueritate sunt ueræ, nam quum hæc uniuersalis, nullus nasus necessario est simus, accipitur in sensu composito, æqualet huic, nullum nasum necesse est esse simum, ubi permanet li. necesse affirmatum, licet dictum sit negatum proportionabiliter sumendæ sunt singulares, iste nasus necessario non est simus. Et in hoc sensu sumebatur hæc, nec iste nasus necessario est simus, q̄uis clarius appareat hanc, iste nasus necessario nō est simus, eē singularem huius, nullus nasus necessario est simus. Et propterea utraq; in sensu composito est falsa, hæc enim significat similitudinem, nulli naso inesse per modum necessitatis, Illa uero singularis significat similitudinem, ita non iesse huic naso, ꝙ illi impossibile sit inesse, & hoc inquātum determinant inhærentiā prædicati ipsius dicti ad subiectum eiusdem dicti. Si uero singulares illæ sumantur in sensu diuiso, dicendum est, qđ sunt ueræ. Sicut de uniuersali diximus, quod erat uera, nam quū dico, iste nasus necessario non est simus, prout li. necessario determinat li. simus significat. quod iste nasus non est id, cui necessario simitas insit, & hoc apparet esse uerum, opposita autem huic singulari cōtradictoriæ ē hæc. Iste nasus necessario ē simus, nam in negatiua negatio negabat prædicatum, & negabat modum determinantem prædicatum, q̄uis negatio sequeretur modum, quum dicebatur iste nasus necessario nō est simus, & hoc

propterea est, quia modus determinat præteritum, quãuis præponatur uerbo. Et quia ẽ propositio nõ modalis, sed de inesse, quæ cum sit singulis, non refert in ipsa præponere, uel postponere negationem. Eodem modo uniuersalis negatiua in sensu diuiso, quum sit propositio de inesse, negat modum ipsum, qui nõ negabatur. quum erat in sensu composito, quãuis negatiõe præcedente præferretur, dicendo nullus nasus necessario est simus, cuius contradictoria in sensu composito est hæc, contingenter aliquis nasus est simus, quæ est uera, quia ipsa in sensu cõposito fuerat falsa. In sensu autem diuiso ẽ hæc, aliquis nasus necessario est simus, quæ est falsa, quia ipsa in sensu diuiso fuerat uera. Et per hæc patere puto clarã responsionem, ad primũ argumentum, & ad omnia, quæ in ipso assumebãtur. De secũdo uero argumento plurima dicta sunt in corpe quæstionis, per quæ etiam haberi posset responsio. Conceditur enim, ꝙ hæc est uera, nullum impossibile esse uerum, est necessarium, & negatur, ꝙ hæc non sit uera, nullũ uerum est impossibile, est necessarium. Et dicitur ꝙ sicut nullum impossibile potest esse uerum, ita nullum uerum potest esse ipossibile, si li uerum. & li impossibile accipiantur pro eo ꝙ significant. per accidens autẽ pro eo, quod denominant utraq; põt esse, similiter falsa. nam quod potest eẽ ipossibile potest esse uerum, & quod põt esse uerum, põt esse ipossibile, sicut per superiora satis manifestum est.

Quæstio tertia de conuersione uniuersalis & particularis affirmatiuæ de necessario.

q Via uniuersalis affirmatiua de necessario cõuertitur particulariter. Et similiter particularis cõuertitur particulariter ideo de ambabus mouetur quæstio. Et primo quidẽ uidetur nõ esse uerꝫ de uniuersali affirmatiua, de necessario. hæc. n. oẽ scribẽs necessario est hõ, est uniuersalis affirmatiua de necessario. Et tamẽ nõ cõuertitur, aliqs hõ necessario scribit, uel est scribẽs. Et per idẽ patet, ꝙ nec particularis de necessario conuertitur de necessario, aliquid enim scribẽs necessario, est homo

& tamen aliqs homo necessario nō scribit. secundo principaliter arguitur sic, Sicut in propositionibus de inesse ad li oē subalternatur aliquod, & propositio in qua ponituro ē, couertitur in propositionē, in qua pōitur aliquod. Similiter in modalibus ad necessario subalternatur possibiliter, ergo propositio universalis de necessario cōuertetur in particularē possibilē, ut unicuiq; reddatur suum subalternatū ad li necessario possibiliter, ad li oē aliquod. tertio arguitur sic, necesse est oēm hoiem esse aīal, uel necessario, omnis homo est animal. Et tamen nō cōuertitur necesse est, aliquod anial esse hominē, uel necessario, aliqđ animal est homo, antecedēs enī uerum est. consequēs autem falsum. hæc enim est uera, necessario omnis hō est animal, ut patet quia sua contradictoria est impossibilis, quod autem cōsequēs sit falsum probatur, sua contradictoria est uera non necessario, aliquod aīal est homo. nam cōuertitur in hāc, possibiliter aliqđ animal nō est homo, quæ uera est, tū qa possibile est asinum nō esse hominē, & asinus est aliquod aial. ergo possibile ē aliquod aial nō esse hoiem, tum quia necesse est aliquod aial nō esse hominem ergo possibile est aliquod animal nō esse hominem, nā sicut ad necesse esse subalternatur possibile esse, ita ad necesse non esse, possibile non esse. quarto arguitur sic necesse est aliqđ aial nō esse hoiem, & tamē nō conuertitur, necesse est aliquē hominē nō esse aial. antecedēs. n. uerꝫ est necesse ē aliquod aial nō esse hoiem, quum enim plura aialia sint, quæ nō sunt homies, q̄ ea, quæ sunt hoies, esto qđ eēt necesse aliquod aial esse hoiem, qđ iam iprobatum est, a fortiori tamē necesse est aliqđ aial non esse hominē, falsitas aūt consequentis patet. nā ad hanc necesse ē aliquem hominē non esse animal, consequitur hæc nō possibile ē aliquem hominem esse animal, quæ manifeste falsa est, nam nō possibile est aliquem hominē esse animal. idem ualet, quod impossibile est aliquem hominem esse animal, quæ est manifestissime falsa. igitur etiam illa necesse est aliquem hominem non esse animal. aliter enim ex ipsa non sequeretur falsum. dicetur

forte ꝙ ista est particularis negatiua, necesse est aliquod animal non esse hominem, & particularis negatiua non cõuertitur nec in materia de inesse nec in materia de necessario. Contra hoc arguitur sic. Quum in modalibus de uerbo infinitiuo i dicto subiectum sit totum dictũ, prædicatũ uero sit modus. ut patet ex secũdo periermenias supra uerbũ autem indicatiuũ non cadat negatio, tales propositiones dicẽtur affirmatiuæ eo ꝙ uerbum principale in ipsis affirmetur, sicut dicẽdo, necesse est aliquod animal non esse hominem, quia subiectum huius ẽ hoc totum animal non esse hominẽ, quod autem dicitur est necesse ẽ prædicatum. cuius copula non negatur quomodocũq; igitur talis propositio proferatur, erit affirmatiua, quia in ea semp modus affirmetur de dicto. Ad tria prima argumenta quis breuiter se expediens forte dicet Aristotelem dixisse quidem uniuersalem affirmatiuam de necessario conuerti, nõ tamen dixit, ꝙ ea in quam conuertitur debeat esse de necessario. Sed solum dixit quod conuertuntur, sicut illæ de inesse. Et hoc quidem uidetur uerum. nam si omne scribens necessario est homo sequitur ut aliquis homo scribat, licet non sequatur, quod homo scribat cum necessitate, sicut scribens est homo de necessitate. Et eodẽ modo diceretur in aliis. Sed hæc responsio fallitur. primo quidem talis conuersio non esse in terminis. immo principalis terminus abiiceretur uidelicet prædicatum, nã loquimur hic solũ de modalibus in quantũ sunt modales, uidelicet in sensu composito, licet etiam quãdo modi accipiuntur in sensu diuiso, nõ liceat secludere modos, neque in conuersionibus neque in figuris syllogisticis. sicut in præcedenti quæstione mõstrauimus. fallitur etiam prædicta responsio, quia ĩ mixturis de necessario cum aliis speciebus propositionum, in secunda & tertia figura fit aliquando reductio per conuersionẽ propositiõis de necessario, ut quæ in secũda uel tertia figura sumebatur necessaria per conuersionem etiam remaneat necessaria, si autem conuerteretur in illam, quæ est de inesse, non esset utilis reductio.

secundæ uel tertiæ figuræ ad primã figuram, sicut apparebit ĩ expositione, ex Aristotelis reprobata, hac responsione dicendũ est aliter ad quæstionẽ. Et oẽs iuniores fere eodẽ modo respondent. dicunt, n. ad primũ quũ dicitur necesse est oẽ scribens, eẽ hominem cõuerti, si accipiatur ĩ sensu composito ĩ hãc, necesse est aliquẽ hominem eẽ scribentẽ, & tam antecedens q̃ consequens est falsum. Si autem accipiatur in sensu diuiso (inquit Io. de magistris) ꝙ similiter conuertũtur, & tam antecedẽs q̃ consequens est ueꝝ, ocham uero dicit propositiõem necessariam, de sensu composito cõuerti eo mõ quo dicit Aristotéles, propositionẽ aũt de necessario in sensu diuiso dicit conuerti ĩ unã de inesse. contra has responsiones arguitur sicut accipio hanc, necesse est omne scribens eẽ hominẽ in sensu composito. secũdum ꝙ de toto dicto prædicatur modus sic, scribẽtem esse hominem est necesse, & quæro qũo potest esse falsa, si sua contradictoria est falsa, scribentem nõ esse hominem, est possibile. ꝙ autem sit falsa patet, nam quũ sit modalis de sensu composito, si esset uera, posset poni inesse. Si autem ponatur inesse seqtur ĩconueniens quum impossibile sit aliquod scribens esse ꝙ non sit hõ, quia solũ possibile sit hominẽ scribere, quía igitur hæc est falsa possibile est aliquod scribens nõ esse hominẽ, hæc est uera necesse est omne scribens esse hominem accepta etiam in sensu composito. Quare adhuc remanet argumentum, nam si uerum est, ꝙ necesse est omne scribens esse hominem, sicut probauimus in sensu composito, non tamen conuertitur, necesse est aliquem hominem esse scribentem in eodẽ sensu. quod aũt ĩpsi dicunt de sensu diuiso, licet modi nominaliter sumpti nõ possint facere nisi sensũ cõpositum. sicut ĩ præcedẽti qõne declaratũ est, tamẽ uideamus qđ ipsi possint intelligere p hãc propositionẽ, necesse ẽ oẽ scribẽs esse hominẽ, scđm ꝙ accipiũt in sensu diuiso, si. n. ipsi uolũt per hãc propositionẽ intelligere, ꝙ oẽ id, quod necesse ẽ eẽ scribẽs, sit homo, ĩ quo sensu forte dixit ocham propositionẽ de sensu cõposito cõuerti in propositio

nem de inesse, sicut cum dicitur, omne qđ est necesse eẽ scribẽs est hõ, quæ uidetur hẽre modũ propõnis de iesse, qa sua cõuertens est de iesse, aliqs hõ est id, qđ necesse est eẽ scribẽs. Quod aũt in hoc sensu talis propõ accepta nõ sit uera, patet qa nihil necesse est esse scribẽs, Si autẽ dicatur uerũ est, ꝙ nihil necesse est eẽ scribens, nõ tamẽ pp hoc sequitur, ꝙ hoc nõ sit uerũ, omne quod ẽ necesse esse scribens est, imo ista duo stant simul, omne quod ẽ necesse scribens est homo, & nihil necesse est esse scribens. Contra ex his duabus sequitur in prima figura, quod nihil sit homo, sic nihil est necesse eẽ scribens, omne necesse scribens est homo, ergo nihil est homo, sed quia dices, quod prædicatum ĩ maiori non debet esse subiectum in minori, ideo aliter concludatur in tertia, nullum necesse esse scribens est res, quæ propositio patet, quia nihil necesse est esse scribens conuertitur in ipsam, & si una conceditur & reliqua debet concedi, & minor sub sumatur ista, omne necesse esse scribens est homo in secundo tertiæ figuræ, ergo aliquis homo non est res. patet igitur secundũ prædicta, quod responsio non fuit ad propositum in duobus suis dictis, immo totum oppositum est uerum, quod in sensu composito est uera, in sensu autem diuiso falsa, quod etiam patet ex sua conuertente, aliquis homo est id' quod necesse est esse scribens, ut constat. Si autem uellet quis dicere, quod propositio de necessario conuertitur in sensu composito. & quod omnis propositio quæ accipi potest in sensu composito, potest accipi in sensu diuiso, aliqua tamen modalis est de sensu diuiso, quæ non potest capi in sensu composito, prædicta autem propositio necesse est omne scribens eẽ hominem, est de sensu diuiso, & est falsa, & constituit eum intellectum, quẽ probauimus eẽ falsum, non potest autem capi in sensu composito, & ut dicatur esse uera Hæc responsio nulla est, si enim sensus compositus, & sensus diuisus in propositionibus, quæ habent modos accipitur penes modos & nõ penes termios positos ĩ ipso dicto, oĩs propõ cũ mõ causabit fantasticã multitudinem, si cum eodem

modo causatur fantastica multiplicitas in alia propositione. Si igitur hæc necesse est hoiem esse animal, uel alia consimilis potest accipi in sensu composito & in sensu diuiso, similiter & hæc necesse est omne scribēs esse hoiem, Sed an tales propōnes dicantur posse distingui penes sensū cōpositū & diuisū in quibus ponitur modus nominaliter sine propositione. In præcedenti quæstiōe diximus ꝙ nō. hic aūt diximus quē sensum pōt habere, hæc propositio in sensu diuiso, necesse est omne scribens eē hoiem quasi admittētes posse habere sensum diuisum, q patet p resolutionem, omne ꝙ necesse est esse scribēs est homo, nisi eēt quod talis propositio non habet talem intellectū q per resolutionē illam comprehēditur. nec taliter propositio est resoluēda q̄uis illum sensum dixerimus secundum opinionem eoꝝ, quū enī in hac propositione, necesse est oē scribens esse hoiem li. necesse sit prædicatū & nihil habeat adiunctū sibi ut est prædicatum cuius possit esse determinatio. Sed solum sit cū uerbo prīcipali est, non poterit determinare subiectum dicti in eo ꝙ subiectum, nec ista propositio, necesse est omne scribēs esse hoiem potest signare id quod necesse est esse scribens, sicut ocham uidebatur imaginari. Et licet prædicatum qui est modus sit modus subiecti, tamen non est modus subiecti ipsius dicti. Sed totum dictum se habet ut subiectum respectu modi nominaliter sumpti sine propositione. Quia igitur prædicta propositio solum modo accipitur in sensu cōposito, & ut sic sit uera, & non conuertatur ut argumentum est, aliter respōdendū est ad argumentū primum cōcedendo hāc in sensu composito esse uerā, necesse est omne scribens esse hoiem, & cōceditur ꝙ nō cōuertitur, necesse est aliquem hominem scribere, nam quemadmodum diximus in quæstione de differentia propositionum, aliqua est propositio quæ partim est dicenda necessaria & partim possibilis, & est illa quæ composita est ex subiecto dicente duo scilicet substractum denominationis, & ipsam denominationē Ex prædicato dicēte qditatem substracti in subiecto, nō solum

quādo substernitur denoīatio.sed ēt quādo nō substernitur ex p
te i quā talis substracti ē necessaria qa substractū semp ē. Ex pte ue
ro denoīatōis,possibilis,qa aliquādo ē denoīatio,aliquādo nō ē,
inquātum tamen denominatio ē,ē necessaria, & tales proposi
tiones nō sunt hæ,de quibus Aristoteles intendit in conuersio
nibus uel mixturis,sed solummodo intelligit de his, quæ sunt
necessariæ p necessitatem terminorum,& per cōnexionem ne
cessariam,non autem intellexit de hijs quæ sunt necessariæ per so
lam connexionem terminorum,sicut necessario currens mo
uetur,necessario omne scribens est homo,quia patet respon
sio ad primum argumentum,tam de uniuersali affirmatiua de
necessario,quam de particulari affirmatiua,de eodem. Ad secū
dum uero dicendum,ꝙ conuersio in propositionibus moda
libus non patitur,ꝙ unus modus mutetur in alium modum,si
cut conuersio in propositionibus de inesse patitur mutationē
unius signi in aliud signum,ratio autem est, quia signum non
est pars propositionis,sicut modus qui semper est prædicatum
uel quia uariando signum non uariatur modus significandi, si
cut uariatio modi,hæ enim,omnis homo est animal,& aliquod
animal est homo,ambæ significant eodem modo,aut iesse,aut
necessario inesse,aut possibiliter inesse. Illæ uero quarum altera
est de necessario,altera de possibili manifestam habent diuersi
tatem in modo significandi,q̄re &c. Ad tertium dicitur negā
do hanc non conuerti,necesse est omnem hominem esse ani
mal,in hanc necesse est aliquod animal esse hominem,& conce
ditur,quod antecedens uerum est. Semper enim est ita, quod
omnis homo est animal,& animal de necessitate inest cuilibet
homini,& semper indiuidua hominis sunt,& omnia licet non
semper eadem,non enim semper iidem homines permanent,
tamē qa semper hoīes sūt, & semp de hoīe prædicatur aīal, talis
propō ē absolute necessaria,licet descēdēdo & accipiēdo pro
pōnes singulares nō sint necessariæ,nisi ut nunc.necessario enī
socrates est homo,quatenus socrates ē. Et necessariū est hoīem

habere supposita. licet accidat sibi habere hæc, uel illa, quũ aũt dicitur consequẽs est falsum, negatur necesse. est enim aliquod animal esse hominẽ, & cũ dicitur sua contradictoria est uera. negatur. hæc enim non necesse est, aliqđ aíal esse hominem, nó est uera. Et quũ probatur hæc propositio, nó necesse est aliqđ aíal esse hominẽ, æquiualet huic possibile est aliqđ aíal non eẽ homi nem, quæ est uera. Conceditur ꝙ est uera, negatur autẽ ꝙ huic æquiualeat, nam hæc non necesse est aliquod animal eẽ hoĩem, æquiualet huic, possibile est nullũ aíal eẽ hoĩem, hæc aũt, nó necesse est oẽ aíal esse hominem, æqualet huic, possibile ẽ aliquod animal non eẽ hominẽ, Hæ enim propositiones, necesse est aliquod animal esse hoĩem, & possibile est aliqđ aíal non esse hominẽ non sunt contradictoriæ, ut negatio præposita uni faciat illá, cui præponitur, alteri equiualere, sed istæ duæ, necesse est aliquod aíal esse hominem & possibile est nullũ animal esse hominem bene sunt contradictoriæ, & ideo negatio præposita uni facit illá alteri æquiualere. queádmodum enim ad uniuersalem affirmatiuam de necessario assignamus particularẽ negatiuá de possibili. ita ad pticularẽ affirmatiuá de necessario assignabimus uniuersalẽ negatiuá de possibili. Et negatio præposita particulari affirmatiuæ de necessario faciet æquiualere uniuersali negatiuæ de possibili. præposita uero uniuersali affirmatiuæ de necessario. particulari negatiuæ de possibili. Et eodem modo pticulari negatiuæ de necessario assignatur, pro cõtradictoria uniuersalis affirmatiua de possibili, & negatio præposita uni facit, ut alteri æqualeat. Si aũt qs uelit dare cõtradictoriá huius. necesse est aliqđ aíal esse hoĩem nó uariato modo, & nó præposita negatione, dabitur hæc, necesse ẽ nullũ aíal eẽ hoĩem, & quantũ ad hũc modũ assignádi propositiones cõtradictorias ĩ modalibus de materia necessaria, & de impossibili habebimus easdem regulas quas habemus in propositionibus de inesse, ĩ propositionibus autem de possibili, uel in materia possibili ubi li possibile sumatur, ut distinctũ a necessario, & inesse. nó põt uniuersalis affirma

tiua de possibili habere pro cõtradictoria particularẽ negatiuã de possibili in eodẽ sensu accepto, nec similiter uniuersalis negatiua particularẽ affirmatiuã, ratio aũt est, quia in tali sensu affirmatiua cõuertitur negatiue, & nõ cõtradicit illi. Sed de hac materia magis uidebitur ĩ libro pihermias et ĩ cõsequẽtibus, nunc ãt sufficiat respondisse argumẽto, nã hæc, non necesse est aliqđ aĩal esse hoiem, æquiualet huic ĩ eisdem terminis, necesse ẽ nullum aĩal eẽ hominẽ, uel uariato modo, possibile ẽ nullum animal eẽ hominem, quæ uel idem sunt, uel una ad altera cõsequitur. Ad quartũ dicitur ꝙ in modalibus propositionibus quæritur conuersio inter subiectum & prædicatũ ipsius dicti, et nõ penes id quod est subiectũ, uel prædicatũ propositionis modalis. Et ubi propositio modalis sit de dicto particulari negatiuo. dicimus illa non cõuerti, quamuis talis propositio tota sit affirmatiua, & hoc concludit argumentũ. Sed quia nõ Quærimus cõuersionẽ modalis in se, sed dicti eius, & particularis negatiua nõ cõuertitur. ppea dicimus modalẽ de dicto particulari negatiua. nõ cõuertitur. q̃uis cõcedamus totã propositionẽ esse affirmatiuam. Sed dicet forte qspiam accipio propositionem modalẽ, quæ sit de dicto affirmato, & de modo negato, ut dicendo, aliquod aĩal esse hoiem nõ est necesse, & patet, ꝙ adhuc nõ est conuersio iter partes ipsius dicti, q̃uis sint affirmatæ. non. n. seqtur aliqđ aĩal esse hoiem nõ est necesse ergo aliquẽ hoiem esse aĩal nõ est necesse. antecedẽs. n. ueꝝ est, & consequẽs falsum, & cõtra dictũ ẽ ueꝝ. oẽm. n. hoiem esse aĩal, necesse ẽ, antecedẽs ãt est ueꝝ, qa exẽpli gratia equũ eẽ hoiem nõ est necesse, & æquus est aliquod aĩal, ergo aliquod aĩal eẽ hoiem nõ est necesse. Et rursus, aliquod aĩal esse hoiem est ĩpossibile, ergo aliqđ aĩal esse hoiem nõ ẽ necesse, ab affirmatiua unius dispati ad negatiuam alterius, & huius consequentiæ antecedẽs etiã patet, qa equũ esse hoiem est ĩpossibile. Confirmatur ẽt sic, oẽm asinũ esse hoiem nõ est necesse, oĩs asinus est aliquod aĩal, ergo aliquod aĩal esse hominẽ non est necesse, in primo tertiæ. Et in eodẽ rursus modo sequitur omnẽ

asinum esse hominem, est ipossibile. ois asinus est aliquod aial. ergo aliquod aial esse hoiem, est ipossibile. antecedens est uerũ, ut patet. ergo & consequens. Nec ualet dicere ꝙ subiectũ dicti huius propositióis aliqđ aial esse hoiem, est ipossibile, supponit confuse tantũ imobiliter rõne huius termini modalis ipossibile & ideo non ualet consequẽtia, aliquẽ asinũ esse hoiem, est ipossibile ergo aliqđ aial esse hoiem, est ipossibile, sicut nõ seqtur. si Socrates ẽ equus, socrates nõ est hõ, ergo si Socrates est aial, Socrates nõ ẽ hõ, nã si hæc respõsio aliqd ualet, ualet in syllogismo resolutorio, nõ tamẽ ubi seruatur modus, & figura syllogistica. aliter in prima figura, non liceret concludere cóclusionem de necessario. nam similiter lĩ necessario secundũ ipsos confundit confuse tantum ĩmobiliter. Et sic non ualeret argumentum necessario omnis homo est risibilis. aliquod animal est homo. ergo necessario aliquod aial est risibile, ubi mior sit sumpta de inesse, non tpaliter queádmodum intellexit Aristoteles, & ut patebit suo loco. respondendũ est igitur aliter ad argumentum, & dicendum ꝙ antecedens est falsum, sicut & consequens. contradictoria enim huius aliquod animal esse hominẽ est necesse, quæ est uera, necessario erit falsa, & hæc est illa, aliquod animal eẽ hominem non est necesse. Et etiã ꝙ sit falsa patet, quia æquiualet huic possibile ẽ nullum animal esse hominem, quæ falsa est. pro intellectu autem huius, ꝙ scilicet æquiualeant. Sciendũ est ꝙ hæc duo consequuntur semper, possibile est nullum aial esse hominem, & impossibile est animal esse hominem, non quidẽ permutatim. Sed uniuersalis negatiua, de possibili pticularem affirmatiuam de impossibili, bene enim sequitur impossibile ẽ, aliquod animal esse hoiem, ergo possibile est nullum aial eẽ hominem, licet ex contrario non sequatur. possibile ẽ nullum animal esse hoiem, ergo ipossibile est aial esse hoiem. sicut patet possibile est enim nullum aial currere, & tamen falsum est dicere. ipossibile est aliquod animal currere. Ad propositum igitur quia hæc possibile est nullum aial esse hoiem, contradicit huic

necesse est aliquod animal esse hoiem, quia uniuersalis negati-
ua de possibili contradicit particulari affirmatiuæ de necessario
sicut ecõtra uniuersali affirmatiuæ de necessario, particularis ne
gatiua. de possibili, & quia secundum Aristotelem necesse esse
habet pro contradictorio nõ necesse eẽ, sequitur ꝙ non neces-
se est aliquod aial esse hoiem, æqualet huic possibile est nullum
aial eẽ hoiem ex quo utraq; uni erant cõtradictoriæ. Similiter si
hæc non necesse est aliqđ aial esse hoiem, nõ põt æqualere huic
possibile est aliquod animal esse hominem, nec huic possibile
est aliquod aial non esse hominẽ, sicut clare patere põt in exem
plo assumpto. hæc enim est uera, necesse est aliquod animal eẽ
hominẽ. Contradictoria igitur est falsa non necesse est aliqđ ani
mal eẽ hominẽ, & tamen utraq; illaꝝ ẽ uera possibile est aliquod
aial eẽ hominẽ, & possibile ẽ aliquod aial non esse hoiem ergo
neutra harũ contradicit illi necesse est aliqđ aial esse hoiem, nec
æquiualet suo contradictorio, non necesse est aliquod aial esse
hominem, rursus quia hæc necesse est aliquod animal esse ho-
minem, æquiualet huic ĩpossibile est aliquod anial non esse ho
minem. eius contradictoria, non necesse est aliquod aial esse ho
minem, æquiualebit suæ contradictoriæ. cõtradictoria aũt hu-
ius impossibile est aliqđ aial nõ esse hoiem, est possibile ẽ nullũ
aial esse hominem, quæ est falsa, ꝙ aũt contradictoria huius ipos
sibile est aliquod aial non eẽ hominem, sit hæc possibile, est nul
lum aial esse hominem, quãuis una sit de dicto ꝑticulari negati-
uo, & reliqua de dicto uniuersali negatiuo, patet qa uirtus huius
termini impossibile cadens supradictum negatiuũ, cũ in eo sit
uirtus negationis facit ipsum affirmatum, sicut patet ex ea de ne
cessario ad quã conuertitur, quæ est affirmatiua, Quia igitur hæc
est falsa non necesse est aliquod aial esse hominẽ, sicut est proba
tum. respondendũ est ad argumentũ in contrariũ. quũ dicitur
equum eẽ hominẽ non est necesse, & equus est aliquod animal
ergo aliquod aial esse hominẽ nõ est necesse, ꝙ argumẽtũ expo
sitoriũ. Si daturi uniuersalibus termis, ab iferiori ad suũ supius,

negatione præposita signis in propositióibus de inesse, uel præ posita modis in propónibus modalibus, nó ualet, non enim sequitur, nullus hó currit, ergo nullũ aíal currit, sed bene, ergo aliquod aíal nó currit in primo tertiæ, sic nullus homo currit, omnis homo est animal, aliquod animal non currit. In modalibus uero negatio præposita modo negat, qnicquid inuenit esse i dicto, unde si iuenit particulare affirmatiuum, facit uniuersale negatiuũ, unde ab uniuersali negatiua de iferiori nó ualet argumẽtum ad uniuersalẽ negatiuã đ superiori, quia igitur hæc, equũ eẽ hoiem nó est necesse equalet huic, nullũ equũ esse hoiem ẽ possibile, & hæc similiter, aliquod aial eẽ hoíem nó est necesse, huic possibile est nullũ aíal esse hominẽ; ideo nó sequitur, equũ esse hominẽ nó est necesse, ergo aíal nó esse hoiem est necesse, sicut ẽt nó sequitur possibile est nullũ equũ esse hoiem, ergo possibile est nullũ aíal esse hoiem. Et q̃uis dicta in talibus propónibus uideãtur eẽ affirmatiua, tamẽ p negatióem modi sũt negatiua, ad aliđ similiter respódetur quũ dicitur, aliqđ aíal eẽ hoíem ẽ ipossibile, ergo aliqđ aíal eẽ hoíem nó ẽ necesse, dicitur cócedẽdo cósequẽtiã, negãdo ãt antecedẽs, utraq;.n.ẽ similiter falsa, nec ualet equũ esse hoíem ẽ ipossibile, & equus ẽ aliqđ aíal, ergo aliqđ aíal eẽ hoíem ẽ ipossibile, arguitur.n.sic prius ab iferiori ad suũ supius negatióe præposita. Iste.n.terminus ipossibile includit negationem, per quã distribuit subiectũ ipsius dicti, Ad cõfirmationẽ, quãdo in tertia figura sic concluditur, oẽm asinũ esse hoíem nó est necesse, oís asinus est aliquod aíal, ergo aliquod aíal esse hoiem nó est necesse, dicẽdũ ꝙ talis syllogismus nó est i primo tertiæ, imo nec i figura, quæ.n.pro maiori assumitur nó ẽ uniuersalis sed pticularis, dictũ est eni, ꝙ negatio apposita mó & supra ipsũ cadẽs & negat modũ, & negat dictũ. hæc igitur omnem asinũ esse hoiem nó est necesse, est pticularis de possibili, & ẽ uera. æqualet.n.huic, possibile ẽ aliquẽ asinũ nó esse hoíem, cũ q̃ maior, q̃ sumebatur nó pót cócludere aliqđ aíal esse hoíem, nó est necesse, nó.n.seqtur possibile ẽ aliquẽ asinũ nó eẽ hoíem, & oís

asinus est aliquod animal, ergo non necesse est aliquod animal esse hominem, nam hæc conclusio est uniuersalis negatiua de possibili, & æqualet huic, possibile est nullum aïal esse asinum, quæ nó pót ꝯcludi ꝑ maioré ꝑticularé, & minoré uniuersalem, ut recte cóstat, eodé mó respódetur ad hoc, quádo dicitur, omne asinú esse hoiem est ípossibile, & oïs asinus est aliquod animal, ergo aliquod aïal esse hominé est impossibile negádo .s. argumentũ, nó eni Aristoteles in libro prioꝝ fecit aliquá mentionem de modali de ípossibili, nec aliqd dixit de mistura propositionis modalis de ípossibili cũ propóne de inesse. Sed solum posuit tres spés propositionũ .s. de íesse de necessario, & de possibili, nec propter hoc Aristoteles fuit diminutus, quia propositio modalis de ípossibili semp æquiualet alicui necessariæ, & ideo pertractádo de propositióibus de necessario, & de mistura eius ꝑtractauit cósequéter de propositíone modali, de ípossibili, nec ualet si dicatur maior est necessaria .s. omne asinũ esse hominem est ípossibile & est uniuersalis, ergo cũ minori de inesse aliquid sequetur, sic necesse est omné asinũ esse hominé eé impossibile, oïs asinus est aliquod aïal, ergo aliquod aïal esse hominem est ípossibile, dicitur ꝙ minor debet esse de íesse, respectu totius subiecti, & nó respectu ꝑtis subiecti, totũ eni qđ subiicitur in una debet subiici in reliqua in tertia figura, subiectũ aũt maioris est totũ hoc, omne asinũ esse hoïem est ípossibile, est át necesse & prædicatũ. Sed dices, ubi maior sumitur modalis, minor de íesse nunq̃ totũ subm maioris est subm uel prædicatum minoris. sed solum subm uel prædicatũ dicti, dicitur ꝙ hoc ē uerum. Sed sub hac maiori necesse est omnem asinum esse hominem esse ípossibile nó sumitur minor, cuius subm sit subm dicti uedũ sbm totius modalis, q̃re &c. Rursus dicimus si aliq̃ propó de ípossibili sit uniuersalis, & illi adiungatur aliqua de inesse, nó debemus absolute admittere ex illis aliquid seq, esto ꝙ ex propositióe uniuersali de necessario cum tali de inesse aliqd formaliter sequeretur. Sed debemus aduertere, cui de necessario æqui

ualet illa, de ĩpossibili, & si ex illa de necessario, cui illa de ĩpossi
bili æquiualet, aliqd sequitur cũ illa de ĩesse, debemus admitte
re, ꝙ ex tali de impossibili, cũ illa eadẽ de inesse illud idẽ seqtur.
Quia igitur hæc omnẽ equũ esse hominẽ est impossibile æqui
ualet huic, necesse est aliquem equũ nõ esse hominẽ, patet autẽ
ꝙ ex hoc particulari cũ illa de inesse, quæ sumebatur, oĩs equus
est aliquod aĩal, nõ debet inferre nisi hãc, necesse ẽ aliquod aĩal
nõ esse hominẽ, & hoc bene uerũ est. Nec ualet, si dicas accipiã
uniuersalẽ negatiuã de necessario, hãc. s. necesse est nullũ equũ
esse hominẽ, & p hanc cõcludã cũ illa de inesse primum inten
tum. s. non necesse est aliquod aĩal esse hominẽ. Ad hoc dicitur
primũ, ꝙ hæc impossibile est, oẽm equũ esse hominem, nõ æq
ualet huic necesse est nullũ equum esse hominẽ, quod patet in
alia materia, nã impossibile est oẽ aĩal esse hominẽ, nõ æquiualet
huic, necesse est nullũ aĩal esse hominẽ, nam antecedẽs uerũ est
consequens uero falsum, ut cõstat. Sed quia hæc propositio est
uera, necesse est nullũ equũ esse hominẽ, esto ꝙ nõ cõuertatur
ad illã impossibile est omne equũ esse hominẽ, adhuc uidendũ
est quod ad ipsam sequatur. Et dico ꝙ nihil aliud sequitur, ꝗ pri
us quãdo sumebatur pticularis negatiua necessaria, nam dicẽdo
necesse est nullũ equum esse hominẽ, omnis equus est aĩal, ergo
necesse est aliquod aĩal nõ esse hominẽ ex secũdo tertiæ figuræ.
nõ autẽ potest cõcludi, nõ necesse est aliquod aĩal esse hominẽ.
nam hæc est uniuersalis negatiua, quæ nõ põt concludi per terti
am figurã, æquiualet enĩ huic, possibile est nullũ animal esse ho
minem. Nec potest dici ꝙ cõuersa maiori efficietur prima figu
ra, in qua poterit cõcludi uniuersalis negatiua, nam p cõuersio
nem maioris uniuersalis in modis tertiæ figuræ nõ habetur prĩa
figura, quia mĩor est negatiua, modus ẽt secũdus tertiæ figuræ nõ
reducitur ad primã figurã per conuersionẽ maioris, sed bene p
conuersionẽ minoris, & nõ reducitur ad modum concluden
tem uniuersalem negatiuam, sed ad modum concludentẽ par
ticularẽ negatiuã, nõ enim cõuersa hac necesse est nullum equũ

esse hominem cum prædicta de inesse, sequitur uniuersalis negatiua de necessario, sic necesse est nullum hominem esse equū, omnis equus est animal, ergo necesse est nullū hominē esse animal, antecedens enim uerū est & consequens falsum, nā iste syllogismus nō est in aliqua figura. quia subiectū maioris est prædicatum in minori, nec potest dici, ꝙ sit de præmissis transpositis, nam minori existēte negatiua in prima figura nō est syllogismus. Et per hoc patet error pauli ueneti qui arbitratus est primā figuram esse per hoc, ꝙ id quod est subiectum in una sit prædicatū in altera, non autem præcise per hoc, quod est subiectum maioris sit prædicatum in minori, nam ut patet, ex ueris sequeretur falsum, nullus homo est equus, omnis equus est animal, nullus homo est animal, i secundo primæ, sequeretur etiam quod modi tertiæ figuræ possent reduci ad primam figuram per conuersionem maioris nulla facta transmutatiōe in premissis, cōsequētia patet intelligenti, quia & cetera.

Quæstio quarta de cōuersione propositionum affirmatiuarum de contingenti.

d Vbitatur de conuersione propositionum affirmatiuarum de contingenti in tertio significato, non enim uidetur affirmatiua conuerti, contingit .n. omnem hominem esse grammaticum, ergo contingit aliquod grammaticum esse hominem. Neque etiam uidetur conuerti, contingit aliquem hominem esse grammaticum, ergo cōtingit aliquem grammaticum esse hominem, necesse est enim omnem grammaticum esse hominem. Secundo arguitur sic contra deductionem Aristotelis. Contingit aliquod .b. esse .a. & tamen non contingit aliquod .a. esse. b. Quia enim contingit aliquod. b, esse. a. contingit aliquod .b. non esse .a. hæc igitur potest esse uera, non contingit aliquod .a. esse .b. non quia necesse sit nullum .a. esse. b. sed quia necesse est

omne.a.esse.b.quæ conuertitur in hanc.necesse est aliquod.b. esse.a.quæ non repugnat illi, contingit aliquod.b.esse.a.quia ambæ particulares sunt.tertio arguitur sic,contingit omne quale uel aliquod quale esse album,'& tamen non contingit aliqd album esse quale,siue sumatur album significatiue,siue denoīatiue.pro respōsiōe ad primū argumentum,sciendum ꝙ Albertus concedit contingens,tertio modo non semper conuerti in contingens tertii modi,sed aliquando ad contingens, quod sequitur ad necessarium,sicut uniuersale ad particulare, & inquit Albertus,ꝙ hoc uoluit Aristotéles,quia Aristotéles non dixit ꝙ contingens non necessarium conuertatur ad contingens nō necessarium,sed sequitur ad contingens id,quod aliqui dicunt contingens altum,quod sequitur ad necessarium. Et inquit ipse contingens natum non conuertitur in eandem acceptionem contingentis. Sed in necessarium,ut quia contingit hominē eē grāmaticum contingentia nata est,quia homo est aptus natus esse grāmaticus,ideo non conuertitur in contigens natum. sed in necessarium contingit grāmaticum esse hominem. Sed quia Albertus errauit in principiis,quia p nō necessarium intelligit ipse contingens natum & contingens infinitum,& de contingenti infinito ipse uult conuerti in contingens'nō necessarium sicut dicendo,contingit hominem ambulare,contingit ambulans esse hominem,de contingenti autem nato aliter sentit intelligendo per contingens natum,quando subiectum habet'aptitudinem ad prædicatum.dicamus enim contra ipsum primo. quia Auerrois loquens de possibili,tertio modo quod.s.se habet ad utrumlibet probat,quod non conuertitur in necessarium,quia tunc accepto illo necessario,& cōuerso idem esset necessarium & contingens,quod est īpossibile ut arguamus in terminis ignotis,sic contingit omne.a.esse.b. ergo contingit aliquod.B.esse.A.si non contingit,sed est necessarium, ut ponit Albertus de contigenti ad utrumlibet nato eo modo, quo'declaratum est,ergo necesse est aliquod.a.esse.b. & ponebatur cō-

tingere ad utrunlibet, omne. A, esse. B. quod conuertitur in hãc cõtingit nullũ. a. eẽ. b. sicut ĩfra patebit, ergo duo cõtradictoria erũt simul uera, contingit nullum. a. esse. b. & necesse ẽ aliquod A. esse. b. quod est ĩpossibile, diceret forte Albertus, hãc necesse est aliquod. b. esse. a. nõ conuertit, qa est necessaria secũdum determinationẽ arguitur tunc sic propõni, quæ scdm determinationẽ est aliqualis cũ aliquo modo nõ repugnat sibi alius modus ex quo non inest sibi alterꝝ oppositorꝫ de necessitate, nisi cum determinatione. poterit igitur hæc propositio cõcedi, cõtingit aliquẽ grammaticũ esse hoiem, non quidem, ꝙ sicut hõi posito inesse contingit post modũ esse grãmaticum, ita grãmatico constituto ineẽ, hõ possit de ipso non prædicari, uel ip sinõ inesse. tali enim modo est propositio necessaria, necesse ẽ grammaticũ esse hominem. Sed quia li grammaticũ in hac propositione contingit aliquẽ grãmaticum esse hominẽ supponit pro eo ꝙ contingit esse grãmaticum, siue nunc sit, siue non sit aliqđ grãmaticum, uerificatur propositio hæc pro grãmatico. quod non est, & contingit esse grammaticũ, quod enim est grãmaticũ necessario quidem est homo, quod autem contingit esse grammaticum, non necessario est homo. quod enim contingenter generabitur contingit eẽ grammaticum, & contingit esse hominem. Et breuiter concludendo grammaticum, necessario ẽ homo, & contingenter grãmaticum est homo, neq; ista repugnãt quia una est necessaria, secundum quid, & alia est contingẽs, nõ quidem simpliciter, quia absolute grammaticus est homo, Sed etiam secundũ quid inquantũ grãmaticum cõtingit esse, Et sic dicendũ est duos modos eẽ propositionis contingẽtis unum, qui est respectu prædicati in ordine ad subiectum, & non modi in ordine ad idem subiectum, sicut contingit hõinem esse grãmaticum, non quia non sit necessarium hominem esse, sed qa non est necessarium ipsum esse grammaticum, secundum uero non quia grammatico constituto ineẽ contingat indifferẽter eẽ hominem, & non esse hominem Sed quia grammaticum con-

g

tingit esse, & cōtingit nō esse, & propterea contingit esse hominem, & non esse hominē, ut positum autem actu est necessario homo. Sed hæc non continetur absolute inter propositiones necessarias, sicut patet, quia nō absolute conuertitur, sicut illæ. Omnis igitur propositio, quæ non est in terminis necessariis. esto quod prædicatum subiecto insit necessario. dum subiectū ponitur in actu absolute debet dici de inesse. per accidēs uero necessaria, & etiā aliquo modo contingens. propterea ꝙ i ipsis non est necessitas per naturam terminorū, sed solum per habitudinem ipsorum inter se. Sed tu dices, si tales propositiones non debent absolute dici de necessario. neq; absolute contingētes, sed absolute de ineē. Cur apposito modo necessitatis cōcedimus ipsas esse necessarias in hora in qua ponitur subiectum & tamen non conuerti in eadem hora, eo modo quo propositiones de necessario. pro eo tempore uero in quo sunt contingentes admittimus eas esse contingentes, & modo propositionum de contingēti conuerti. Ad hoc respondetur, ꝙ tales propositiones magis accedūt ad naturam contingētis per appositionem modi contingentiæ, q̄ ad naturā propositionum necessariarum, quāuis modus necessitatis apponatur. nā tales propositiones accedunt ad naturā contingentis propter duo, primū quia nō sunt in terminis necessariis. secundū quia alter terminoꝝ respectu alterius se habet indifferēter. quāuis enim grāmaticum, si ponatur actu necessario, sit homo, tamen grāmaticus contingēter ponitur, & non est necesse semper esse grāmaticum actu. Et in his quæ aliquando sunt, & aliquando non sunt, maius est tempus in quo res non est, quā in quo res est, & per non esse dicuntur contingere magis, propterea suscipiunt rationem contingentium quā necessariorum, unde quamuis Socrates existēs necessario sit homo, tamen Socrates potius debet dici, contingenter esse homo quam necessario esse homo, quia maius tempus est. in quo non est, per quod dicitur contingere, quā i quo est per quod dicitur necessario esse homo. Est & alia ratio, quia

alter terminorum ad alterum se habet contingenter, neque iter ipsos est necessaria habitudo respectu utriusq; extremi. Sed est sola habitudo necessaria unius ad alterũ tantum, & non est semper secundum se, quia non est ex terminis, qui necessario sint semper. Vnde de Socrate uerius dicimus Socratem contingẽter esse hominem, quã necessario esse hominem. nam secundum primam conuertitur. Aliquis homo contingenter est Socrates secundum aliam uero non conuertitur necessario, aliqs homo est Socrates. Contingenter enim nullus homo est Socrates. Et similiter contingit omnem grammaticum esse hominem, potius quam necesse est omnem grammaticum esse hominem. Quare si tales propositiones ponantur inesse, nullum sequitur inconueniens, contingit enim omnem grammaticum esse hominem, & contingit aliquem grãmaticum non esse hominem, quæ si ponatur inesse, non erit constantia subiecti, aliquod enim grammaticum non est homo, quando aliquod grã maticum non est. ueruntamen. Esto quod contingat ad utrum libet homiẽm aliquem esse grammaticum, & aliquod grammaticum esse hominem, non tamẽ secundum eandem rationem debẽt poni in actu particulares negatiuæ prædictis oppositæ. contingit aliquem hominem non esse grammaticum, & cõtingit aliquod grammaticum non esse hominem. prima enim potest poni inesse dupliciter. uno modo posito, quod aliquis homo sit qui non sit grammaticus. alio uero modo, quia potest generari, qui non ẽ grammaticus. hæc uero propositio, contingit aliquod grammaticum non esse hominem, non potest poni inesse, quod aliquod sit grammaticum, & illud non sit homo, nam hæc est impossibilis. Sed ponendo, quod aliquod grammaticum non sit. dicuntur autem conuerti in tertio significato contingẽter prædictæ duæ secundæ propositiones particulares negatiuæ, non tamen eodem modo possunt poni in esse, quia contingentia ad utrumlibet non erat in utraque. secundum habitudinem subiecti ad prædicatum. Sed solum

in altera. nam in hac contingit aliquod grammaticum nõ esse hominem, est contingentia ad utrumlibet secundum habitudinem ad subiectum, non prædicati ad ipsum subiectum. Aduertendũ est præterea, quod hæ propositiões sunt simul ueræ, contingit omnem hoiem esse grammaticum, & contingit aliquem hominẽ nõ esse grammaticum neq; inter se sunt contradictoriæ, quia prima æquiualet huic, contingit nullũ hominem esse grãmaticum, quæ prædictæ particulari non repugnat. Ipsa uero particularis negatiua æquiualet pticulari affirmatiuæ, quæ etiã nõ repugnat uniuersali affirmatiuæ. non tamẽ prædictæ propositiones possunt simul poni in actu, quia fierent propotiões de iesse, quæ sunt cõtradictoriæ. Sed etiã prædicta occurrit una dubitatio, qa si uerum est dicere, ꝙ contingit omnẽ hominem esse grãmaticum, & similiter oẽ grãmaticum esse homiem, quæritur an sit contingẽs, ut in pluribus grãmaticum esse hominem & ecõtrario, uel in paucioribus, uel æqualiter dicẽdum, quod si loquamur de grãmatico aptitudinaliter, cũ aptitudine, patet ꝙ semper homo inest grãmatico, & grãmaticus inest homini, etiã semper, & hõ semper est, & grammaticus semper est. Si uero loquamur actualiter dico, ꝙ ut in pluribus hõ põt eẽ grãmaticus, idest maior pars hois non est grãmatica, quæ potest esse grãmatica, siue accipiatur hõ solum ad ea, quæ actu sunt supposita sub homine, uel etiã ad ea, quæ contingunt esse supposita sub hoĩe, hæc uero contingit grãmaticum esse homiem, est etiam uera, ut in pluribus, non quidem ꝙ maior pars eorum qui grãmatici sũt non sint homines, hoc enim falsum est, et impossibile. sed qa maior pars eorum quos contingit esse, contingit esse grammaticos, & esse homines. potest etiam dici contingere hominem eẽ grammaticum in paucioribus, quia pauciores homines cõtingit esse grãmaticos, hoc est in ordine ad' propositionem de inesse secundum ꝙ potentia est incõiuncta actui, contingit autẽ grammaticum esse hominem, non solum, ut i pluribus, sed semper quum grammaticus est, quia secundum talem rationem di

citur semper in esse, unde propositio quæ est de contingere, ut in paucioribus conuertitur in propositionem de inesse, ut sem per quæ dicitur conringens propter contingentiam termino- rum. Aristoteles autem diuidit contingens ut in pluribus ut in paucioribus, & æqualiter non nisi in ordine inhærentiæ prædi- cati ad partes subiecti, non autem in ordine ipsius contingen- tiæ ad subiectum. Et breuiter intellexit Aristoteles de materia contingenti, non autem de materia de inesse qualis est hæc grã- maticum est homo, sicut patet ex quæstionibus antepositis. Si igitur contingens ponatur in propositionibus determinans ha bitudinem prædicati ad subiectum, dico qđ distictio posita ab Aristotele locum habet, non autem ubi li contingẽs ponat cõ- tingentiam terminorum. Et per hæc pateat respõsio ad primũ argumentum. Et simili modo respondendum est omnibus cõ similibus argumentis cõtingẽter deus creat & creãs est cõtingẽ ter deus. uiator potest esse damnatus, damnatus potest esse uia- tor, conceduntur enim omnes prædictæ cõuersiones in eo sen sũ quem explicauimus, quãuis enim creans necessario sit deus in hora qua creat tamen contingit creans esse, & consequenter contingit creans esse deum, non dico, quod id quod cõtingit esse creans contingenter sit deus, nam hoc est impossibile, quia omne id de quo uerum est dicere contingit esse creans necessa rio est deus. Sed quia potest esse. quod nullum creans sit deus, quia potest nullum creans esse, ideo dicimus creans continge- re esse deum. Ocham uero & alii per sensum compositum & diuisum omnes difficultates dissoluunt, & dicit ipse ocham, qđ in sensu composito omnes conuertuntur. sicut suæ de inesse, & quod hoc tenet per unam regulam si unum conuertibilium est contingens, & reliquum est contingens, unde inquit ipse ho minem esse album est contingens & album esse hominem est contingens. & similiter deum creare est contingens & creans

esse deum est contingens.& eodem modo ipsæ ponit in negatiuis. Et puto uelit dicere ocham quod propositiones quæ nõ sunt in terminis necessariis si conuertens est contingens & conuersa est contingens propterea, quod tener ipse quod si unum conuertibilium est contingens & reliquum sit contingens. & quantum ad hoc non uidetur distinguere ocham inter propositiones de contingenti a propositionibus de inesse, unde accipit ipse contingere pro contingenter inesse, & ut sic manifestum est propositiones omnes conuerti, propterea quod si altera ipsarum esset necessaria oporteret de necessitate, quod conuerteretur in aliam de necessario sicut iam probatum est, & addit hoc, quod hæc regula tenet in his de contingenti, quarum propositiones' de inesse conuertuntur simpliciter idest in quibus non mutatur quantitas, quia non sequitur omnem substantiam existentem in actu esse deum est contingens. ergo deum esse substantiam existentem in actu est contingens, antecedens enim est uerum, quia potest esse uerum. consequens autem est impossibile, quia deus est necessario substantia existens in actu, nnde diceret ocham, quod hæc propositio deus creat est contingens, quia potest esse uera uel falsa, & similiter hæc creans est deus, propter eandem rationem est contingens, est enim uera si aliquod creans sit, falsa uero si nihil sit creans, & quantum ad hoc puto ipsum recte dicere. Sed quia ipse non putauit in intellectu compositionis propositionem uniuersalem connerti, hanc scilicet contingit omnem substantiam existẽtem in actu esse deum, dicendum quod talis propositio non dicitur esse contingens ratione suarum omnium singularium, neque ratione alicuius singularis. sed solum est uera ratione denominationis uniuersalis, quia substantiæ in actu non contingit esse deum inquantum substantia uel inquantum actu existens. sed inquantum omnis, & ideo quum tale signum hic det modum contingentiæ uerum efficitur pars quodammodo propositionis con

tingentis, nihil enim quod tali ſigno includitur reddit propoſi tionem cótingentem, primo reſpectu cuiuſcunque ſubſtracti. propoſitio eſt falſa, unde talis propoſitio in uirtute eſt defi nita uel particularis, propterea quod li omne non ſtat pro ſup poſitis diuiſiue, quod requiritur ad hoc, ut propoſitio ſit uni uerſalis, ſicut probauimus in quæſtione noſtra de parte ſubiecti poſita in obliquo. Et ideo talis propoſitio ſic eſt conuertenda contingit omnem ſubſtantiam exiſtentem in actu eſſe deum. ergo contingit deum eſſe omnem ſubſtantiam exiſtentem in actu. In ſenſu uero diuiſo uult ocham talis propoſitionem ab ſolutæ non conuerti, contingit deum creare, ergo contingit cre ans eſſe deum, antecedens enim eſt uerum, quia hoc prædica tum creans ineſt contingenter deo, hoc autem prædicatum de us non ineſt contingenter huic termino creans, nec etiam illi quod contingit eſſe creans. quia id quod ſignificat neceſſario eſt deus ĩ hora ſupple qua creans eſt, & ſimiliter quod denomi natur per creans contingenter, neceſſario eſt deus hic eſt intel lectus ocham de ſenſu compoſito & diuiſo, ut ſenſus compoſi tus accipiatur quandocunque de propoſitione de ineſſe mo dus prædicatur. Senſus uero diuiſus quando prædicatum præ dicatur de ſubiecto cum tali modo, Et propterea uult ocham hanc propoſitionem contigit deum creare, conuerti quidem in unam de contingenti in ſenſu diuiſo, non tamen modo contingentiæ eodem modo determinante aliquod extremo rum, ſicut in iſta quæ ſumpta eſt. id enim quod eſt deus con tingit creare id, aut quod eſt creans non contingit eſſe deum. ſed ſolum id quod contingit eſſe creans eſt deus. Tu autem di cas qđ de hoc termino creans prædicatur contingẽter deus, qa contingẽter creãſ eſt, & quod omnis propoſitio quæ ẽ cótingẽſ. eſt de prædicato cótingẽter inhærente ſubiecto, uel inquantum ſubiectum contingenter eſt, uel ĩquãtũ ipſi exiſtẽti prædicatum

contingenter ineſt. Et propterea hæc propoſitio creans eſt contingenter deus pro eo, quod ſignificatur per creans, propoſitio eſt contingens, & ad modum loquendi ipſius ocham etiam in ſenſu diuiſo, & ſic non eſt opus dicere, quod propoſitio de contingenti, aliquando conuertatur in propoſitionem de ineſſe, aliquando in propoſitionem de contingenti. Semper enim conuertitur in propoſitionem de contingenti, non tamen prorſus eo modo, quo una eſt de contingenti. tertio modo eadem ratione alia ſit de contingenti, etiam tertio modo utrunque tamen eſt de contingenti, tertio modo.

Quod uero dixit ocham quod accipiendo contingens in ſenſu compoſito. Negatiuæ etiam ſimiliter conuertuntur, quia propoſitiões de ineſſe negatiuæ uniuerſales, quæ inuicem conuertuntur, tales ſunt, ꝙ ſi una eſt contingẽs, & reliqua eſt cõtingens, dico ꝙ uerum eſt, ꝙ propoſitio de ineſſe contingens cõuertitur in unã. quæ eſt contingens, & utrunq; eſt de ineſſe. Sed tale ſignificatum non eſt ſignificatum contingentis. licet enim uerum ſit. ꝙ de omni propoſitione contingenti. tertio modo iſte terminus contingens prædicetur de tota propoſitione, tamen non de quacunq; propoſitione prædicatur hic terminus contingens eſt de contingenti tertio modo & licet negatiẽ de contingẽti tertio modo ſint propoſitiones contingẽtes nõ tamen conuertuntur ſicut ſtatim patebit. Quod autẽ dixit ochã quod creans neceſſario eſt deus, ſiue creans accipiatur pro eo, qui creat, ſiue pro eo qui contingenter eſt creans, dicendum ſicut ſuperius iam dictum eſt ꝙ hæc eſt neceſſaria ſecundum qd & etiam de contingenti. unde creans neceſſario eſt deus in hora, qua eſt creans, & eſt contingenter deus, quia non ſemper eſt deus, ex quo non ſemper eſt creans. Abſolute autem eſt propoſitio de ineſſe creans eſt deus. Errauit etiam errore manifeſto, quia in propoſitionibus omnibus ferẽ uidetur, accipere ſubiectum propoſitionis pro eo, quod denominatur, &

non cognouit ꝙ termini in propositionibus ponunt signifi-
catum formale, & etiam errauit, quia distincta capita fecit in suo
libro de propositione de possibili, & de propositione contin
genti, & locutus est de possibili in communi quod sequitur ad
necessarium, & non necessarium, tanquam ut sic ipsum habeat
distinctum conuersionis modum à necessario, & ab inesse, & à
contingenti. & non cogitauit de uerbis Aristotelis, dicantur
igitur eadem contra ipsum, quæ dicta sunt contra Albertum, ĩ
hoc enim imitatus est ipsum. Ad secundum uero argumẽtum
quod etiam ab Alberto fit, est respondendum, quod si contin
git aliquod. b. esse. a. contingit etiam aliquod. a. esse. b. Si enim
necesse sit omne. a. esse. b. necesse est aliquod. b. esse. a. Hæc au-
tem duo repugnant, necesse est aliquod. b. esse. a. & contingit
aliquod. b. esse. a. non quia particularis particulari repugnet. in-
quit Albertus, sed quia necessitas particularis repugnat contin-
gentiæ, & in hac materia tantum ualet dicere necesse est omne
b. esse. a. quantum necesse est aliquod. a. esse. b. & quicquid stat
cum una stat cum altera, & quicquid repugnat uni repugnat al-
teri contra hanc responsionem Alberti, forte instabitur, quia in
terminis manifeste apparet quod aliqua propositio est de ne-
cessario particularis uera, quæ non est de necessario uniuersalis
uera. necesse est enim aliquod animal esse hominem, & tamen
non necesse est omne animal esse hominem, & hæc propositio
contingit aliquod animal esse hominem. uidetur stare cum par
ticulari, & tamen repugnat ipsi uniuersali. dicamus autem nos
uerum esse quod aliqua propositio est uera de necessario parti
culariter, quæ non est uera uniuersaliter. Impossibile autem esse
quod aliqua propositio sit contingens solum particulariter cu
ius conuersa sit necessaria uniuersaliter exempli gratia impossi-
bile est, quod aliquod. A. sit contingenter. b. & tamen omne. b
necessario sit. a. nam ex quo. a. est contingenter, b. contingit. a.
non esse. b. & sic. b. non erit etiam. a. necessario, quia corrumpi-

tur oẽid quod contingit esse.b.& consequẽter.b. ipsum est cõ-
tingenter, saltem illud.a.quod corrumpitur, & quod contin-
gebat esse.b. Sed difficultas est de exemplo adducto contra
Albertum quomodo uerum sit quod contingat aliquod ani-
mal esse hominem. Et tamen non cõuertitur, ut aliqs homo cõ
tingenter sit animal, omnis enim homo est necessario animal,
negabitur forte hæc contingenter, aliquod animal est homo,
quia necessario aliquod animal est homo. Sicut superius pro-
bauimus. Sed contra hæc est falsa, necesse est omne animal esse
hominem. Sua igitur contradictoria est uera, cõtingit aliquod
animal non esse hominem. Et similiter hæc est falsa, necesse est
nullum animal esse hominem ergo sua contradictoria est uera,
contingit aliqđ aĩal esse hoĩem. Istæ igitur sunt duæ sub contra-
riæ simul ueræ contingit aliquod animal esse hominem, & con
tingit aliquod animal non esse hominem. Et tamen non con-
uertitur contingenter aliquis homo est animal. Ad hoc autem
dicendum est quod hæc propositio contingit aliquod animal
esse hominem eo modo quo est contingens ad utrumlibet eo
modo conuertitur, est autem contingens, ad utrumlibet, non
quia subiectum possit esse sub prædicato, & possit nõ esse, ipso
non corrupto, non enim est aliquod unum animal quod se ha
beat per indifferentiam ad esse hominem, & nõ esse hominem
ipso remanente aĩali, Sed solum contingit aliquod animal es-
se hominem, quia contingit aliquid fieri animal quod potest fie
ri homo, ipsi autem iam facto, aut necessario inest homo aut ne
cessario non inest homo. Eodem modo ad hunc intellectum,
contingit aliquem hominem esse animal, nõ quod homo, qui
est contingenter sit animal, Sed quod contingenter est homo
etiam est cõtingenter animal. Et propterea dico, quod semper
contingens ad utrumlibet conuertitur in contingens ad utrũ-
libet, aliquando contingentia determinante prædicatum in or

dine ad subiectum, ut in actu positum aliquando contingētia determinātē habitudinem prædicati ad subiectum. per habitudinem contingentiæ ad subiectum. Ad necessarium autem nō opponitur contingens ad utrumlibet solum, quia tūc duo cō tradictoria essēt simul falsa. hæc enim necesse est deum nō esse, est falsa, hæc autem uera non necesse est deum non esse, quæ si æquiualeat huic contingit deum esse, & loquamur de contingenti ad utrumlibet, siue primo modo, siue secūdo modo etiam falsa erit, & idem de hac dicatur, contingit deum non esse. Et similiter hoc idem est uidere in terminis generalibus, necesse est nullum cœlum moueri falsa est, & hæc rursus falsa, contingit aliquod cælum moueri loquendo semper de contingentia ad utrumlibet. Et similiter hæc est falsa, necesse est omne cælum quiescere, & hæc itidem falsa, contingit aliquod cælum nō quiescere, & si dicatur, quo pacto igitur Aristoteles in ostēsiōe uniuersalis negatiuæ de necessario usus est, pro contradictoria ipsius contingenti dicendū. quod usus est cōtingēti, ut posito in actu. Et præterea ubi conceditur propositionem particularem affirmatiuam de contingenti ad utrumlibet esse ueram, dico quod tunc cum uniuersali negatiua de necessario se habet, ut contradictoria, & semper inter se diuidunt ueritatem, & falsitatem, ubi autem non concedatur uera, sicut in instanciis prius factis. dico quod tunc contingens pro necessario est sibi oppositum. huic enim, quæ dicit necesse est omne cælum quiescere contradictoria opponitur contingens est aliquod cælum non quiescere, & hoc contingens significat necessarium, huic uero necesse est nullum cælum quiescere opponitur, contingit aliquod cælum quiescere, non in significato contingenter ad utrumlibet, quāuis si una sit uera reliqua sit falsa, Sed accipitur li contingens pro eo quod inest, uel pro eo ꝙ necessario inest, uel pro eo quod contingenter inest. Et breuiter concludo, quod ad necessarium opponitur contingēs in eo significato in

quo cũ necessario inuicẽ ueritatẽ uel falsitatẽ tales propositio-
nes inter se diuidunt, cõtingit aũt aliquando sub uno significa-
to cõtingentis, aliquando sub alio tales propositiones inter se
ueritatem uel falsitatem diuidere, qui tenent possibile habe-
re significatum distinctum ab eo quod significat necessarium
& ab eo quod ẽ secundum ineẽ, & ab eo quod est dẽ continge-
ti ad utrumlibet secũdum quod ipsi possibile dicũt.i.nõ impos
sibile tenẽt qđ tale possibile opponatur cõtradictorie ad neces
sarium determinationibus se habẽtibus secũdum contradictio
nis oppositionem, sicut in propositionibus de ineẽ Geraldus
etiam odon conatur monstrare aliquod esse significatum huius
termini possibile aliud ab his de quibus determiauimus & hoc
est quod illa tertia significata sint unum significatum respectu
possibilis quæ continẽtur sub hac cõmuni ratione quæ est non
esse impossibile, & hoc in triplici casu, primus quãdo proposi-
tio est euidens de possibili, quæ non est euidens in aliquo illo-
rum significatorum ut possibile est Gabrielẽ angelum se ipsũ
intelligere, hæc enim propositio non est euidens, accepto pos-
sibili pro necessario, nec est euidens, accepto possibili pro ines
se, nam dubium est an angelus possit aliquid intelligere, quod
non intelligat intelligendo seipsum. Neque tertio modo, quia
secundum aliquos angeli intellectio est eius essentia & sic non
se habet contingenter ad utrumlibet. Est tamen euidens ac-
sit natura possibile pro eo quod non est impossibile, quia cum
cepto li intellectualis potest intelligere & cum sit actualis po-
test intelligi secundus casus ex proteruia respondentis qui in
aliquo determinato significato non uult propositionem con-
cedere, pro communi autem significato sic, tertius uero ca-
sus est ad probandam consequentiam esse bonam, dicimus
quod si non recte infertur, possibile est oppositum contin-
gentis stare cum antecedente, ubi tale possibile non ẽ alicuius

determinati ſignificat, ſed ſolū dicit non impoſſibile. His non obſtātibus, forte poſſet aliquis terminus æquiuocus dicere ſua ſignificata diſiunctiue, & poſſibile eſſe aliquem intellectum habere euidentiam de aliqua propoſitione in qua ponitur terminus æquiuocus penes ſignificata, talis termini diſiunctiue accepta, non tamen habere euidentiam ſecundum aliquod determinatum ſignificatum eiuſdem termini. ſignificata autem huius termini contingens uel poſſibile non conueniunt in una aliqua ratione formali eiuſdem termini. Si enim dixero de neceſſario, quare ē contingens uel poſſibile reſpondendum erit, qa non poteſt non eſſe. Et ſimiliter, quod eſt poteſt eſſe, quia eſt, & eodem modo contingens eſſe, poteſt eſſe, quia contingens eſt. Et conſequenter aliquis diceret, quod hoc, quod eſt non eſſe impoſſibile non eſt, communis ratio in iſtis omnibus, ſicut uidentur plurimi imaginari, tum quia hoc non eſt magis notum, quam poſſibile, immo potius ecōtrario. Et ſi dicatur, quod Ariſtoteles in libro periermenias probat ad neceſſarium ſequi poſſibile per medium, quod eſt impoſſibile per deductionem ad impoſſibile. Ad hoc reſpondetur, quod in deductione quæ fit per impoſſibile non ē neceſſe, quod oppoſitū eius quod intenditur oſtenſiue concludi notius ſit, quam ipſum propoſitum intentum. neque præterea tale oppoſitum habet rationem medii ad concludendum aliquid de propoſito, ſed ad concludēdum ſolum oppoſitum alterius præmiſſæ, præterea etiam ad oſtendendum poſſibile ſequi ad neceſſarium non ſumitur non impoſſibile, quod eſt cōuertibile cum poſſibili, ſed ſumitur impoſſibile, quod eſt eius oppoſitum. non ſequitur autem, quod ſi impoſſibile eſſet magis notum quam poſſibile, quod etiam non impoſſibile ſit magis notum quam poſſibile, immo potius oppoſitum, quod autē in tali deductione impoſſibile non ſit magis notum quam poſſibile probatur. Sicut enim ſe habet non īpoſſibile ad poſſibile ſic ſe hēt non īpoſſibile ad īpoſſibile Si igitur impoſſibile eſt magis notum quam poſſibile, in dedu-

ctione quæ fit ad impossibile pari ratione concluso impossibi li in tali deductione si quis ipsum negauerit sequi accipietur. non impossibile ad deducendum ad impossibile probando. quod ex priori deductione ad impossibile directe & ostensiue concludebatur oppositum primi propositi, ergo non impossibile erit magis notum quam impossibile, quemadmodum igitur sumebatur non impossibile sũmi potest possibile pro opposito ipsius impossibilis, idem igitur erit magis notum & minus notum, respectu eiusdem, quod est impossibile. dicendum igitur quod deductio ad impossibile non procedit ex aliquo magis noto, cum accipit oppositum propositi, quod ostensiue concluditur. Et ubi etiam concedatur, quod non impossibile esset magis notum, quam possibile, quod tamen est falsum ex quo duplicem priuationem includit, adhuc nõ sequitur, quod sit una ratio ipsius possibilis communis illis tribus significatis: dicendo possibile est, quod non est impossibile, tum quia definitio de definito, primi debet affirmatiue, tum quia dicendo ẽ quod ẽ nõ impossibile oportebit accipere definitiõem huius, quod est nõ impossibile loco nominis, & patebit, quod erit petitio principii, de hoc tamen uidebitur forte aliqd primo priorum maxime in mistura de inesse, & de contingenti, existimo enim aliquam propositionem esse possibilem, q̃ non est necessaria, nec etiam de inesse, neque etiam contingens ad utrumlibet, sicut possibile est nullum album esse hominem, quæ propositio dicit possibilitatem ad non esse siue indifferẽtia, & sic respondebimus ad obiecta, quod possibile in tali significato habet rationem positiuam & non priuatiuam ut arguebatur, quare &c. Ad tertium respondetur, quod omne quale contingit esse album est falsa, sicut patet de corporibus simplicibus, hæc autem contingit aliquod quale esse album est uera, eo modo quo superius dictum est de animali in comparatione ad hominem, & secundum idem contingit aliquod album esse quale, quia album potest non esse, & consequenter contingit esse qua

se, non autem est contingenter quale, si album ponatur in esse, immo est necessario quale, quod oppositum actu, & significatiue acceptum, et necessario album, uel necessario non album, denominatiue uero pro subiecto nõ est necessario album. Sed contingenter album, ipsum uero album pro subiecto albedinis actu posito est necessario quale, quia autem cõtingit ipsum non esse contingit ipsum subiectum albedinis neque eẽ album neque eẽ quale. In eo igitur significato, in quo hæc est uera. contingit, aliquod quale esse album. hæc est uera, contingit aliquod esse quale. prima autem ẽ uera pro subiecto qualitatis, quod nõ existẽs album potest fieri album, secunda uero pro subiecto ẽt albedinis est uera. quod enim est subiectum albedinis contingenter est quale, non quod ipsum existens forte non necessario sit quale. Sed quia contingenter existit, contingenter est quale. pro significato ãt albi concretiue, uel nõ ẽ uerum dicere quod aliquid quale contingenter sit album, ita & aliquod quale actu positum non sit album, existens tamen quale accipiat albedinẽ subiecto remanente sub determinata illa qualitate, in qua erat anteq̃ albedinem acciperet, ita enim intelligo per quale denominatiue acceptum, uel si est uerum dicere, quod aliquod existens quale remanens sub illa qualitate potest fieri album, sicut dulce contingit esse album & consequenter contingit aliquod quale esse album, sub hoc eodẽ intellectu concedetur, quod aliquod remanens sub albedine contingit esse quale secundum determinatam illam qualitatẽ, secundum quam contingit quale esse album. Et non ẽ inconueniens concedere album sub actu albedinis contingere esse, quale & necessario esse quale. respectu enim unius qualitatis, utputa albedinis album, contingit esse quale. ut li contingere dicit inesse, respectu uero alterius qualitatis li contingere in ordine ad album est ad utrumlibet. Et non est inconueniens, quod album contingenter sit quale, ut li cõtigere dicit ieẽ, & ẽt necessario sit, quale. supra propositionem enim de inesse modus necessitatis addi potest, neque

ipsi repugnat. non autem potest album contingenter esse quale & necessario quale, ut li contingenter dicit in differentiam ad utrumlibet ad album respectu alicuius qualitatis determinatæ. Et hæc dicta sufficiant pro hac quæstione.

Quæstio quinta de conuersione propositiõis negatiuæ uniuersalis de contingenti.

d E uniuersali negatiua de contingenti multiplex est opinio, quidam enim dicunt eam in terminis conuerti uniuersaliter ad seipsam. aliqui uero ad uniuersalem negatiuam de possibili, aliqui uero ad unam propositionem de inesse, aliqui uero quod ad particularem de contingenti etiam ad utrumlibet, aliqui autem ad nullam prorsus conuerti ex uirtute conuersionis, alii nec ex uirtute conuersionis, nec ex uirtute consequentiæ, pro prima propositione, quæ fuit Theophrasti, uidetur esse aliqua, quæ pro ipso fidem faciunt, primum quod talis conuersio nõ minus uidetur regulari, per dici de nullo in propositione negatiua de contingenti, quam in propositione de iesse, probatur, quia subiectum supponit pro omnibus suppositis, & ẽ negatio, quæ remouet prædicatum etiam pro quolibet supposito sui in ordine ad subiectum, ergo quemadmodum una est uera, ita & reliqua. Et confirmatur, per modum arguendi ipsius Theophrasti. in omni uniuersali negatiua totum prædicatum separatur a toto subiecto, & separatum a separato ẽ separatum, ergo subiectũ erit separatum ab ipso prædicato modo, quo prædicatum separabatur ab ipso subiecto. Secundo arguitur principaliter sic, qa ubi propositio negatiua uniuersalis accipiatur sine modo contingentis, esto quod sit in materia contingenti uera ipsa conuertitur in negatiuam, ergo eodem utrobique addito consequentia erit bona, & confirmatur, quia in tali conuersione antecedẽs est contingens ad utrumlibet, ergo consequens est contingens ad utrumlibet, nam si eẽt necessarium sequeretur de necessitate quod ipsum conuerteretur in negatiuam necessariam. Et iam di

cebatur ꝙ erat cõtingẽs. igitur et ut clare intelligatur ponamus exemplum in termis. Sit hæc propositio contingẽs ad utrunlibet. licet nullum. b. est. a. conuertitur. n. in hãc nullum. a. est. b. & antecedẽs, ut supponitur, est cõtingens ad utrũlibet. si ergo cõsequẽs nõ sit cõtingens ad utrumlibet erit, uel impossibilis, uel necessaria. Et qualitercũque dicatur, ipsa cõuertetur in impossibilẽ uel necessariam. Et sic antecedẽs nõ poterit fuisse cõtingẽs, quia in ipsum cõuertitur. tertio arguitur sic. Contingit nullũ. a. eẽ. b. ergo cõtingit nullũ. b. esse. a. ꝙ si nõ, detur oppositum nõ cõtingit nullum. b. esse. a. ergo necessario aliquod. b. est. a. tunc sic necessario aliquod. b. est. a. ergo necessario aliquod. a. est. b. hæc aũt duo cõtradicũt, necessario aliquod. a. est. b. & cõtingit nullum. a. esse. b. quod patet ĩtelligẽti. ergo hæc & consimilia argumẽta adduci possunt propositione ipsius Theophrasti ĩ. cõtrariũ uero est, quia si uniuersalis negatiua cõuerteretur, & uniuersalis affirmatiua etiam cõuerteretur, quod ĩ nulla specie propositionum fit. cõsequẽtia patet, quia uniuersalis negatiua conuertitur ad uniuersalẽ affirmatiuã, & illa in quã cõuerteretur uniuersalis negatiua, cõuerteretur ad uniuersalem affirmatiuã. nam sequitur, cõtingit nullũ. b. esse. a. ergo cõtingit oẽ. b. esse. a. & prima conuertitur in hanc, contingit nullum. a. esse. b. quæ ad oppositas qualitates cõuerteretur in istam contingit omne. a. esse b. quæ esset cõuersio in terminis, respectu illius cõtingit omne b. esse. a. dicendum ad hãc quæstionem quãtum ad hãc positionem ꝙ uniuersalis negatiua de cõtingenti ad utrumlibet non cõuertitur in uniuersalem negatiuam de cõtingenti ad utrumlibet. Ratio est, quia in terminis manifestissime datur instãtia, nõ enim sequitur. contingit ad utrumlibet nullum hominem moueri. ergo contingit ad utrumlibet, nullum motum esse hominem immo necessario aliquod motum non est homo, nam si illud esset uerum. contingit ad utrumlibet nullum motum esse hominem cõtingeret quoq; omne motum esse homiem, & sic cælum cõtingeret esse hominem. quod est impossibile ex quo

necessarium est ipsum nó esse hominem. Si etiam accipiatur li motum pro eo quod ad utrunlibet contingit esse motum, adhuc propositio est falsa, quum multa sint, quæ contingat moueri, quæ de necessitate non sunt homo. Ad argumenta autem facta respondetur ad primum negando talem conuersionem tenere, & regulari per dici de nullo. licet enim dicẽdo contingit, nullum. b. esse. a. de quolibet supposito subiecti contingenter remoueatur prædicatum, tamen q̃a talis modus negationis ponit indifferentiam ad affirmationẽ ratione huius indifferentiæ prædicatum non remouetur secũdum quodlibet sui suppositum à quolibet supposito ipsius subiecti secundum talem modum indifferẽtiæ. Et ideo non est hic ea causa, quæ apparet in propositionibus de inesse negatiuis, nã ibi actu remouetur prædicatum à subiecto sine aliqua tali indifferentia, & cõsequẽter subiectum à prædicato remouere potuit, ad confirmationem uero dicitur, ꝙ non absolute prædicatum remouetur a subiecto in propositione negatiua, de contingenti ad utrũlibet propterea ꝙ ipsa æquiualet affirmatiue, & propterea, ꝙ est uera etiam particulari affirmatiua existente uera. esto enim ꝙ aliquis homo currat, adhuc uerum dicimus, Contingit nullum hominẽ currere. & ideo talis negatiua nó absolute significat disiunctionem uel separationẽ subiecti à prædicato. Ad scd̃m dicitur qđ ubi accipiatur propositio negatiua, quæ sit i materia cõtingẽti, aut ipsa est posita actu aut nó, si ipsa est posita actu, tunc ipsa est propositio de contingẽter inesse, & conuertitur in unam propositionem etiam de contingenter inesse. dico autem de contingenter inesse, quia subiecto inest prædicatum nó necessario, ut si nullus hó currat, dicamus nullus homo currit. Dico hanc conuerti, ergo nullum currens est homo, & sicut antecedens est non necessarium, ita consequẽs etiam est non necessarium. Si uero non posita sit inesse, talis propositio, quæ est de modo contigenti ad utrumlibet, & proferatur sine modo, conuertitur quidem, sed sicut consequens est falsũ, ita antecedens est fal

sum, nec sequitur, quod eodem utrobique addito conuerta-
tur, propterea qđ tale additum addit indifferentiam, quæ licet
subiecto non repugnet respectu prædicati, repugnat tamē præ-
dicato respectu subiecti. ad confirmationem uero quum dici-
tur, hæc consequentia est bona, nullus homo est currens. ergo
nullum currens est homo, conceditur. negatur autem, quod si
antecedens est contingens ad utrumlibet, ꝙ consequens simi
liter sit tale. nam ex falsis sequi potest uerum, & ex contingenti
necessarium uel possibile, quod est consequēs ad necessarium,
nō aūt prædictæ, cōsequētiæ cōsequēs sit necessariū. uel ipossibi
le. sed dicitur esse possibile, quod à quibusdam dicitur contin-
gens altū, unde ponēda sunt plurima significata huius termini,
contingēs primum pro necessario, sicut contingit nullū homi
nem esse equum, quæ de cōtingēti ad utrūlibet ē falsa, qualiter-
cūq; i illis terminis formetur affirmato modo. alio modo ꝙ cō
tingēter inesse quomodo dicimus cōtingēter nullus homo co
medit. Et hoc significatur ab Aristotele, quū dixit, & nō neces
sarium, alio modo possibilitatem essendi, siue existat, siue non
existat. Siue indifferētia ad oppositum quomodo usus est Ari-
stoteles in mistura propositionum de contingenti cum pro-
positionibus de inesse, ubi ponit quod maiori existente de in
esse negatiua uniuersali miori uero uniuersali affirmatiua de cō-
tingenti ad utrumlibet sequitur conuersio de contingenti pro
possibili, quod etiam sequitur ad contingens ad utrumlibet, &
ad necessarium, & ad id quod contingenter inest. Ad propo-
situm igitur hæc consequentia est bona, nullus homo est albus
ergo nullum album est homo, & antecedens est contingens ad
utrumlibet consequens uero est contingens possibile. Ad ter-
tium autem respondetur, quod hæc consequentia non ualet,
cōtingit nullum. a. esse. b. ergo contingit nullum. b. eē. a. & dici-
tur ꝙ hoc cōtradictorium nō contingit nullū. b. eē. a. ē uerꝫ nō
quia necesse sit aliquod. b. esse. a. sed quia necesse est aliquod. b.
non esse. a. nam ex quo hæc propositio contingit nullum. b. eē

a.æquiualet huic contingit omne.b.esse.a. Ideo eius contradi/
ctorium æquiualebit rationibus cõtradictoriis .s. necesse est ali/
quod.b.esse.a.& necesse est aliquod.b.non eẽ.a.nõ quidẽ ꝙ ea
copulatiue significet,sed disiũctiue.uera est igitur hæc propo
sitio,nõ contingit nullũ.b.esse.a.quia hæc disiunctiua est uera
necesse est aliquod.b.esse.a.uel aliquod.b. non esse. a. nempe,
qa hæc cõtingit nullum.b.esse secũ copulatiue significat,cõtin
git oẽ.b.esse.a.quia semp in materia de cõtingenti ad utrũlibet
duæ de opposita qualitate copulatiuæ sumptæ.dicũtur esse si/
mul ueræ,ut si uerum est cõtingit nullum.b.esse.a.uera quoque
hæc copulatiua contingit nullum.b.esse.a.& omne.b.eẽ.a. cui
contradictorie opponitur una disiunctiua de partibus oppo/
sitis necessario aliquod.b.est.a.uel necessario aliquod.b . nõ est
a. Et propterea cõtradictoria huius cõtingit nullum. b. esse.a.q̃
est hæc,nõ contingit &c.significat disiunctiue duas particula/
res de necessario,quarum quælibet antecedit ad ipsam . & ipsa
ad nullam illarũ.sicut est de parte disiunctiuæ ad totam disiun/
ctiuam. Et propterea bene seqtur necessario aliquod. b.est.a. er
go non cõtingit nullum.b.esse.a.& nõ econtrario, nõ cõtingit
nullum.b.esse.a.ergo necessario aliquod.b.est.a.sed tota disiũ/
ctiua necessario aliquod.b.est.a.uel aliquod non est.a. Et eodẽ
modo prorsus dicatur,de hac cõtingit aliquod.b.esse.a.quod
copulatiue significat,& eius contradictoria disiunctiue. hæc
enim non contingit aliquod.b.esse.a.significat necessatio nul/
lum.b.est.a.uel necessario omne.b.est.a.& quælibet harum an/
tecedit ad ipsam,& ipsa ad nullam harum. Et per hæc patet, re/
spõsio ad omnia obiecta pro uia theophrasti. Pro secunda ue/
ro positione,quam refert Rodulphus brito, uidetur esse hoc,
quia in aliqua materia sequitur necessarium eiusdem qualitatis,
in aliqua uero materia contingens ad utrumlibet unum.autem
significatum possibilis hæc duo comprægẽdit,& enim tam ne/
cessarium,quam contingens,ad utrumlibet dicunt habitudinẽ
ad esse,uel ad non esse,secundum quod sinit de dicto affirma/

to uel negato non icludédo idifferentiá ad non esse, nec excludendo, & patet hoc scdm ipsos, qa i nullis termis dari potest istátia. Et forte hæc positio est Alberti, qũuis i conuersione uniuersalis negatiuæ taliter conuerti posse non asserat, dicit tamen de affirmatiuis q̃ aliq̃ eaꝝ conuertuntur a contigenti ad utrũlibet ad contigens. q̃ seq̃tur ad necessariũ. Sed contra hác positionem istatur, qa tũc non esset conuersio i termis, hoc est aliquis terminus non remaneret i conuertente & conuersa, qũuis scdm ipsum non fiat conuersio sed solũ penes subm uel prædicatum ipsius dicti. Præterea iudicio meo hi decipiuntur, ná licet ad contingens seq̃tur possibile qd conuertitur, non tamen propterea seq̃tur q̃ illud qd sequitur ad possibile p ui conuersionis seq̃tur ad contigens, p ui etiá conuersionis, sequetur át solũ ui consequentiæ, ut contigit nullum.a.esse.b.ergo.possibile est, nullum.a.esse b.ergo possibile est nullum.b.esse.a.ergo a primo ad ultimum, contigit nullum.a.esse.b.ergo possibile est nullum.b.esse.a. Nõne uides q̃ primaꝝ secundaꝝ consequentiaꝝ altera tenet p uirtutem solá consequentiæ, secunda uero p naturá etiá conuersionis. Et pp consimile peccatum pticularem negatiuá conuerti nõ dicimus, quamuis seq̃tur nullum.a.est.b.ergo aliqd.a.non est.b. Et ad primá rursus facientes conuersionem dicemus, ergo nullum.b.est.a.ex q̃ p uirtutem consequentiæ iferimus, ergo aliqd. b.non est.a. sicut át tertium seq̃tur ad primum, ita quartum seq̃tur ad secundum. sed tertium seq̃tur ad primum p uiá conuersionis, ergo & quartum ad scdm, qd tamen est falsum. Esto prætẽrea, q̃ i nullis termis istátia dari possit hoc non arguit tenere argumentum uirtute conuersionis, sed solum ratione consequentiæ. Et hæc dcá sint ad secũdá positionẽ, quátum uero ad tertiá positionem q̃ fuit ochá. sciendum q̃ contigens ad utrumlibet scdm ipsum aliquádo accipitur i sensu composito, & aliquádo in sensu diuiso. In sensu composito nihil aliud dicit, q̃ contingenter iesse. & idem prorsus iudicium habendum est, qd habetur ex propositionibus de iesse, quátum ad eas q̃ conuertuntur

ſimpliciter quātum āt ad eas q̄ conuertuntur ꝑ accidēs, non alio modo ī ſenſu diuiſo quō ueræ contigentes ad utrumlibet ſtant. reſpiciunt.n.ut ſic tps futuꝝ, & hoc modo dicit ochā propoſitiones de contigenti conuerti ī propoſitōes de ieſſe & nō ī unā totaliter de contingenti, ut ſi dicamus contigit deum creare, ergo quod contingit eſſe creās eſt deus, & quaſi eodem modo dicere uidetur Marſilius ī affirmatiuis. In negatiuis uero ochā nihil exemplificat in capitulo illo, quātum ad acceptionem taliū propoſitionum in ſenſu diuiſo, tamen uidetur generaliter ītellexiſſe & quātum ꝗdem ad id, q̄d dicit de conuerſione propoſitionum de contingenti in ſenſu compoſito uerum dicit, præter in hoc ꝙ negat uniuerſalem affirmatiuam taliter acceptā nō poſſe ꝑticulariter conuerti, hoc enim alibi reprobauimus, quia ea quam ipſe exiſtimat accepiſſe uniuerſalem, non eſt uniuerſalis, & ideo non dat inſtātiam, quæ aliquid ad oppoſitum faciat. Quod uero dicit de contingenti ad utrumlibet in ſenſu diuiſo nihil etiā poteſt ualere ad propoſitum, nam uolo, ꝙ ſemper li contingit determinet compoſitionem. ſicut quum dico, contingit deum creare, non enim intelligo ꝙ id, quod contingit eē deus creat, ut in conuerſione talis conditio ponatur ex parte creantis. Sed ꝙ deus poteſt creare uel non creare. Sed quia forte ipſe diceret quod eſto quod contingens determinet cōpoſitionem, non tamen poteſt conuerti niſi prædicto modo. Ideo eſt inſtantia contra hunc modum. uerum eſt enim dicere contingit nullum hominem moueri loquendo de contingenti ad utrumlibet non in ſenſu compoſito. eo ꝙ ponamus actu nullum hominem currere contingenter, ſed quod aliquis homo currat, aliquis non currat, & tunc patet ꝙ non poteſt conuerti in unam de ineſſe, quia non ſequitur, contingit nullum hominem moueri, ergo nihil quod contingit moueri eſt homo, nam ſua contradictoria eſt uera, aliquid ꝙ contingit moueri eſt homo, ſicut harum conſtat. Contra talem modum reſpōdendi, plurima etiam dicta ſunt in quæſtione facta de conuer-

sione uniuersalis negatiuæ de necessario. & ideo ad præsens suf
ficiat. pro quarta uero positione quæ est antiquorũ Alexandri
& Ioannis grammatici, & ut existimo omnium peripatetico-
rum est, quia cum ueritate uniuersalis negatiuæ de contingenti
stat ueritas uniuersalis affirmatiuæ, quæ conuertitur secundum
Aristotelem in particularem affirmatiuam, & pticularis affirma-
tiua in particularem negatiuam, ubi semp et saluatur uirtus con-
uersionis, hanc positionem puto esse ueram, cuius ueritas clari-
us patebit cæteris reprobatis. & ideo ponatur quinta positio, q̃
est Rodulfi britonis qui dicit, ꝙ uerum est, ꝙ sequitur, contin-
git nullum. b. esse. a. ergo contingit aliquod. a. non esse. b. sed
non per uim conuersionis, sed per uim consequentiæ à primo
ad ultimum, sed iste homo decipitur, quia propositio uniuer-
salis negatiua potest dici in mente conuerti in particularem ne-
gatiuam, sicut propositio uniuersalis affirmatiua in particula-
rem affirmatiuam, sicut enim dicimus, contigit omne. a. esse. b.
ergo contingit, aliquod. b. esse. a. sic per uim conuersionis dice
re possumus, contingit nullum. a. esse. b. ergo contingit aliquod
b. non esse. a. & talis processus per media non impedit propo-
sitionem conuerti, nam ad hanc contingit, omne. a. esse. b. sequi
tur hæc, contingit aliquod. a. esse. b. & hæc conuertitur in hanc
contingit aliquod. b. esse. a. ad quam etiam hæc dicitur conuer-
ti. contingit omne. a. esse. b. eodem modo de uniuersali negati-
ua, contingit nullum. a. esse. b. ergo contingit aliquod. a. non es-
se. b. & hæc conuertitur. Contingit aliquod. b. non. esse. a. Cur
igitur uniuersalis negatiua ad hanc non dicetur conuerti, uni-
uersalis uero affirmatiua ad particularẽ affirmatiuam sic. quum
eadem prorsus sit ratio de utraque. omissa igitur hac positio-
ne uenio ad sextam positionem quæ est Geraldi, pro qua fieri
possunt argumenta plura, primum quidem, quia contingit ad
utrumlibet nullum hominem esse grammaticum, & tamen in
uniuersalem negatiuam non conuertitur, quia necesse est om-
ne grammaticum esse hominẽ. & ideo non potest dici cõuerti

in hanc possibile est nullũ grãmaticum esse hominẽ, essent eni & contraria simul uera. ad hãc.n. necesse est omne grammaticũ esse hominẽ sequitur, possibile est omne grãmaticũ eẽ hominẽ, & sic ĩpossibile est ꝙ conuertatur in illã possibile est nullum grã maticum esse hoĩem. nam tunc sequeretur ꝙ possibile, quod sequitur ad necessariũ, esset contingens ad utrũlibet, quod est falsum, nõ potest etiã conuerti in hãc, contingit aliquod grãmaticum nõ esse hominẽ, quia duo contradictoria essent simul uera, ut patet, secũdo arguitur sic, hæc propositio cõtigit ad utrũ libet nullũ quale esse album, nõ põt conuerti in hãc possibile ẽ nullũ albũ esse q̃le antecedẽs eni est uerũ consequẽs uero falsũ. Et pro hac positione sunt oĩa argumẽta, quæ sunt de contingẽti nato, & etiã à supiori ad suũ inferius tã in terminis substãtialibus quã in terminis accidẽtalibus. sed istis nõ obstantibus dicendũ est uniuersalẽ negatiuã conuerti ĩ pticularẽ negatiuã, sicut dictũ est secundũ quartã positionẽ, neq; ĩstantiæ adductæ cogunt dicere oppositũ. ad primã.n. conceditur contĩgere ad utrũlibet, nullũ hoĩem esse grãmaticũ, & contĩgere ad utrũlibet nullũ grã maticum esse hoĩem, non q̃dem ꝙ sicut hõi posito in actu existentiæ hoc q̃d est esse actu grãmaticum sibi contingat, ita grammatico posito in actu existentiæ contingat ad utrumlibet esse hominem, sed quia ad utrũlibet contingit grãmaticum esse, & ꝑ contingentiã eius ad esse est contingẽtia eius ad eẽ hoĩem, nõ enim propositio est ex terminis necessariis dicendo grãmaticũ est hõ, ut concedamus ipsam esse necessariã absolute, sed est ex altero termino contingenter existẽte. Et non necesse est dicere ꝙ eo modo contingẽtiæ ad utrũlibet sit una, sicut ẽ alia quẽadmodum nec in propositionibus de contingẽti pro non necessario, sicut dicendo contingẽter nullus homo est albus, ergo cõ tingenter nullum album est homo, hoc est, sicut antecedẽs nõ est necessarium. ita nec consequens. tamen antecedens in con uersa pro quolibet supposito subiecti contingenter se habet ad prædicatum, in conuertente uero non, immo necessario aliquod album non est homo, utputa cygnus uel aliud, aliquid

tale. Sicut etiam in propositionibus de possibili cõmuni ꝙ nõ magis dicit esse actu quã posse esse, neq; magis esse contingens, quã esse necessariũ. possibile est enim nullum hominem esse album ergo possibile est nullum albũ esse hominem. nam in prima li possibile stat pro non necessario respectu cuiuscunq; suppositi subiecti, in secũda uero pro non necessario respectu totius propositionis uniuersalis, sed nõ pro quolibet supposito eius. nam respectu alicuius est particularis negatiua necessaria. Et propterea Aristoteles propositionẽ de inesse, & propositiones de necessario, & propositiões de contingẽti, secundũ ꝙ ab illis de necessario, uel de inesse distinguitur, diuidit in uniuersalem & particularẽ, & indefinitã. Intelligẽdo per uniuersales eas, quæ habent prædicatũ terminũ, tali mõ inhærentẽ suppositis ipsius subiecti, qũo inest ipsi subiecto, ut si dicimus, necessario nullus homo est lapis, accepto quocunq; supposito homĩs ab eo rẽouebitur prædicatũ de necessitate, sicut à toto ipso subiecto. Et eodem modo dicendum est de propositionibus de inesse, & de propositiõibus de contigenti ad utrũlibet. Illæ uero q̃ sunt de contingenter inesse, uel de possibili, non dicuntur habere modũ specialẽ propositionis. Sed solũ dicũtur esse nõ necessariæ, & hoc sufficit ad conuersionẽ eaꝝ. Sed in propositõibus de contigenti ad utrumlibet sufficit ꝙ ipsum prædicatum remoueatur a quolibet supposito subiecti scd̃m contigentiam eoꝝ ad esse si propositio fuerit negatiua & per hãc dicere cõtingentiã prædicati ad subiectũ, qa inhærentia prædicati ad subiectum remouetur per destructionẽ subiecti, ideo talis inhærentia dicitur esse contingẽs ĩ ordine ad ipsam, necessaria uero posito ipso subiecto, & hoc non est ĩconueniens. Sed quia multi tenent propositionẽ esse absolute necessariã, quæ habet prædicatum in essentia subiecti, ideo hoc loco fortiores rõnes, quas ĩ hac materia faciunt, adducã rationes in quam, quæ spectãt logico ne transcendamus de genere ad genus. Prima aũt ratio est hæc, quia hæc consequentia est bona grãmaticũ de necessitate

est grammaticum. ergo grãmaticũ de nessitate est hõ, qa ex op-
posito consequẽtis seqtur oppositũ antecedentis. Itẽ arguitur
sic oẽ aĩal rationale. mortale, de necessitate est hõ, oẽ grãmaticũ
est animal rõale mortale. ergo oẽ grammaticum de necessitate
est hõ. Item oĩs conditionalis uera & necessaria potest transmu
tari in categoricã necessariã, hæc autem est conditionalis neces-
saria, si grãmaticum est grãmaticum est homo, ergo potest trans-
mutari in unã necessariam, & non in aliam, quã in hanc gramma
ticum est homo. item sic possibile est aliquod grãmaticum non
esse hominem, & omne grãmaticum est homo. ergo aliquis ho
mo non est homo. Et similiter aliquod grãmaticum non ẽ ho-
mo ex quo potest poni inesse illa de possibili, & tunc arguitur
sic, aliquod grãmaticum nõ est hõ, oẽ grãmaticum est homo er
go aliquod grãmaticum non est grãmaticum per syllogismũ ex
contrapositis, ppea contra fundamentũ oppositæ opiniõis ar-
guitur sic, qa si propositio dicitur esse necessaria ex suppositio
ne, qa prædicatum non inest subo nisi supposito subiecto esse.
tunc seqtur de necessitate, ꝙ nulla propositio esset absolute ne
cessaria, qa nulla habet prædicatum inhærens subiecto, nisi sub
iectum existat. i contrarium est Auerrois, & Aristoteles, qui uo
lunt ꝙ propositio necessaria non solum attendatur per habitu
dinem necessariam inter subiectum & prædicatum, sed etiam
per terminos necessarios. Dicendum ꝙ propositio, quæ non
habet subiectum necessarium nõ est necessaria esto. ꝙ habitudi
nem ad prædicatum dicat necessariam, si existeret subiectum.
Et hoc quidem satis conclusum est in conuersione uniuersalis
negatiuæ de necessario. in præsentia uero etiã addimus ꝙ in oi
propositione in qua est habitudo necessaria prædicati ad subie
ctum, si subiectum habeat essentiam, sicut sunt ea, quæ sunt de
prædicamento substantiæ, tunc quidem forte posset concedi.
quod propositio esset in terminis necessariis, propterea ꝙ tam
subiecto, quã prædicato correspondent, essentia & idea in mẽ-
te diuina, uel si prædicatum etiam esset propria passio, & non

subſtātia etiam propoſitio diceretur eſſe neceſſaria, & in termi-
nis neceſſariis exemplum primi, homo eſt animal. exemplum
ſecundi, homo eſt riſibilis. Et forte etiam ita eſt in terminis acci
dentalibus in abſtracto, ut albedo eſt color, binarius eſt nume-
rus, & cætera talia, & contra talem modum intelligendi. non ua
let ratio, quā adduximus in eo loco de cōuerſione, quamuis de
modo qui nūc dictus eſt, poſſit eſſe dubitatio, de qua alias ma-
gis ad propoſitum dicetur. Dicamus autem nunc quod gram
matico, uel cuicunq; concreto accidentali non proprio alicu-
ius ſubſtantiæ, quamuis dentur prædicata eſſentialia, quādo exi-
ſtunt, quia tamen contigenter ſunt, & non ſignificant aliquam
eſſentiam, nec habent eſſe eſſentiæ, ideo propoſitio formata de
ipſis dicitur eſſe nō abſolute neceſſaria, prædicari āt poſſunt de
ſe ipſis, ſed propoſitio dicitur uera non ad eum intellectum in
quo quando exiſtit aliquid quod actu uere denomiāle ſit per
ipſa, ſicut hæc propoſitio eſt uera grammaticum eſt grammati-
cum quum aliquis actu habet grammaticam. Si uero nullā ha-
beat grammaticam, prædicta propoſitio eſt quidem uera, ſed
non in eo ſignificato in quo exiſtente grammatico, nam quum
uoci ſignificatiuæ, ſubiecta res non fuerit uox, deſinit eſſe ſi-
gnificatiua, maxime ſi talis uox non ſignificet rem, quæ habeat
eſſentiā, & ideam ſicut eſt de concretis accidētalibus. alio itaq;
mō ē uera prædicta propoſitio, grāmaticū eſt grāmaticū aliquo
exiſtente grāmatico, & alio nullo exiſtēte grāmatico. his ſic ſtāti-
bus reſpondendum eſt ad argumenta. ad primum dicendum,
quod aliquo exiſtente grammatico, conſequentia ualet, & ue-
re oppoſitum conſequētis repugnat antecedenti, ubi uero nul
lus ſit grāmaticus, cōſequentia non ualet, nec ex oppoſito con
ſequētis infertur oppoſitū antecedētis grāmaticū eſt grāmaticū
& tamen grāmaticū non eſt homo in eo caſu, ſed antecedēs eſt
uerum, ſicut priuatio eſt priuatio. cæcitas eſt cæcitas, nō ens eſt
nō ens, & cætera talia, Ad aliud uero dicitur, ꞉ difficultas eſt, an
maiori exiſtēte de neceſſario, & miori de ieē ſeq̄tur cōuerſio de
neceſſario, Sed hoc ſuppoſito dicitur pro nunc ꞉ conuerſio

ſeqtur de neceſſario ex ſuppõne & in tpe in quo minor eſt uera non ãt abſolute, unde talis conuerſio in tali miſtura habet duo, conceſſis præmiſſis ueritatem & neceſſitatẽ, ueritatẽ qdẽ habet a minori, neceſſitatẽ uero a maiori, ſiue accipiatur ĩ pria figura,, ſiue in ſecunda negatiua exiſtẽte neceſſaria. ubi uero aſſirmatiua ſit neceſſaria, negatiua uero de ieſſe non ſequitur conuerſio de neceſſario per uirtutem maioris, ſed minoris ſecũdum quã etiã habet ueritatẽ, ſicut dicẽdo, omne currẽs neceſſario mouetur, nullus homo mouetur, ergo nullus homo neceſſario eſt currẽs, ubi non ex ſuppõne maioris ſed minoris cõuerſio ſeqtur de neceſſitate, dico autẽ p neceſſitatẽ cõſequentiæ cũ mõ neceſſario, non ãt ex neceſſitate conſequẽtis, nã quis ĩ oĩ ſyllogiſmo cõuerſo ſeqtur neceſſario, non tamẽ ſeqtur neceſſario cũ mõ neceſſitatis ſed aliquãdo abſolute ĩ termĩs, ſicut quãdo tã maior q̃ minor ſunt de ieſſe, aliquãdo cũ modo contĩgentiæ ſicut cũ maior eſt de contingenti in pria figura & minor de ineſſe conuerſio ſeqtur neceſſario de contingenti, aliquando aũt ſequitur conuerſio neceſſario cũ modo neceſſitatis, ſicut quãdo in prima figura maior eſt de neceſſario & minor de ineſſe. & talis modus additus non ſignificat neceſſitatem conſequentis, ſed neceſſitatem conſequentiæ, unde non licet inferre, quod propoſitio illata ſine ordine ad illationem ſit neceſſaria abſolute, nã de hoc non eſt opus tractare in libro priorum, ſed ĩ libro poſteriorum exigit enim talis neceſſitas non ſolum neceſſitatem in altera præmiſſarum, ſed in utraq;, & etiam in ambabus uniuerſalitatem requirit ſicut patebit in libro poſteriorum, amplius tamen dicetur de quinto in prioribus ſi deus uoluerit, quamuis aliquid dixerimus ĩ noſtris epiphyllidis. Ad aliqđ dicitur, ꝙ cõditõalis neceſſaria trãſferri poteſt ĩ categoricã neceſſariã ex ſuppoſitiõe, nõ ãt ĩ ſimpliciter neceſſariã. Ad aliud dicitur aliqđ grãmaticũ non ẽ hõ ſi nullũ grãmaticũ ſit, unde propõ pticularis nõ uerificatur ĩ tali materia niſi rõne uniuerſalis, & ideo quũ dicitur poſſibile ẽ aliqđ grãmaticũ non eẽ hoiem, oẽ grãmaticum ẽ homo, dicitur

ꝙ hæc uera eſt modo aliquod ſit grãmaticũ uel unũ, uel plura, & reſpectu cuiuſcũque uerificatur propõ, ſi uero nullũ ſit grãmaticũ propõ eſt falſa. ponamus aũt aliquod grãmaticũ eẽ. poſſibile eſt aliquod grãmaticũ nõ eẽ hoĩem, cõceditur. oẽ grãmaticũ eſt homo, ẽt cõceditur. ergo poſſibile eſt aliquẽ hoĩem nõ eſſe hoĩem, cõceditur cõſequẽtia & cõſequẽs. unde licet ſemp hõ prædicetur de ſeipſo, tamẽ nõ in oĩ ſenſu de ſeipſo uerificatur, nã hæc poſſibile ẽ aliquẽ hoĩem nõ eſſe hoĩem, ponitur ĩ eſſe aliqs hõ nõ ẽ hõ, qa aliqs q ſecũ dũ nomẽ dicitur hõ nõ dicitur rõne hoĩs hõ. Et ſi dicatur ꝙ corruptio ſubſtãtialis ſimul cũ facit pdere definitiõem, facit ẽt pdere nomẽ dicẽdũ, ꝙ uerũ ẽ, qa nomẽ abſolute nõ dicitur de eo ꝙ non ẽ, ſicut de eo qđ eſt. ſed cũ aliqua additiõe, utputa hõ mortuus hõ corruptus, uel forte, ẽt nõ dicitur eſſe idẽ nomẽ, q̃uis uideatur eſſe eadẽ uox, propterea ꝙ nihil ſignificat, ſed ſeipſam tãtũ, unde nõ eſt nomẽ, ad aliud ſed eſt res aliqua, utputa uox, quum. n. dico aliquis hõ nõ eſt homo pro ſubiecto li homo nõ ſignificat aliquis habẽs naturã humanã quum prædicta propoſitio ponitur in actu ab hac poſſibile eſt aliquẽ hoĩem nõ eſſe hoĩem, ſed ſtat pro eo de quo dicebatur aliquãdo quod erat homo, & propterea quum propoſitio poſſibilis reducitur ad actũ nõ oportet, ꝙ ſubiectũ dicat exiſtẽtiam & ſupponat pro eo qui eſt, eſto quod propoſitio ſit de uerbo de præſenti, & maxime quãdo ẽ negatiua, uel uniuerſalis uel particularis. Et per hæc patet reſpõſio ad aliud. hæc eñi duo nõ poſſũt ſimul ſtare, quod aliquod grãmaticum nõ ſit homo & oẽ grammaticum eſt homo. Et ideo licet aliquo grãmatico exiſtẽte uerum dicamus, quod oẽ grammaticum ſit homo, & poſito quod aliquod grammaticũ poſſit eſſe homo, tamẽ nõ poteſt hoc poni ĩ eſſe, propterea quod uniuerſalis definit eẽ uera, & propterea dixit Alexãder, ꝙ ex una de ĩ eẽ cum una de cõtingẽti ubi illa de ĩ eſſe ſit temporaliter uera nihil ſeqtur, dicitur autem temporaliter uera ſecũdum alterum, propterea, ꝙ ſi illa de cõtingẽti ponatur ĩ eſſe deſinit eſſe uera. Ad ultimum uero

quádo dicitur, qđ oís propõ necessaria eét necessaria ex suppõ ne, propterea ꝙ nõ esset necessaria nisi subm esset. Respõdetur negãdo cõsequẽtiã propterea ꝙ aliquæ sũt in terminis necessariis & habẽt habitudinẽ necessariam adinuicẽ. In quibus aũt est sola habitudo, necessariæ dicũtur ex suppositione. & nõ absolute necessariæ, quod ẽt patet ex his quæ nũc dicẽtur, nã si hæc esset uera absolute de necessitate. oẽ grãmaticũ ẽ hõ, tũc in tertia figura sequeretur, ꝙ aliqs hõ de necessitate esset grammaticus. Sic oẽ grãmaticũ de necessitate est hõ, oẽ grammaticũ de necessitate ẽ grãmaticum, cõuersio aliqs hõ de necessitate est grãmaticus. Item arguitur sic, cõtingit ad utrumlibet, nullũ hoíem esse grãmaticũ omne grãmaticũ de necessitate est hõ, ergo cõtingit ad utrũlibet, nullũ grãmaticũ eẽ grãmaticũ. Itẽ sic oẽ grãmaticum de necessitate ẽ hõ, aliquẽ hoíem cõtingit esse grãmaticũ, ergo aliquem hoíem cõtingit eẽ hoíem. Itẽ illa propositio nõ ẽ necessaria, cuius prædicatũ potest relinqre subm, sed huius propõnis grãmaticũ ẽ homo prædicatũ potest relinqre subm, qa homo potest eẽ nullo existẽte grãmatico. Confirmatur qa illud ꝙ ẽ homo. & non semp ẽ homo existẽte hoíe, non necessario est homo grãmaticũ ẽ hmõi cõuersio ꝯsequẽtia ẽ non ꝑ id qđ dicit Aristotéles capitulo de contigẽti ubi dicit ꝙ hæc non ẽ necessaria, homo canescit, qa semp ẽ homo & non semp canescit. Itẽ si necessario aliqđ grãmaticũ ẽ homo seqtur ꝙ aliq̃ grãmatica necessario sit ĩ hoíe, consequẽs ẽ falsũ, & cõsequẽtia tenet a concretis ad abstracta ultio sicut contigit ad utrũlibet aliquẽ hoíem eẽ grãmaticũ, ergo ad utrũlibet, contigit aliqđ grãmaticũ eẽ hoíem. his oíbus argumẽtis nõ obstãtibus tenet Rodulphus brito prædictã propositionẽ eẽ absolute necessariã pp rationẽ quã supius adduximus & soluimus, uideamus ãt nũc quo pacto ipse has rõnes dissoluat & replicabimus contra responsionẽ eius. Ad primã itaq; ipse respondet ꝙ conuersio qdẽ ĩ se ẽ falsa, qa contigit ad utrũlibet oẽm hoíem esse grãmaticũ, sed ut hẽt ĩferri ex præmissis est uera & necessaria. Hæc responsio destruit seipsam, qa

ĩpoſſibile eſt conuerſionẽ deductã ex præmiſſis ueris ſyllogiſti-
ce eſſe falſã abſolute, non certificaremur.n.de q̃ſito ignoto per
ſyllogiſmũ ſi poſſet aliter ſe hẽre propõ i ſe q̃ ex deductiõe eiuſ
dem, ꝑ ſyllogiſmũ præcipue categoricũ. Ad aliud idẽ reſpon-
det ꝙ una præmiſſaꝝ nõ ẽ alteri cõpoſſibilis, & ideo nõ ẽ miꝝ
ſi ex ip ſis ſeqtur ĩpoſſibile contra hæc copulatiua ẽ poſſibilis, cõ
tingit nullũ hoĩem eẽ grãmaticũ, & oẽ grãmaticum eſt homo,
qa eſto ꝙ nihil ſit grãmaticum ad huc, ſcd̃m ipſum propõ ẽ ue-
ra. ſi igitur hæ duæ ſtãt ſimul, nullus homo eſt grãmaticus, & om
nem grãmaticum eſt homo, a fortiori ſtabunt ſimul, contingit
nullum hoĩem eſſe grãmaticum, & omne grãmaticum eſt ho-
mo, præterea nullæ ſecundæ propoſitiones participantes eo-
dem termino medio quæ ſingulariter & ſolitarie ſint ueræ poſ-
ſunt inuicem eſſe in compoſſibiles, ſicut ipſe fingit, ſi ſolum in
uno termino ꝑticipent, & ſi ſolitarie acceptæ pro eodem tem-
pore ſint ueræ, & per hæc patet confutatio rationis. ad aliud ſe-
quens argumentum ad quod cõſimiliter reſpondet. Ad aliud
dicitur, quod eſt falſum, quod illa propoſitio non ſit neceſſaria
cuius prædicatum poteſt relinquere ſubiectum, nã animal po-
teſt relinquere hominem, & tamen hæc propoſitio eſt neceſſa-
ria. homo eſt aĩal, ſed illa non dicitur neceſſaria ĩ qua ſubiectum
poteſt relinquere prædicatum, quod non contingit in hac grã
maticum eſt homo. Contra hãc reſponſionẽ eſt, qa falſum prio
eſt, ꝙ aĩal poſſit dereliquere hoĩem, propterea quod poſſit eſſe
in alio quã in hoĩe. nã cum hoc ſtat, ꝙ neceſſario ſit in hoĩe ſcd̃o
quia non ſolum p neceſſariã habitudinem ſubiecti ad prædica-
tum eſt iudicãda propõ abſolute neceſſaria, ſed ex hĩtudie præ
dicati etiã ad ſubm̃, ex quo propõnis oĩs affirmatiua abſolute ne
ceſſaria in terminis conuertitur ad aliquã abſolute etiã neceſſari
am. ad confirmationem uero dicit, ꝙ grãmaticum ſemp eſt hõ
quãuis grãmaticũ non ſemp ſit, nã propõ dicitur neceſſaria non
per exiſtentiã terminoꝝ, ſed per habitudinem neceſſariam eo
rundem adiuicem. ſed contra hanc rationem ſunt ea quæ ad-

ducta sũt in quæstiõe cõuersiõis uniuersalis negatiuæ de inesse, & etiã qd pticularis de necessario nõ cõuerteretur pticulariter ad aliqd cõcedit, ꝙ aliqua grãmatica necessario est in hoie secũdũ attributiõem ad hãc, oẽ grammaticũ est homo, absolute aũt est falsa. Sed hæc respõsio satis refellitur ex his quæ dicta sũt aduersus primas ratiões. Ad ultimũ dicitur, ꝙ licet hæc dicatur eẽ absolute cõtingẽs. Cõtingit ad utrũlibet aliquem hoiem esse grãmaticum, nõ tamẽ cõuertitur in absolute cõtingẽs. sed in necessariũ. Sed hoc est manifeste contra Aristotelem ut ex sequenti quæstione clarius patebit, quia &c.

Quæstio sexta, de cõuersiõe particularis de cõtingẽti addẽs aliquid ad priorẽ quæ mota est super hoc.

d E particulari affirmatiua de cõtingẽti difficultas ẽ uidere quo modo conuertatur, aliquando enim uidetur nõ cõuerti, aliquãdo in necessariã, aliquãdo in cõtingẽtem ad utrũlibet. Et de hac materia quasi tot sunt opiniones quot de cõuersione uniuersalis negatiuæ, aliqui eni ut Albertus tenet eam cõuerti in unam de possibili, ocham ueto in unam de inesse. Brito ãt in quæstione propria quã facit de hac materia, tenet ꝙ cõuertatur in unam de contingẽti ad utrũlibet, sicut tenet Aristoteles & alii. In præcedenti aũt quæstione tenuit eã posse conuerti in unã de necessario. sed quotcũq; sint propositiões, nõ uidetur, ꝙ pticularis de cõtingẽti ad utrumlibet cõuertatur in particulares de eodẽ cõtingẽti, quia nõ sequitur cõtigit ad utrumlibet, aliquẽ hoiem esse grammaticũ, ergo cõtingit ad utrũlibet aliquod grãmaticũ esse hoiem, cõtingit aliquẽ uidentẽ esse cæcum. & tamẽ nõ contingit aliquod cæcũ esse uidẽs, uel cõtingit uidẽtem fieri cæcũ, & tamẽ nõ cõtingit cæcũ fieri uidẽtem. Itẽ arguitur sic cõtra deductionem Aristotelis, quia nõ sequitur cõtingit aliquod. b. eẽ a. ergo cõtingit aliquod. a. esse. b. nã oppositum cõsequẽtis stat cũ antecedẽte, nõ contingit aliquod. a. esse. b. quia hoc disiũcti ue significat necessario. oẽ. a. est. b. uel necessario. nullum. a. est

b.imo huius disiunctiuæ alt era ps est uera.f.necessario oē.a.ē.b.
& hæc non repugnat illi ꝙ contingēter aliquod.b. est.a.hæc.n.
necessario,oē.a.est.b,conuertitur necessario,aliqđ.b.ē.a. & hæc
non cōtradicit illi contingenter aliquod.b.est,a. Et cōfirmatur
quia dicendo cōtingit aliquod.b.esse.a. ergo cōtingit aliquod
a.esse.b.oppositum consequentis non infert oppositū antece
dentis.nam hæc nō pōt conuerti,nō cōtingit aliquod.a.esse.b
ad inferendum oppositum antecedentis,non cōtingit aliqđ
b.esse.a.nā tunc sequeretur ꝙ uniuersalis affirmatiua de necessa
rio cōuerteretur,patet enim hæc disiunctiua esse uera necessa-
rio omne.a.est.b,uel necessario nullū.a.est.b.quæ significat per
hanc non contingit aliqđ.a.esse.b.ratione uniuersalis affirmati-
uæ hæc aūt disiunctiua falsa necessario oē.b.est,a.uel necessario
nullum.b.est.a.ratione utriusq; partis.& tamen necesse esset di-
cere ipsam esse ueram,ꝓpea ꝙ aliter non daretur repugnans an-
tecedenti quod erat,contingit aliquod.b.esse.a.cuius cōtradi-
ctorium non cōtingit aliquod.b.esse.a.quod disiunctiuæ signi
ficat,illa duo,quæ diximus esse simul falsa.In hac materia ut di-
xi sunt uarii modi respondendi.unus est Alberti,qui uult parti
cularem affirmatiuā de contingenti ad utrumlibet conuerti in
unam de possibili.Sed contra hoc dicantur ea, quæ dicta sunt i
præcedenti quæstione contra consimilem modum respondē-
di specialius etiam respondet idem Albertus ad rationes motas
contra deductionem Aristotelis,quod si particulari affirmati-
ue de contingenti detur contradictoria uniuersalis affirmatiua
de necessario,quæ conuerti potest in particulares tūc talis par-
ticularis de necessario repugnat particulari de contingenti ī eo
ꝙ hæc est necessaria,& illa ē cōtingens.nam in tali materia tantū
ualebat uniuersalis.quantum particularis,non autē in eo ꝙ am-
bæ sint particulares,Contra hanc rationem instabatur, quia ali-
qua pticularis ē necessaria cuius tamē uniuersalis non est neces-
saria,ut necessario aliqđ aīal est hō , & tū non necessario oē aīal ē
hō, Aliter aūt respondent alii ꝙ pticularis de contingēti,& par-

ticularis de necessario repugnãt gratia materiæ, & nõ gratia for-
mæ, dicuntãt gratia materiæ, & non formæ, q̃a non inquãtum
ambæ sunt particulares affirmatiuæ, sed inquantũ una est de ne
cessario, altera est de contingenti. Et forte hanc rationẽ intelle-
xit Albertus ex suo modo loquendi; q̃a ĩpossibile est dare ĩ ali-
qua materia duas propositiones particulares affirmatiuas, qua-
rum altera sit de necessario, & altera sit de contingenti ad utrũ-
libet, & sint ambæ ueræ. Si uero cõtradictorium æqualeat uni-
uersali negatiuæ de necessario, manifesta apparet deducẽdo ad
ĩpossibile, in probãdo, ꝙ particularis de contingenti conuerti-
tur. Et propter hoc euitari põt argumentum ꝙ facit Rodulfus
brito de uniuersali negatiua de contingẽti, ꝙ & ipsa posset in se
ipsam uniuersaliter cõuerti. nã põt reperiri uniuersalis negatiua
de contigẽti uera, cum q̃ particularis negatiua de necessario. se
cundum conuersionẽ terminoꝝ uerificari põt, quæ quia non
conuertitur in particulares. nihil seq̃tur repugnãs ad oppositũ.
Et ut intelligatur id, q̃d dicitur sumo hos termios contingit nul
lum. b. esse. a. dico hãc non conuerti posse, ut dicamus cõtingit
nullũ. a. eẽ. b. nã huius oppositum stat cum antecedẽte, non cõ-
tingit nullum. a. esse. b. & ueꝝ est ratione huius, necessario aliq̃d
a. non est. b. q̃ nõ conuerti põt necessario aliq̃d. b. non est. a. ut ĩ-
feramus oppositum antecedẽti, q̃d erat, contingit nullum. b. eẽ
a. Dabatur. n. instãtia ibi per pticularẽ negatiuã de necessario, &
non per particularẽ affirmatiuã, & ppea non põt dici conuerti-
Quod uero dicit idẽ Rodulfus contra talẽ rationẽ, ꝙ particu-
laris negatiua de necessario cõuerteretur simpliciter, ut necessa
rio aliquod. b. non est. a. ergo necessario aliquod. a. non est. b.
quod ipse sic probat, quia oppositum consequentis repugnat
antecedenti, quia hæc non necessario aliquod. a. non est. b.
æqualet his duabus de contingenti, ad utrumlibet contingit,
omne. a. esse. b. & contingit nullum. a. esse. b. modo licet, nulla
istarum conuertatur simpliciter, sicut patet ex præcedenti quæ
stione utraq;, tamen earum conuertitur per accidens, ut con-

tingit nullum.a.esse.b.ergo contingit aliquod.b. non esse.a. & cótingit omne.a.esse.b.ergo cótingit aliquod.b.esse.a.ad propositum igitur, sicut in prima respósione dicebatur, quod p articularis de necessario repugnat particulari de contingenti i eo quod hæc est necessaria illa contingens, similiter in particulari negatiua de necessario ego dicam ꝙ pticularis negatiua de cótingenti particulari negatiuæ de necessario repugnat. Et sic secúdum id quod dictum est dicetur necessario particularem negatiuam de necessario ad se ipsam posse conuerti propterea arguitur sic contra prædictam responsionem, quia hæc respósio habet dicere ꝙ uniuersalis negatiua de contingenti ad utrumlibet conuerteretur sic, contingit nullum.b.esse.a, ergo cótingit nullum.a.eē.b.nam oppositum consequentis repugnat antecedenti.non contingit nullum.a.esse.b.nam hæc æquiualet his duabus, necessario.aliquod.a.est.b.& necessario aliquod.a.nó est.b, Sed ex hac necessario aliquod.a.est.b.infertur necessario, aliquod.b.est.a.quæ repugnat huic contingit nullum.b. esse.a. ex negatiua etiam particulari de necessario sequitur sua conuersa, ut iam probatum est, ergo contra prædictam responsionem. Ad hæc quáuis difficilia, & à plurimis concludere concessa respondendum ad primum quidem dicendum ipsum multipliciter peccare.primo enim negatur, quod oppositum cósequétis repugnat antecedenti, & quum dicitur hæc non necessario aliquod.a.non est.b. æquiualet prædictis duabus de contingẽti ad utrunlibet negatur.quamuis enim ad contingens, ad utrũlibet semper opponatur necessarium, non tamen semper ad necessarium opponitur contingens ad utrunlibet, sicut manifestissime demonstrauimus in expositione nostra, si autem propositioni particulari de necessario negatiuæ opponerétur prædictæ duæ uniuersales de contingenti argumeutũ quidem cóncluderet. Existimo.n.ꝙ queádmodũ pticulari affirmatiuæ cótigéti repugnat particularis affirmatiua de necessario ita pticulari

negatiuæ de necessario repugnet pticularis negatiua de contin genti. Et sicut īpossibile est reperire affirmatiuā particularem de necessario & de cōtingenti simul ueras ī eisdē terminis, ita & ne gatiuas. non. n. est maior rō de his q̄ de illis uel econtra. rō āt pp quā ad pticulares de necessario nō assignātur duæ de contingē ti. sicut econtra in supiori qōne monstrauimus duas disiunctiuæ acceptas de necessario apponi uni de contingēti, puto esse hāc, qa nulla đ necessario hypotetice significat, sicut illæ de cō tingenti. Et propterea non puto ipsas posse pro cōtradictoriis hēre propōnes de contingenti ad utrūlibet. neq; solitariæ posse contradicere alicui de contingenti ad utrūlibet. nam si hoc fieri posset necessario. & reliquū consequeretur. præterea etiā si inspexerimus cām pp quā particularis negatiua de necessario non conuertitur, cōperiemus ꝙ est, quia antecedenti existente uero consequens est īpossibile, ut necessario aliqđ aīal non ē hō necessario aliqs hō non est aīal. antecedēs est necessariū. consequens uero īpossibile, qa significat antecedēs: ꝙ ita aliqđ aīal nō est hō, ꝙ īpossibile est ipsum esse homīem. hoc. n. mō accipitur significatum necessarii in antecedēte aliqđ. n, aīal, utputa equus sic non est hō ꝙ ipossibile est ipsum esse hoīem. Et ppea nō possibile est. ꝙ eius contradictoria detur per contingēs, ad utrunlibet. nā ad ipossibile nō datur cōtradictoriū per cōtingere. ad utrūlibet, ad aliud aūt dicendū ꝙ nō est ue℞ ꝙ ex prædicta responsiōe sequatur uniuersalē negatiuam de contigenti ad utrū libet posse uniuersaliter conuerti, quū autem dicitur ꝙ oppositum cōsequentis repugnat antecedēti hoc negatur. nam uerū sit. contingit nullum, b. esse. a. non tamē est necessario ue℞ con tingit nullum. a. esse. b. potest igitur huius cōtradictorium eē ue rum non contingit nullum. a. esse. b. significat aūt disiunctiue, necessario aliqđ. a. ē. b, uel necessario aliqđ. a. nō ē. b. stāte āt prædicto ante cedēte. s. cōtingit nullū. b. esse. a, hæc disiūtiua ē uera rōne pti cularis negatiuæ de necessario, q̄ nō cōuertitur, ut in feramus ex opposito consequētis oppositū antecedētis opor

tet igitur, quod quum oppositū alicuius consequentis assigna-
tur p aliquā disiunctiuā, q ratione illius ptis īferatur oppositum
antecedēti p quā dicitur oppositū consequētis repugnare an-
tecedēti hoc est si uniuersalis negatiua de contingēti conuerti
dicitur, quia oppositū consequētis repugnat antecedēti. oppo
situ aūt eius est una disiūctiua dico q secūdum illā partē disiū-
ctiuæ inferēdum esset oppositū antecedētis, per quā aduersari-
us dicit q ipsa uniuersalis negatiua non conuertitur. Dicit autē
ipsam nō conuerti assignādo instātiā per pticularē negatiuam de
necessario, nō igitur secūdum pticularē affirmatiuā inferendū
est oppositū antecedētis, sed ex pticulari negatiua, hoc aūt fie-
ri non pōt quia nō conuertitur, igitur &c. patet igitur p hæc re-
sponsio ad secūdas instātias adductas contra respōsionē datam
ad argumēta facta contra deductionē Aristotelis in qua respon
sione dicebatur q ex opposito consequētis inferebatur oppo
sitū antecedētis, siue enī oppositū pticularis affirmatiue de cō
tingēti detur p uniuersalem affirmatiuā de necessario siue p uni-
uersalem negatiuam semp repugnare dicitur antecedenti, & de
uniuersali negatiua quidē manifestū est, qa ipsa conuertitur, de
uniuersali aūt affirmatiua dictū est, qa ipsa conuertitur in pticu-
larē affirmatiuā, de necessario quæ repugnat pticulari affirmati-
uæ de contingēti ad utrūlibet. Sed huius nulla ratio assignata à
nobis hactenus est, quis id q dicebatur in se ueritatē habeat, ne
aūt huius ignoretur cā dicendū est, q quia pticularis affirmatiua
de contingēti ad utrūlibet conuertitur ad pticularē negatiuā, &
utraque ipsa℞ conuertitur in terminis ut contingit aliquod. b.
esse. a. ergo contingit aliquod. b. non esse. a. ergo contingit ali-
quod. a. non esse. b. ad hanc aūt opponitur necessario, omne. a.
est. b. ergo & conuersa huius necessario aliquod. b. est. a. quia au
tem hæ duæ repugnāt contingit aliqđ. b. non eē. a. & necessario.
aliqđ. b. est. a. ut deduximus, cū prima aūt conuertitur contigit
aliqđ. b. eē. a. ergo qcqd repugnabit uni repngnabit & alteri. sed
pticularis de necessario ut conuertēs alicuius uniuersalis repu-

gnat ꝑticulari negatiuæ de cõtingẽti, ergo repugnabit ẽt affirmatiuæ ut cõtingit aliquod.b.esse.a.contingit aliquod.b.non esse.a.& hæc necessario, omne.b.esse.a.repugnat secundæ, & ad hanc sequitur necessario, aliquod.a.est.b.quæ etiam conuertitur necessario, aliquod.b.est.a.& sic particularis affirmatiua de necessario repugnabit particulari affirmatiuæ de cõtingẽti, nam ꝑticularis affirmatiua de necessario cõsequitur per conuersionẽ ad uniuersalem affirmatiuam de necessario quæ opponitur ꝑticulari negatiuæ, & ꝑticulari affirmatiuæ de cõtingenti quæ mutuo conuertuntur, & particularis affirmatiua de necessario in se ipsam cõuertitur & reddit idem ordo terminorum & tota ratio reducitur ad hoc. ꝙ quicquid repugnat antecedẽti alicuius bonæ ꝯsequẽtiæ repugnat cõsequẽti si dicatur eẽ mutuo cõuersio ab antecedẽte ad consequẽs, & econtrario sicut in proposito est. Ad confirmationẽ uero dicitur negãdo, ꝙ oppositũ cõsequẽtis non repugnet antecedẽti, nã si contĩgit aliqđ.b .esse.a. contĩgit aliquod.a.esse.b.& oppositũ huius non contingit aliquod.a.esse.b.ĩfert oppositũ antecedentis. Si eni sumatur pro uniuersali negatiua de necessario, manifestũ ẽ ꝙ ipsa conuersa ĩfert oppositũ antecedẽtis, si uero pro uniuersali affirmatiua ipsa ẽt cõceditur ꝙ cõuertitur ĩ ꝑticularẽ repugnãtẽ ut deduximus. Et hæc propositio non contĩgit aliqđ.a.eẽ.b.non conuertitur ĩ hãc non contĩgit aliqđ.b.eẽ.a.qa tũc uniuersalis affirmatiua cũ uniuersali affirmatiua conuerteretur ĩ propositione de necessario conuertitur, tñ taliter si explicetur ĩ ꝑtes quas hẽt ĩplicite, ꝙ utraq; illaꝝ ĩferet oppositũ antecedẽtis.& ꝑ hæc patet respõsio contra obiecta ĩ deductione Aristotelis. Ad ea uero q̃ obiiciebãtur ĩ terminis, respondendũ est cũ dicitur contĩgit ad utrũlibet aliquẽ hoĩem eẽ grãmaticũ conceditur & similiter hæc contingit ad utrũlibet aliqđ grãmaticũ eẽ hoĩem, sicut patere potest ex his q̃ diximus ĩ suꝑiori q̃one, contingit eni ad utrũlibet aliqđ grãmaticũ esse, & consequenter contingit ipsum esse hominem non autem eodem præcise modo quo contingit hominẽ esse

grammaticum eodem, contingit grãmaticum eẽ hominẽ, ſicut etiam ex antedictis manifeſtũ eſt. Ad aliud reſpondetur ꝙ hæc eſt falſa contingit uidentẽ eſſe cæcum, propterea ꝙ ĩpoſſibile ẽ uidẽtem eſſe cæcum ſicut impoſſibile eſt cæcum eſſe uidentẽ. Et quum dicitur contingit uidentem fieri cæcum, reſpondetur ꝙ ſi accipiatur uidens pro ſubiecto uiſionis, & cæcum pro ſubiecto cæcitatis, uerum eſt quod contingit ſubiectum uiſionis. fieri ſubiectum cæcitatis. Sed hoc nõ facit ad propoſitum quia termini in propõne ponunt ſuũ formale ſignificatum, non autem ſuum ſignificatum materiale. Et quia propoſitio prædicta terminis ſic ſumptis eſt falſa, ideo & ſua conuerſa eſt falſa, & forte etiam impoſſibile eſt quod ſubiectum uiſionis fiat ſubiectum cæcitatis. quia quum dicitur contingit ſubiectum uiſionis fieri ſubiectum cæcitatis intelligitur contingentia ad prædicatum prius poſita in actu & ſtabilita potentia ſubiecti ad formam ſicut manifeſte declarauimus in una quæſtione de conuerſione propoſitionum de ineſſe. Hæc nobis dicenda occurrunt circa hãc quæſtionem. Sed qa repiũtur uarii modi reſpondendi ad argumenta facta contra deductionem Ariſtotelis, propterea ad ampliorem doctrinam hic aliquos eorum adducam, reſpondent autem aliqui concedendo particularem contingenter ad utrumlibet in particularem eiuſdem contingentis conuerti, ut contingit ad utrumlibet aliquod .b. aſſe .a. ergo contingit ad utrumlibet aliquod .a. eſſe .b. & quod ex oppoſito conſequentis infertur oppoſitum antecedentis, quia ſequitur non contingit aliquod .a. eſſe .b. ergo non contingit aliquod .b. eſſe .a. quamuis uerum ſit quod ex oppoſito conſequentis inferatur oppoſitum antecedentis, non tamen prædicto modo per conuerſionem negatiuæ ſicut ſuperius diximus, quia ſequeretur quod uniuerſalis affirmatiua de neceſſario conuerteretur, quod eſt falſum, ſed oppoſitum conſequentis infert oppoſitum antecedẽtis eo modo quo nos diximus explicata

illa negatiua in ſuas partes diſiunctas,& utraq; illarꝫ conuerſa ſe-
cundũ modũ proprium ſuæ conuerſionis.æquiualet enĩ hæc.
non contingit aliquod.a.eſſe.b.neceſſario omne uel nullum,a.
eſt.b,quæ non conuerti poteſt.ergo neceſſario omne uel nullũ
b.eſt,quia neceſſario omnis uel nullus homo eſt animal,ſaltem
ex ſuppoſitiõe,& tamen hæc eſt falſa neceſſario omne uel nul-
lum animal eſt homo,& ſi dicas hoc non eſt inconueniens,q̄a
neceſſaria ex ſuppoſitione non habet conuerti in unam de ne-
ceſſario ſaltem ſequitur,ꝙ ad ipſam per uim conſequẽtiæ ſequa
tur una de ineſſe.hæc enim eſt uera omnis uel nullus homo eſt
animal,& tamen non cõuerti poteſt omne uel nullum animal
eſt homo,Et ideo falſum eſt,ꝙ illa conuertatur,non cõtingit ali
quod.a.eſſe.b.ergo non contingit aliquod.b.eſſe.a.quia illæ de
neceſſario , uel illæ de ineſſe,quæ in ipſa implicantur conuerti
non poſſunt quemadmodum per terminos demonſtrauimus
idem quoq; poteſt alia ratione conſtare, quia ſi hæc poſſet con
uerti,non contingit aliquod.b.eſſe.a.ergo non contiugit aliq̄d
a.eſſe.b.tunc hæc diſiunctiua neceſſario omne.b.eſt.a. uel ne-
ceſſario nullum.b.eſt.a.poſſet conuerti in hãc neceſſario omne
a.eſt.b.uel neceſſario nullum.a.eſt.b.nam hæc non cõtingit ali-
quod.a.eſſe.b.æquiualet uni diſiunctiuæ,illa uero non contin-
git aliquod.b.eſſe.a.æquiualet alteri.ergo ſicut una illarum ne-
gatiuarum ſequitur per conuerſionem ad aliam,& econtra, ſic
una diſiuntiuarum ad aliam,tunc arguitur ſic,ad hanc diſiun-
ctiuam neceſſario oẽ.b.eſt.a.uel neceſſario nullum.b.eſſe ante-
cedit,hæc neceſſario omne.b.eſt.a.quia ſequitur neceſſario oẽ
b.eſt.a.ergo neceſſario omne.b.eſt.a.uel neceſſario nullum.b.ẽ
a.In conſequentia autem bona quicquid ſequitur ad cõſequẽs
ſequitur ad antecedens,ergo hæc neceſſario omne.b.eſt.a.con
uertetur in conuerſam huius diſiunctiuæ neceſſario omne.b.ẽ
a.uel neceſſario nullum.b.eſt.a.quæ eſt hæc neceſſario omne.a.
eſt.b.uel neceſſario nullum.a.eſt.b.conſequens aũt eſt falſum.
quia non ſequitur neceſſario omne.b.eſt.a.ergo neceſſario,oẽ

a.est.b.uel necessario nullum.a.est.b.sic patet.quia nec ratione utriusq; partis nec alterius tantũ.ergo falsum est ꝙ disiunctiua ĩ disiunctiuam conuertatur,& non contingens,in nõ contigens non aliter mutatis terminis,quod erat probãdum.Et si forte diceretur,sicut ad ueritatem disiũctiuæ requiritur unam partem esse ueram,ita ad conuersionem disiunctiuæ requiritur solam partem posse conuerti.prædictæ aũt disiunctiuæ pars,quæ est negatiua uniuersalis conuerti potest,nisi esset ꝙ aliquando disiunctiua põt uera esse non ratione illius partis,quæ cõuertitur, sed per partem,quæ non conuertitur,ideo potest eẽ disiunctiua uera,quæ tamen si conuertatur.non erit uera,quia ratiõe partis,quæ non conuertitur est uera.ubi autem conuertatur utraq; efficitur falsa,& pars quæ conuertitur per conuersionem nõ fit uera.ubi autem disiunctiua ratione partis,quæ conuertitur uera sit semper conuerti poterit.in proposito autem argumento dicebatur hanc nõ contingit aliquod.a.esse.b,esse uerã ratione uniuersalis affirmatiuæ,quæ nõ conuertitur uniuersaliter,& nõ ratione uniuersalis negatiuæ,quæ cõuertitur,quare prædicta responsio non est ad propositum.Alia aũt positio,quæ põit ipsam conuerti in pticularẽ de contingẽti pro possibili,nõ est etiã acceptanda,propterea ꝙ Aristotéles dixisset de uniuersali negatiua,de contingẽti ꝙ in illã posset conuerti,quæ esset de possibili.Et rursus eẽt necesse dicere ꝙ particularis de possibili cõuerteretur aliquando in particularem de contingenti ad utrũlibet,nam iter quascunq; propositiones est conuersio saltem ratione terminorum ab una ad aliam est bona consequẽtia,& maxime ubi non mutatur quantitas.consequens autem est falsum immo est fallacia consequẽtis,igitur&c.Alius modus respondẽdi est quod particularis affirmatiua de contingenti ad utrumlibet conuertitur,& oppositum consequentis repugnat antecedenti,ut si contingit aliquod.b.esse.a.contingit aliquod.a.esse b.& oppositum consequentis infert oppositũ antecedẽtis.qa si non contingit aliquod.a.esse.b.non contingit aliqd.b.esse.a.

quod probant. nam hæc, non contingit aliquod.a.esse.b.habet tres cãs ueritatis de necessitate nullum.a.est.b. & de necessitate omne.a.est.b.& de necessitate omne.a.qđ est.b.est.b.eodẽ modo hæc, non contingit aliquod.b.esse.a.hẽt tres cãs ueritatis, ex quarũ qualibet infertur oppositũ antecedẽtis. ex hac.n. necessario nullum.b.est.a.manifestũ est ꝙ sequitur oppositũ antecedẽtis quod erat contingit aliquod. b.esse.a. Ex hac etiã necessario omne.a.est.b.infertur, ut dicũt oppositum antecedẽtis, qa sequitur necessario oẽ.a.est.b.ergo necessario omne.b.qđ est.a.ẽ.a.& hæc repugnat, huic contingit aliquod.b.esse.a. Eodem modo ex hac tertia necessario omne.a.quod est.b.ẽ.b.omne.b. quod est.a.de necessitate est.b.& hæc repugnat eidẽ antecedẽti prædicto, contingit aliquod.b.esse.a. Quod autem prædicta propositio non contingit aliquod.a.esse.b.habeat tres causas ueritatis probatur deducẽdo ad impossibile, quia aliter sequeretur quod duo cõtradictoria essent simul falsa, quod probatur. hæc enim est falsa contigit ad utrũlibet quoddã aĩal esse hoĩem, hæc quoq; esset falsa, non contigit aliquod animal esse hoĩem, si nõ haberet tres prædictas cãs ueritatis, hæc enim est falsa necessario omne aĩal est homo. Et hæc similiter necessario nullum animal est homo. Hic modus respondendi non est sufficiẽs. primũ qa hæc non contingit aliquod.a.esse.b.non potest disiunctiuæ significare, nisi duo. quia sua contradictoria contingit aliquod.a. esse.b. duo copulatiue significat. præterea diceret aduersarius, quod ex hac necessario omne.a.est.b.non infertur oppositum antecedentis, quia ipsa non conuertitur in hanc necessario omne.b.quod est.a.est.a.quia aliquod.b.quod est.a. necessario est a.& aliquod contingenter est.a.non igitur omne.b.quod est.a. necessario est.a.quia ut diximus, aliquod.b.quod est. a. contingenter est.a. Esto præterea quod omne.b.quod est.a.necessario sit.a.non propter hoc sequitur oppositum huius contingit aliquod.b.esse.a.immo stant hæc duo simul omne.b. quod est.a. necessario est.a.& contingit aliquod.b.esse.a.cum cõtingentia

enim ad utrumlibet stat necessitas suppositionis, quia illi solum repugnat necessitas, quæ est ex terminis. Fallitur præterea ex fundaméto ponendo hanc non contingit aliquod.a.esse.b. habere tres causas ueritatis.nam tunc sequeretur ꝙ duo contradictoria essent simul uera,& ꝙ nulla particularis de contingenti esset uera primũ hoꝝ deducitur.hæc enim est uera,contingit aliquẽ hominem esse album sua quoq; cõtradictoria esset uera non cõtingit aliquẽ hoiem esse album,quia hæc cã ueritatis ois homo ꝗ est albus de necessitate est albus.est.n.antecedẽs uerum,contingit aliquem hominem eẽ album aliquo hoie existente albo. Ex quacunq; autem causa ueritatis illa infertur,nõ contingit aliquẽ hoiem eẽ album. Secundũ uero similiter deducitur,quia semper aliqua uniuersalis de necessario,quæ sibi pro una cã ueritatis respondet est uera,probatio postremo qua probat dari triplicẽ illã cãm ueritatis,nõ est sufficiẽs.non.n.est falsum,ꝙ cõtingit aliquod aial esse hoiem,imo hoc est ueꝝ,quia contingit aliquod aial esse,& illud esse hoiem, non ꝙ posito aiali inesse existentiæ contigat ipsum esse hoiem,imo ipsum, ut sic uel necessario est hõ,uel necessario,nõ est hõ.Extenditur ãt significatũ contingẽtis ad quæcunq; ubi non est necessitas in terminis,falsum aũt est non contingit aliquod animal esse hoiem ratione utriusq; ptis, & huius necessario omne aial est homo, & huius necessario nullum animal est homo. Præter prædictos omnes modos sunt & alii duo modi respondendi,primus est supposita definitione, contingentis,quo nõ existente necessario,si ponatur inesse nullum sequitur inconueniens, ex parte autem qua non est necessarium potest non esse,ex parte autem qua non est impossibile potest etiam inquit igitur,hic modus respondendi,quod contingit secundum quod habet habitudinẽ ad posse esse. Sic põt conuerti,& ex opposito cõsequẽtis ĩfertur oppositũ antecedẽtis,ut contigit aliqd.b.esse.a.ergo contigit aliquod.a.eẽ.b.& oppositũ cõsequẽtis non contingit aliqd.a. eẽ.b. infert oppositũ antecedẽtis.significat.n.ut oppõitur prædictæ ĩpossibile ẽ aliqd

.a.esse.b.quæ idem significat, ꝙ hæc necessario, nullum.a.est.b. quæ absolute cōuertitur necessario, nullum.b.est.a. quæ repugnat antecedenti cōtingit aliquod.b.esse.a. In quātum uero significat posse nō esse nō immediate cōuerti potest, sed ꝑ quandam cōcomitātiam ad posse esse, quum eni dico ꝙ cōtingit aliquod.b.esse.a.in hoc secūdo sensu significo, potest aliquod.b. nō esse.a. quia autem hæc cōuertitur ad posse esse, quia si contingit aliquod.b.nō esse.a.cōtingit aliquod.b.esse.a.secundum primum sensum quem monstrauimus conuerti. Ipsa autē per se directe & imediate cōuerti nō potest, quod hoc modo probatur, quum dicitur contingit aliquod.b.nō esse.a.totnm.a.remouetur ab aliquo.b.quū aūt dico cōtingit aliquod.a.nō eē.b. li.a.nō stat pro oī suo supposito, si igitur conuerteretur cōmitteretur fallucia figuræ dictionis probari aut faciliter potest, quod in prima li.a.stet pro omni supposito, quia hæc est lex cōtradictoriarum. ꝙ terminus nō distributus in uua distribuatur in reliqua, tā ex ꝑte subiecti, q̄ ex ꝑte prædicati modo utrobiq; sit terminus communis, & quilibet homo currit quidam homo non currit in altera homo distribuitur, in altera currens, non opponitur aūt huic, contingit aliquod.b.esse.a.secūdum quod dicit posse nō esse, hæc necessário nullum.b.est.a.nam in utraque distribuitur.a.sed necessario, omne.b.est.a. hæc positio cōfirmat se cum dictis Aristotelis, quia inquit Aristotéles, quod in prima figura si minor sit de contingenti negatiua, non fit syllogismus, si autem conuertatur ad affirmatiuam fiet syllogismus ratione extremorum affirmatiuæ ad quam conuertitur. Et rursus Aristotéles in secunda figura non negat ex ambabus de contingenti posse fieri syllogismum, nisi quia utraque præmissarum uel est affirmatiua uel conuertitur ad affirmatiuam ex duabus autem affirmatiuis non fit syllogismus, quamuis multa secundum hanc positionem dicantur quæ probabilitatem habēt non tamen hæc positio est aliquo pacto substinenda, uerum enim est quod natura contingentis est dicere illa duo & posse

nō esse quatenus nō ē necessariū, & posse esse qnatenus nō ē im possibile. Et Aristoteles uoluit tale cōtingens secūdum ambitum sui significati posse cōuerti, nam si solum uoluisset ipsum cōuerti ea parte quæ dicit posse esse, debuisset Aristoteles dicere ꝙ cōtingens pro possibili cōuerti potest. Et præterea cū cōtingere dicat duo copulatiue. dicere ipsum cōuerti, quia altera ps cōuertatur ē fallacia ꝯsequētis, & cū dicitur ꝙ q̄tenus dicit posse nō esse cōuertitur per excōcomitātiam ad particularē affirmatiuam dicētem posse esse, ut cōtingit aliquod. b. nō esse. a. cōtingit aliquod. b. esse. a. cōtingit aliquod. a. esse. b. cōtingit aliquod. a. nō esse. b. Sed si hoc modo fit cōuersio, cur à primo ad ultimum, hæc cōtingit aliquod. b. nō esse. a. nō cōuertitur in mente, cōtingit aliqu[illegible]d. a. nō esse. b. ōis cōsequentia quæ est bona p media, ē etī mēte bōa, nec ualet ēt qđ dicit prædicta positio. ꝙ si particularis de cōtingēti secūdum ꝙ dicit posse nō esse, cōuerteretur qđ cōmitteretur fallacia figuræ dictiōis. Si. n. fallacia figuræ dictionis fit, ita ubi cōuertatur per media, sicut si i mediate fiat cōuersio, talis fallacia apparebit. nō cōmittitur autē talis fallacia pp hoc, ꝙ in una aliquis terminus supponat pro pluribus, quā in alia sicut manifeste apparet in cōuersiōe uniuersalis affirmatiue, est autē fallacia figuræ dictiōis ex similitudine dictionū, ubi aūt eadē dictio supponat, idē significatū & eūdem modū significādi per signum grāmaticale nō uariās, nō cōmittitur fallacia figuræ dictiōis, esto ꝙ pro pluribus in una supponat q̄ in altera, sicut patet de syllogismis pticularibus & de syllogismis difformibus, qui uidelicet ex affirmatiua cōstāt & negatiua. Quod aūt dicunt Aristotelē particularē negatiuam cōuertere secūdum prædictam cōcomitātiam. quia si minor sit de cōtingēti negatiua in prima figura &c, dico ꝙ hoc propterea est, quia nō indiget ibi. cōuersiōe in terminis, quia tūc commiteretur forma figuræ tertiæ, & nō esset amplius figura prima, & eodem modo dicitur de duabus de cōtingēti in figura secūda. indiget enim cōuersione ad oppositas qualitates in ostēsione impossibilitatis, & nō con-

uersióe in terminis, patet igitur hác positionem esse nullam, tū quia propositio de cótingéti cóuertitur ad oppositas qualitates & necessario aliquis terminus pro pluribus supponiti una quā in altera, patet etiá ꝙ hæc positio cófūdit significatum cótingē ter ad utrūlibet cū aliis suis significatis. Alius & ultimus modus respódédi est ꝙ particularis affirmatiua de cótingenti cóuerti tur & ꝙ ex opposito cósequétis ifertur oppositum antecedētis ut si cótingit aliquod.b.esse,a.cótingit aliquod.a.esse.b.ná hæc nō cótingit aliquod.a.esse.b.infert oppositū antecedétis.& ha bet tres causas ueritatis.s.de necessitate,oē.a.ē.b.& de necessita te nullum.a.est.b.& necessario,b.inest oī.a.quod probant,quia aliter duo cótradictoria eént simul falsa, hæc enī ē falsa, cótigit ad utrūlibet, aliqđ aīal eē hoiem, hæc quoq; eét falsa, nó cótigit aliqđ aīal eē hoiem si solū hēret has duas cās ueritatis necessario, oē aīal ē homo. uel necessario nullū aīal ē homo, uerificatur aūt inqui unt ipsi ratióe tertiæ, ꝙ aīal de necessitate inest oī homini, mo do his stātibus uidēdum est qūo ex qualibet illarū ifertur oppo situm antecedētis, & ex hac manifestū est necessario nullum.a. est.b.ifertur oppositū antecedētis necessario, nullum.b.est.a.q repugnat huic, cótingit aliquod,b.esse.a.quod erat antecedēs.& ex hac necessario, omne.a.est.b.etiam ifertur oppositum ante cedētis quia sequitur omne.a.necessario est.b.ergo.b.de neces sitate inest.omni.a,quæ ifert, hác ergo nó cótingit aliquod.b.eē. a.quæ est oppositū antecedētis. Et similiter ex hac necessario.b. inest omni.a.ifertur oppositum antecedētis, ergo nó contingit aliquod.b.esse.a.quod similiter est oppositū antecedētis. pro bant præterea ꝙ ex opposito cósequētis ifertur oppositū ante cedētis. quia hæc de necessitate omne,a.est.b.repugnat antece dēti, ná si cótingit aliquod.b.esse.a.signatur illud.b.& sit. c. tūc sic quod est.b.de necessitate est.b.sed.c.quod est.b.cótingit eē a.ergo aliquod.a.cótingit esse.b.modo hæc repugnat isti de ne cessitate, omne.a.est.b.ergo ex opposito cósequentis ifertur op positum antecedētis uel facilius deducitur ratio sic, aliquod.b.

